

RODICA BRETIN

CEL CARE VINE DIN URMĂ

EDITURA BARICADA BUCUREȘTI, 1993

Ilustrația copertei I: Karel Thole

Grafica: Mihai Ionescu

Lector: Dan Apostol

Rodica Rretin - 1993

Editura BARICADA, sucursală a Grupului de Investiții
și Programe

ISBN 973 - 9081 - 18 - 5

„Tu ch'entri qua pon mente

Parte a parte

E dimmi poi se tante Maraviglie

Sien fatte per inganno

O pur per arte”.

MANUEL MUJICA LAINEZ, „BOMARZO”.

CEL CARE VINE DIN URMĂ

...Văzduhul fierbinte, cu iz de mocirlă și flori putrezite, chipul sergentului care urla ordine neluate în seamă de nimeni, și, în jurul nostru, jungla ca un talaz verde, gata să se prăvălească, să ne înghită. Apoi, din mlaștina cerului s-au ivit trei bondari uriași, coborând în zumzet de motoare și tăcănit de mitraliere. Zidul copacilor a prins iarăși să scuipe foc peste noi și unul dintre oamenii mei s-a prăbușit ca o marionetă scăpată din sfori. Ne-am aruncat în noroiul cleios al luminișului, trăgând orbește; nu auzeam decât răsuflarea-mi chinuită și vuietul elicelor, tot mai aproape, făcând aerul să vibreze...

Am deschis ochii și strigătul mi s-a curmat în gâtlee. Deasupra mea, paletele ventilatorului se roteau alene, împingându-și cu greu umbrele. Încă amețit, m-am așezat pe marginea patului, încercând să-mi amintesc unde eram. Cărțile de pe cuvertură, scrumiera plină de mucuri nu-mi spuneau nimic. Draperiile erau trase și mi-am aprins țigara pe dibuite, cu degete tremurătoare – fumul s-a ridicat în șuvițe albastrii, fără să alunge miasma de mlaștină, nălucile, spaimetele.

De doi ani încercam zadarnic să uit ce nu putea fi uitat. La început mi-era teamă să rămân singur; căutam mulțimea, zgomotul, orice numai să nu mă văd iar alergând prin hățișuri, printre coloanele de noroi și spărturi ucigașe ale exploziilor, sub lianele purpurii ale trasoarelor. Îmi iroseam zi după zi, dintr-un oraș într-altul, de la niște necunoscuți la alții, așa cum îmi irosisem atâtea ani în iadul cafeniu-verzui, mustind de apă. Nu mai voiam nimic, nu visam altceva decât să uit, să uit...

Țigara se stinsese de mult. Flacăra brichetei a lucit pe geamul unei fotografii pălite: eu, sergentul, ceilalți trei care scăpaseră – fusesem patruzeci. Pe chipurile îmbătrânite, o copleșitoare osteneală, și, mai ales, mirare. Nu puteam crede că se terminase, că avionul acela burtos ne ducea, într-adevăr, acasă. De-atunci nu ne mai văzusem. Resortul care ne legase atâta vreme, care ne ținea în picioare se rupsese deodată; și ce l-ar fi putut înlocui?!

Am dat draperiile la o parte. În lumina crudă a dimineții, dezordinea din cameră părea și mai deprimantă: reviste, scrum de țigară și praf, haine azvârlite la întâmplare. Într-un colț, mașina și un teanc de foi scrise – încercasem să aștern pe hârtii e ceea ce trăisem *acolo*. Nu ieșise decât o înșiruire searbădă de cuvinte care îmi răscoleau spaimetele, fără să trezească nimic în alții. Dar cum să fie altfel, cum să înțeleagă cei pentru care războiul fusese doar un reportaj dintr-o emisiune de seară,

înghesuită între două reclame?

Afară, soarele poleia acoperișuri și copaci, iarbă și asfalt deopotrivă. Peste tot liniște, frumusețe, o simetrie calmă. Mă oprisem întâmplător, după zile și nopți de goană pe autostrada nesfârșită și în patru luni nu mă gândisem vreodată să plec. Poate fiindcă aici nimeni nu știa cine sunt, de unde veneam, ce făcusem; poate pentru că mă săturasem de zgomot și de frenezia metropolelor. Căci, aici, oamenii nu se grăbeau. Își îngrijeau copacii, își creșteau copiii, îmbătrâneau cu lentoarea soarelui ce se ridică și apunea printre munții din jur. Și, uneori, privind crestele acelea roșii, sterpe, care vegheau de la începutul lumii, simțeam o frântură din pacea locului și a verii târzii coborând asupra-mi.

Un huruit de motor: prin fața casei trecea un Ford turtit ca o broască țestoasă și atât de prăfuit că nu i se mai putea ghici culoarea. A frânat brusc și dinăuntru s-a ivit o fată. N-o mai văzusem până atunci, iar când a rămas acolo, nehotărâtă, trecându-și mâna prin păr, am știut că abia venise. Un câine a lătrat-o din curtea de alături, o ușă s-a deschis, dar străina se uita ținută, fascinată, la casa de peste drum.

Era o clădire maiestuoasă, în stil colonial, cu frize și coloane de piatră albă; scândurile care-i astupau ușile și ferestrele, iedera cățărându-se în voie pe ziduri, grădina sălbăticită, nu izbuteau să-i umbrească măreția. Pereții n-aveau nicio crăpătură, dantelăria balcoanelor era întregă, la fel arcadele și frontonul. Dar casa părea prea mare, strivea, copleșind, ținând la distanță.

După o vreme, fata a pornit spre poarta înaltă, masivă. A descuiat-o, a împins cu greu un canat și a pășit pe aleea plină de bălării, dispărând în hățișul trandafirilor galbeni, pe când afară, oamenii se adunau în jurul mașinii, vorbind toți deodată, cu înfrigurare.

*

Clopoțelul de la intrare a răsunat iarăși. De o oră îl auzeam mereu, însă acum, tăcerea care se lăsase pe neașteptate m-a făcut să-mi ridic ochii. O clipă, doar o clipă; apoi vacarmul a izbucnit mai asurzitor, paharele s-au golit din nou, poate prea repede.

Străina se opri în prag, șovăind. Fără mormanul de pachete și pungi și-ar fi trecut, ca întotdeauna, degetele prin şuvițele scurte, de un negru strălucitor. Gestul o trăda: vulnerabilă, sfioasă, feminină. O mai zărisem de câteva ori - în Fordul micuț, la singura fereastră desferecată a casei-leviathan - dar niciodată atât de aproape. Avea trăsături delicate și ochi ciudați, de un violet fosforescent; numai buzele mereu strânse, crispate și pielea albă, neatinsă de soare nu i se potriveau deloc.

Hotărându-se, fata a pornit printre mese, parcă fără să audă murmurul ce creștea în urma ei. S-a așezat la bar, și-a pus pachetele alături și a rămas nemișcată, așteptând. Gesturile păreau firești, dar dincolo de ele ghiceam încordarea, efortul pe care-l făcea să se stăpânească. Bărbatul din potcoava nichelată număra sticlele, le schimba locul, le orânduia înapoi, fără să se întoarcă. Din sală au răsunat râsete, curmate iute când străina s-a răsucit, înfruntându-i. Cei mai mulți și-au ferit privirea, dar câțiva o așteptau mai departe și fata a sărit în picioare; ochii îi scăpărau, obrații i se înroșiseră, își mușca buzele... într-un târziu a început să-și adune pachetele. Mâinile îi tremurau și când primul a alunecat, celelalte s-au prăvălit unul după altul, într-o avalanșă multicoloră. Le-am văzut căzând, rostogolindu-se prin aer, ca într-un vis, am văzut chipurile din jur deformate de o veselie grotescă...

M-am ridicat brusc și am pornit spre bar, în vreme că toți se întorceau spre mine nedumeriți. Când m-am aplecat s-o ajut, tăcerea s-a lăsat iarăși, dar străina nu părea să-și dea seama, după cum nu părea să mă fi zărit; doar atunci când mâinile ni i-au atins întâmplător a tresărit, înălțându-

și fruntea. Geele-i erau umede, însă nicio lacrimă nu s-a scurs. Pașii au purtat-o spre ușă cu voită încetineală, apoi clopoțelul a sunat scurt, ca o șfichiuire, spărgând liniștea sălii.

De undeva, dintr-un colț, a izbucnit un râset; curând, vocile și clinchetul paharelor s-au amestecat într-un zumzet monoton, iar fumul a țesut noi perdele. Nimeni nu se uita la mine – eram un străin, ca și fata, dar ceva, poate felul cum îi privisem, poate bluzonul vechi, de junglă îi făcea să-mi dea pace... Am aruncat câteva monezi pe masă și am ieșit.

Strada era pustie. Căldura amiezii muiase asfaltul, gonind oamenii, moleșind ramurile copacilor, florile. Mergeam fără vreo țintă anume, lăsând arșița să mă învăluie, toropitoare, să-mi alunge umezeala din oase. N-aveam să mă satur vreodată de soare. *Acolo*, îl vedeam arareori; cerul nu era decât o punte cenușie, murdară, între ploaia ce abia se sfârșise și cea care se pornea... Trecând prin fața caselor cu grădini sau peluze îngrijite mă gândeam la cei a căror viață se orânduia firească, – după curgerea anotimpurilor. Nu izbuteam deloc să mă închipui asemeni lor. În junglă, fiecare clipă era un dar – oare cum poți să visezi dincolo de hotarul unei singure zile?

Abia printre tufele de trandafiri galbeni am înțeles că aici voisem tot timpul să ajung. Era o fată ca atâtea altele, nici măcar frumoasă, doar puțin ciudată. De ce îmi păsa, pentru ce îmi aminteam fiecă gest, fiecă trăsătură, de unde înfrigurarea cu care așteptam să-mi iasă în cale? Până acum căutasem un loc unde să uit – și iată că nu-mi era destul... Dând din umeri, am pășit mai departe. Rezemată de una din coloane, străina mă aștepta; m-am oprit înaintea ei și am scos din buzunar un trandafir ce abia se deschisese, mic, delicat ca o bijuterie de jad.

+

...Noroiul gros înăbușea sunetul pașilor, oțelul verzui

al armei şiroia de apă; în urma mea, trestiiile frânte lunecau spre adâncul mlaştinii, care le înghiţea repede, fără zgomot. Şi, deodată, casa. Coloanele tăşnind semeţ din crusta de mâl, zidurile, balcoanele, frontonul, toate albe, ca o cetate de zăpadă. Le ştiam, le mai văzusem, ca şi pe fata în veşmânt străveziu, care alerga spre mine cu picioarele goale, afundându-se până la glezne în clisa rece, cu iz de putreziciune. Mă căzneau să-mi amintesc un nume, ceva, orice, când, din cer a izbucnit urletul obuzelor ce cădeau peste noi tot mai iute, tot mai aproape...

M-a trezit o spaimă care-mi aducea scânteii roşii sub pleoape, O mână mi se încleştase de marginea patului, cealaltă băjbăia în locul unde ar fi trebuit să fie Sondra. N-o simţisem plecând. Până târziu după miezul nopţii îi privisem chipul scaldat de razele lunii. Iar apoi, adormind, o regăsisem doar pentru a o pierde iarăşi, ca-ntotdeauna.

În jur, mobilele masive, lambriurile înnegrite, crăpate, firidele-vitrină cu vase şi statui de bronz. Din tablouri mă aţinteau ochi bănuitori, lipsiţi de bunăvoinţă. Nu-mi plăcea casa cu încăperi şi holuri nesfârşite, cu aer stătut, de muzeu, dar Sondra râdea de câte ori i-o spuneam şi, curând, râdeam şi eu, uitându-mi neliniştea. Ca atunci, în prima seară, strânşi unul într-altul, lângă căminul cu plăci de onix, în care nu ardea niciun foc. Glasul ei, lumina din ochii aceia imenşi, rostind ce nu puteau cuvintele...

Am început să mă îmbrac grăbit, cu stângăcie. Nu găseam mărunţişurile - ceasul, bricheta, cheile. Un sertar, altul, până când, în al treilea a lunecat huruind Colţul. L-am privit doar, fără să-l ating. Masiv, lucind stins, ameninţător - trecutul de care nu puteam fugi, nu mă puteam ascunde. Mă aştepta noapte de noapte, mereu acelaşi şi mereu altul - dar de ce o voia şi pe Sondra? Trântind sertarul, am ieşit din cameră ca o furtună.

Sondra era în grădină. În mâinile ei, foarfecă părea o

libelulă argintie, fluturându-și aripile deasupra tufelor, săltând de la o ramură la alta fără să poposească vreodată. Am rămas câteva clipe uitându-mă la fata zveltă, în bluză și pantaloni decolorați, cu părul veșnic ciufulit, apoi, când s-a ridicat pe vârfuri să reteze o tulpină rebelă, m-am strecurat în spatele ei, încolăcindu-i mijlocul cu brațele. Ne-am rostogolit amândoi în iarbă, râzând, până ce buzele ni s-au găsit și am uitat de toate, acolo, sub ploaia de lumină a dimineții.

...Întâi am simțit mirosul: dulceag, de apă stătută și flori putrezite. Am vrut să mă ridic, însă degetele mi s-au afundat în ceva umed, cleios. Am rămas nemișcat, cu pleoapele strânse, ținându-mi răsuflarea. Izul de mlaștină nu voia să dispară. Plutea în văzduh, aducând cu el sunetele - la început slabe, aidoma unor zvonuri ce răzbăteau printr-un clopot de sticlă, apoi tot mai apropiate: foșnete, bătăi de aripi, țiuturi. Țipătul unei maimuțe a răsunat chiar deasupra mea, făcându-mă să deschid ochii. Iarba, cerul albastru, trandafirii, pieriseră fără urmă. În locul lor - o boltă de plumb și trunchiuri ce urcau, arcuindu-se la vârfuri ca gratiile unei colivii. Cu gesturi mecanice, mi-am pipăit uniforma, armele, cutiile de piele de la centură. Nu lipsea nimic, până și busola era la locul ei, ascunsă în mânerul pumnalului; totul la fel ca odinioară, așa cum începea fiecare coșmar. Pe mâini, pe mâneci, noroiul se uscaseră deja. Și abia atunci, desprinzând crusta cafenie ce se cojea ca o spuzeală, am înțeles că, de astă dată, nu visam.

Alături, Sondra nu se mișcase. Dormea ca un copil, cu buzele întredeschise și am privit cu inima strânsă petalele galbene, presărate în pletele pe care jungla le preschimbaseră în șuvițe mustind de apă. Am ridicat-o încet, cu nespusă grijă și am făcut câțiva pași, până la un trunchi prăbușit. În timp ce o întindeam pe lemnul jilav și-a lipit obrazul de mâna mea, murmurându-mi numele, și am fost

gata să izbucnesc. Furia, neputința mă sufocau. Sondra avea să se trezească – aici, la capătul lumii, în iadul care-mi furase tei mai buni prieteni... Un foșnet, ca de nisip într-o clepsidră mi-a curmat gândul. M-am răsucit instinctiv și pumnalul a şuierat prin văzduh în aceeași clipă în care am văzut șarpele. Când lama i-a ținut capul de scoartă și cureaua neagră, lucioasă a început să biciuiască văzduhul cu zvârcoliri turbate, o senzație de ușurare m-a năpădit, copleșitoare. Apoi am auzit ceva, un fel de scâncet slab, uimit: Sondra se uita la trupul șarpelui și pupilele i se îngustaseră de spaimă. Când am luat-o în brațe s-a cuibărit lângă mine tremurând, fără o vorbă. Încearca din răspuț să fie curajoasă, să fie asemeni mie... Mi-am ferit privirea. Șarpele atârna de-a curmezișul trunchiului, nemișcat, ca o liană moartă – jungla ne urase bun-venit

Am luat mâinile înghețate ale Sondrei într-ale mele, încercând să le dezmoțesc. Obrajii albi ca marmura, ochii goi, fără strălucire... Așa era cu toți, așa fusese și cu mine prima oară. Să nu poți crede, să speri că, poate, nu-i decât o amăgire – dar atunci știam de ce venisem, cât aveam de stat în iadul verde, ne mai înșelam cu gândul că un an, doi trec repede. Acum... M-am sculat și am smuls pumnalul, zvârlind trupul reptilei în noroi. În jur, hățșurile întindeau spre mine crengi pline de spini. Am retezat până ce mi-am umplut brațele și, curând, o palisadă scundă înconjura trunchiul – n-ar fi oprit o fiară, dar pentru șerpi era de-ajuns. O boare abia simțită înfiora jungla, aducând neguri tot mai dese. Aici, noaptea se lăsa dintr-odată, ca o cortină. Și pânda, goana vieții și-a morții, o clipă întrerupte se dezlănțuiau mai aprige, mai nemiloase ca-n timpul zilei. Căci jungla nu era decât un gâtlej fără fund, înghițindu-i pe cei slabi, pe cei tari, deopotrivă... M-am întins lângă Sondra, care se ghemuise ca un pui de sălbăticiune și am început să aștept.

Dimineața, târziu, razele soarelui s-au strecurat

printre frunze încălzindu-mi pleoapele. Am tresărit - adormisem, după ce ascultasem ore în șir hărmălaia de trosnete, țișete și mârâituri, când apropiate, când pierzându-se în tunelurile de beznă de sub arbori. Sondra nu se mișcase o dată, cufundată într-un somn greu, ca un leșin. Acum se trezea. I-am ascuns jungla, aplecându-mă s-o sărut, dar ochii îi erau limpezi, netemători - în loc s-o frângă, încercarea îi dăduse o putere care mă uimea. Mi-a atins mâna fără un cuvânt, apoi s-a ridicat, pășind singură peste palisadă.

Copaci, plase de crengi și liane, iarăși copaci, toți la fel, parcă multiplicați la infinit într-un șir de oglinzi. Trunchiuri din care furnicile nu lăsaseră decât un schelet putred, hățișuri aidoma unor baricade de sârmă ghimpată, cerul îndepărtat, lumina ce se cernea cu zgârcenie... De când pornisem, Sondra mersese alături de mine, în același ritm. La început aluneca, se poticnea în încălceala rădăcinilor, însă nu se plângea. Învăța mai repede decât aș fi crezut - căci în junglă trebuie să te miști mereu, să fii vânător, ca să n-ajungi pradă. Deocamdată nici nu puteam face altceva. Numai un râu ne-ar fi scos din iadul umed - dar când aveam să dăm de el? Peste o zi, o lună, un an? Răsuflăm tot mai anevoie, palmele îmi alunecau pe patul armei, jilave de sudoare, văzduhul atârna deasupra noastră, ne învăluia ca o ceață, ne lipea hainele de piele. Un pas, o sută, mâna Sondrei pe umărul meu, țișete de păsări, larma maimuțelor...

Ploaia: întâi picături grele, care izbeau frunzele, apoi șiroaie tot mai dese, până ce n-a mai fost decât o revărsare neconținută, amuțind celelalte sunete. Nici fulgere, nici tunete; doar cascada prăvălindu-se peste fire, înecând-o. Ape cu gust de metal coclit scăldau copacii, se prefăceau în torente, rupeau, dezrădăcinau, târau cu ele ramuri, tufe, încălceli de liane... Pășeam prin noroiul subțiat, prin bulboanele clocotitoare, prin albiile de pâraie născute cu o

clipă mai-nainte. Arborii abia se zăreau prin perdeaua de stropi, păreau să se lungească, jungla întreagă devenise o gigantică picătură de apă verde, suspendată deasupra pământului care nu voia s-o primească.

Când ne-am pomenit înaintea piramidei conice de lemn, pe jumătate ascunsă. de fuioarele aburului ce suia dintre rădăcinile dezgolite de puhoai, am tășnit amândoi ca un singur trup. Tekul acela străjuia pădurea de secole, dar trunchiul i se ridica falnic, încă neșubrezit de scorburile ce se căscău ca niște grote în scoarța-i roșcată. Am ales una cu intrarea îngustă, mai mult o crăpătură șerpuitoare, înăuntru, mormane de crengi uscate, oase albite de vreme - o vizuină părăsită. Am frânt câteva lemne și, aprinzând focul, am început să-mi scot armele, centura, blazonul. Până să isprăvesc, Sondra își lepădase veșmintele și se trăsese lângă flăcări, de parcă le-ar fi căutat ocrotirea. Așa, strălucind printre umbre ca o statuie de fildeș, părea mai frumoasă ca niciodată. Nu s-a mirat când i-am întins carabina și Colțul, nici când am sărutat-o fugăr, pe tâmplă, strecurându-mă iarăși afară.

Ploaia se întetise. Pe jumătate orbit am smuls niște ramuri, îngrămădindu-le în deschizătură până ce am astupat-o de tot. Mai departe... Cizmele mi se afundau în pământul devenit mlaștină, pantalonii și cămașa se înnegriseră de atâta apă, trupul întreg părea să se îmbibe ca un burete. Copacii se răreau, lianele dispăruseră, dar până la desişul de trestii verzi, înalte, mi s-a părut o veșnicie. Bambusul creștea numai lângă râu - răzbind în sfârșit la mal, aproape că am țipat de bucurie. Nu mă înșelasem. Râul era acolo, umflat, șarpe mânios, gata să zdrobească totul în cale. Dar el avea să ne scape din labirintul fără de capăt și tot el avea să ne hrănească.

M-am lăsat între tulpinile lucitoare, pândind fiecă mișcare de pe fâșia de pământ noroios. O oră, încă una... începea să se întunece când cerbul s-a ivit, iscodind

temător în jur – știa, ca și mine, prețul grabei. I-am dat timp să se liniștească, să-și cufunde botul în undele tulburi; apoi, ploaia mi-a ascuns saltul, vâjâitul pumnalului prin văzduh. Intrând din nou în crângul de bambus, cu sălbăticiunea aruncată pe un umăr, am mai privit o dată malul: șiroaiele înghițiseră și sângele și adâncitura zbaterii din urmă.

Pașii mei, osteniți, șovăielnici, tăișul de baionetă al unei trestii fulgerându-mi pe lângă obraz, povara încovoiindu-mă spre mâlul tot mai gros; într-un târziu, tekul cel mare, crăpătura... Mormanul de crengi s-a tras înapoi, o mână a prins-o pe a mea și, în câteva clipe eram înăuntru. Sondra a împins iute crengile la loc; n-avea pe ea decât bluza, încă udă și abia atunci am zărit carabina rezemată de perete, mormanul de vreascuri întreg lângă vatra stinsă. N-am apucat s-o întreb ceva. Un strigăt, un urlet cum n-auzisem vreodată, cum nu putea scoate om, fiară ori mașină a izbucnit din depărtare, crescând, străpungând trunchiul copacului, făcându-ne tâmplele să se zbată dureros. Apoi, ecoul s-a pierdut în înalturile de unde cobora, atotputernică, bezna... La șuieratul flăcării țâșnită din tubul nichelat, Sondra a tresărit – ochii plini de lacrimi lângă ai mei, degetele pipăindu-mi fața, părul, ca ale unei oarbe. Am lăsat cerbul să cadă, am luat-o în brațe și, pentru o vreme am rămas nemișcați, ascultându-ne inimile.

*

Tigrul zăcea pe o parte, cu labelle dinainte în apă, așa cum îl găsisese moartea. Avea spinarea ruptă de o lovitură cumplită, care aproape îl despicase în două. Ochii mai păstrau uimirea ultimei clipe, neîncrederea că fusese biruit cu atâta ușurință, că el, regele junglei, pierea asemeni unui nevolnic mâncător de iarbă... în nisipul malului, câteva gropi ciudate, ca o floare cu trei petale alungite. Duceau spre pădure, printr-un pâlc de copaci tineri, din

care nu mai rămăseseră decât tulpini frânte și așchii. M-am uitat la Sondra: privea tigrul fără spaimă, fără oroare, doar cu o nesfârșită oboseală. Am coborât patul armei, i-am arătat urmele, apoi am pornit din nou. Lângă mine, Sondra păsea atentă, pândind. Înțelesese.

Din zori, făptura fără nume ne hăituia cu aceeași viclenie – dar acum era chiar acolo, lângă noi, ațintindu-ne din umbra desigurilor. Știam că n-avea să se arate cât vegheam. De șapte zile și șapte nopți nu ne părăsise decât pentru a ne-o lua înainte și încordarea, teama ne toceau simțurile, amortindu-le. N-o văzusem niciodată. Ici și colo, cărări croite de un trup uriaș, trunchiuri scrijelite până la o palmă adâncime; și urletul, amuțind jungla, încremenind întreaga fire. Nu se grăbea și nici noi nu fugeam – orice ar fi fost, hotărâse singură timpul când ne va ieși în față...

Mâna Sondrei a atins-o pe a mea, curmându-mi gândurile. Râul își iuțise apele și undeva, în zare, se ridica o perdea tremurătoare de abur. O cascadă – un prag de piatră, poate câteva stânci și doi-treimetri de prundiș. Un loc deschis, unde făptura fără nume nu mai putea rămâne umbră printre umbre.

...Puhoaietele se năruiau cu zgomot de tunet în hăul de unde stropii urcau spre cer doar pentru a scălda lumea într-o ploaie înspumată, fierbinte. Jungla, pământul însuși păreau retezate de crestele între care nenumărate vâltori se uneau într-un șuvoi năvalnic. Ne-am cățărat cu greu pe colții de granit, însă la vremea când asfințitul își așternea primele pete de purpură pe creștetele și umerii noștri eram sus, pe vârful pintenului de pe care râul se arunca în gol.

Durerea trupului istovit, câteva înghițituri de carne uscată, apoi inserarea. Lângă mine, întinsă pe piatra care mai păstra căldura amiezii, Sondra adormise. I-am dat la o parte șuvițele murdare, dezvelind un chip străin, cu pleoapele umflate, albastrii, cu o zgârietură adâncă pe

frunte... Nu mă întrebase nimic, nu șovăise vreodată. Se deprinsese cu toate, avea o tărie aproape neomenească – dar nu-i mai auzisem râsul și abia dacă rostea trei vorbe într-o zi. Numai ochii îi rămăseseră aceiași, mângâind, alinându-mi rănila sufletului.

În spatele nostru apele spumegau în beznă care îngemăna stânci și prăpastie, junglă și amenințare. O amintire, s-a iscat din cenușa uitării: o noapte cețoasă, un foc hrănit de copii goi, cu pielea ca arama, un bătrân povestindu-ne nouă, soldaților iviți din senin, o legendă stranie, sumbră. Legenda lui Katyadin – *Cel care Vine din urmă*. Nimeni nu-i știa adevărata înfățișare, căci nimeni nu trăise destul ca să spună și altora cum arată. Fiară sau om, vânător sau pradă, pe toți îi aștepta la capătul drumului, după ce le însoțise pașii în fiecă clipă, nevăzut dar mereu aproape. Și atunci, firavi ori puternici, toți se plecau înaintea celui de care se temuseră o viață. Nici eu, nici oamenii mei nu luasem seama la povestea bătrânei căpetenii – pentru noi, Katyadin era iadul verde, scuișând fier și foc, friguri și venin. Și nici când rămăsesem singur nu mă gândisem să dau nume spaimelor ce-mi otrăveau nopțile. Dar acum... Am sărit în picioare, cu un strigăt înghițit pe dată de vuietul cascadei: dacă îmi venise rândul, ce se va alege de Sondra?

...Lumina zorilor rumenea norii de ceață, clocotul apelor, insulele singuratice de granit; mai încolo, jungla părea un ocean cu talazuri de smarald. De ce o lume – oricare – era întotdeauna mai frumoasă în ceasul dintâi al zilei? Am scos încărcătorul, numărând boabele lungulețe de metal, l-am pus la loc, am armat cu grijă. Era o vreme pentru toate, spusese cândva bătrânul. Pentru viață și moarte, pentru păreri de rău și aduceri-aminte. În noaptea aceea le depănasem pe rând, bune sau rele, iar acum eram gata. Sondra nu s-a trezit când buzele mele i-au atins pleoapele, nici când am învelit-o cu bluzonul. Alături de ea,

Colțul presărat cu boabe de rouă – masiv, liniștitor.

Jos, la poalele crestei m-am oprit să-mi de molesc bătaile inimii. Coborâsem repede, salt după salt, și sângele îmi bubuia în tâmples mai tare decât cascada. Am închis ochii, strângând carabina de parcă voiam s-o fărâm. De astă dată alesesem eu clipa și locul – dar va primi el, oare... Atunci am simțit tremurul pământului sub tălpi și am privit în față, la jungla care exploda, aruncând spre cer trunchiuri rupte, crengi și liane, mormane de plaur și noroi.

Cap de șarpe, ochi fosforescenți, fără pupilă, trup cenușiu-tern, ca oțelul: Katyadin. Pășea pe labelle dinapoi, sprijinindu-se în coada-i vânjoasă și, de la cinci metri înălțime, bilele acelea de jad mă aținteau cu o curiozitate rece, dominatoare. Am ridicat arma – nu mai era un fier mort ci o parte din mine, o prelungire a brațului încordat. Pornind, am auzit un glas – poate al meu – care urla ceva de neînțeles; apoi, doar împușcăturile, plesnete seci, succedându-se la intervale egale, în ritmul pașilor niciodată grăbiți.

Un încercător, altul... între mine și șopârla cu nume de zeu se țesea, treptat, o plasă de fire luminoase și noi gloanțe o îndeseau, spintecau văzduhul pentru a se înfige în pânțele și pieptul presărate cu flori roșii, umede. Timpul începuse să se lungească nefiresc, gesturile păreau sacadate, anevoioase dar nu-mi păsa: atâta vreme cât făptura aceea venea neabătută, fără o ezitare, n-aveam să mă opresc... Abia târziu mi-am dat seama că trăsesem de mult ultimul foc și perculatorul izbea în gol. O clipă, doar o clipă, am șovăit. Apoi am pășit mai departe și atunci împușcăturile au izbucnit iarăși, din stânga mea, făcându-mă să tresar. Dreaptă, cu amândouă mâinile încleștate pe minerul Colțului, Sondra era alături. Părea liniștită, însă trupul i se cutremura de fiecare dată când degetul apăsa pe trăgaci, ca și cum azvârlea din toate puterile un blestem

asupra celui ce voia să ne despartă.

Brusc, Katvă din s-a oprit, căscându-și botul pentru prima oară. Era atât de aproape că umbra lui ne atingea picioarele; dar dintre fălcile tivite cu colți albi, arcuiți spreăuntru, n-a ieșit niciun sunet. Cascada, freamătul junglei au încetat și peste lumea încremenită s-a lăsat o tăcere grea, năucitoare. Cerul s-a umplut de crăpături ce se lăteau mereu, iar bucățile s-au rupt în frânturi tot mai mici, pornind să cadă peste copaci într-o neverosimilă ninsoare albastră. De la o zare la alta, lumea se desfăcea în fâșii. Un apocalips în care fiecă pârțicică pierea într-alfel: unele își pierdeau culorile, păleau, devenind străvezii, altele se prefăceau în scrum, însă cele mai multe dispăreau, nelăsând în loc decât neantul. Într-o fulgerare l-am văzut pe Katyadin dezmembrându-se ca o păpușă veche. Am prins-o pe Sondra în brațe, pe când plaja se despica sub noi aidoma unei guri de monstru – apoi, totul s-a preschimbat într-un mozaic ce se învârtejea nebunește, la nesfârșit, în aceeași tăcere de moarte.

...Dogoarea soarelui pe pleoape, ceartă de vrăbii și sticleți, parfumul atât de cunoscut. Am deschis ochii. Zăceam pe iarbă, cu Sondra lângă mine, printre tufele de trandafiri care cerneau petale moi, galbene, asupră-ne. Am sărutat obrazul pe jumătate ascuns de șuvițele încă jilave și Sondra a început să se dezmeticească. Târziu, când am izbutit să ne ridicăm, asfințitul învăluia totul, grădina, casa-leviathan, până și pe noi, în ape de aur. Ne-am uitat în jur, apoi unul la altul – veșmintele ne erau zdrențuite, pline de noroi și amândoi mai strângeam în mâini armele. Cu gestul dintotdeauna, Sondra și-a răsfirat părul, ciufulindu-l și degetele ni s-au întâlnit când i-am prins floarea lângă tâmplă. Apoi am pornit alături, sub razele calde, spre o casă și o noapte în care nimeni n-avea să ne mai calce pe urme.

ÎNTOARCEREA

Bătea un vânt rece și puținii trecători mergeau grăbiți, fără să ia seama la nimic împrejur. O mașină a trecut în goană, improșcându-mă cu noroi; l-am zărit pe omul ascuns în carapacea de metal și sticlă hohotind, ca după o glumă bună. M-am lipit de un perete până ce pâraiele tulburi s-au scurs spre marginea trotuarului „apoi am pornit mai departe, oprindu-mă la răstimpuri înaintea vitrinelor aproape goale. Din văzduh se cerneau neconținut picuri, iar norii umpluseră cerul de la o zare la alta, acoperind întreaga lume cu prelatele lor plumburii.

Ploaia începuse odată cu zorii. Îmi ciocănisese în geam nerăbdătoare și, când am dat perdeaua la o parte, lumina mohorâtă a dimineții m-a învăluit ca un abur. Afară, totul era cenușiu: oamenii, casele, copacii. Rătăceam dintr-o cameră în alta, fără să-mi găsesc locul, fără niciun gând și în zadar îmi șopteau apele încremenite ale oglinzilor că sunt încă tânără și frumoasă... într-un târziu, nemaiputând îndura tăcerea grea a încăperilor, am pornit la întâmplare prin orașul moleșit de prima suflare a toamnei.

Străbătusem parcul unde bătrânii castani se zgribuleau sub revărsarea copleșitoare a ploii, intrând în labirintul străduțelor de lângă gară. Zidurile coșcovite erau pline de afișe pe care se prelingeau șiroaie groase, ștergând contururile, amestecând culorile în pete informe. Lumea aceea de hârtie, gata să piară, avea un aer atât de trist încât, fără să vreau, am iuțit pasul. Deodată am zărit o vitrină mai altfel decât celelalte: ferită sub o boltă joasă părea un acvariu adăpostind un spațiu fără timp, înghețat pentru eternitate. Orologii și pendule miniaturale, statuete de marmură, jad, fildeș sau bronz, modele de corăbii, bucăți de pirită și cuarțuri de toate culorile, pumnale și monede străvechi, vase de sticlă și de argint, împrăștiate la întâmplare, prăfuite, uitate.

Am coborât câteva trepte lunecoase, știrbite de vreme, apoi am împins ușa și scârțâitul balamalelor a

răsunat ca un geamăt. Înăuntru nu era nimeni. O lampă mică, în formă de pagodă lumina prea puțin rafturile îndoite sub povara unei învâlmășeli de neînchipuit: vase, flaute, cupe, farfurii, jobene, păpuși, sfeșnice, cuțite. de tăiat hârtie, cărți, gravuri și, mai ales, statuete și figurine de toate felurile. În penumbră, obiectele păreau plămădite din aceeași materie de un cenușiu fantomatic. Doar într-un colț, un cal și un călăreț tăiați dintr-o piatră ciudată, verzuie se nimeriseră în drumul unei raze. M-am apropiat fascinată: armăsarul atingea pământul doar cu două copite, capul, grumazul și trupul îi erau o singură linie, omul se ghemuise în șa, lipit de greabăn, una cu el, șuvițele coamei fluturate de vânt îi ascundeau chipul pe jumătate, sulița abia se deslușea, dar era acolo, în prelungirea brațului gala să țâșnească; se năpusteau înainte ca o furtună, cu neputință de oprit, veșnic înainte, tot mai departe, tot mai repede... M-am dezmeticit cu greu. Ciâtul, umerii, spatele mă dureau, tâmplele mi-erău strivite de o menghină fierbinte, inima îmi bătea vijelios. Era ca și cum, pentru o clipă sau un veac, simțisem efortul, sfortărea cumplită a celor doi, trăisem goana, auzisem urletul văzduhului spintecat. Ce căutau printre lucrurile din jur, moarte, adâncite într-o încremenire minerală? Am privit din nou chipul călărețului cu ochi oblici - crispăre, îndârjire neomenească, oboseală, măreție, cruzime. Mongol? Poate. Cu secole în urmă puhoaietele lui Subotai trecuseră și prin locurile acelea, prefăcând totul în sânge și scrum. Fusesse ca o izbitură de trăsnet - nimeni nu știa de unde apăruseră și unde se duceau. Groaza dăinuise o vreme, apoi apele istoriei o spălaseră, o luaseră cu ele, aproape ștergându-i amintirea.

Pașii, înceți, ezitanți, m-au făcut să mă întorc; un bătrân ivit parcă de nicăieri mă aținea bănuitor pe deasupra ochelarilor aburiți de ani. Când i-am arătat călărețul verde a dat din umeri - statueta era de vânzare,

ca tot ce vedeam pe rafturi. Nu cerca prea mult, doar că... înaintea mâinii întinse, am început să-mi scotocesc înfrigurată buzunarele. Un minut, încă unul. Apoi mi-am adus aminte că schimbasem canadiana în ultima clipă: n-aveam niciun ban. Bătrânul a lăsat mâna în jos, zâmbind subțire, aducându-mi tot sângele în obraz. Dar zâmbetu! i-a încremenit brusc - inelul pe care i-l întindeam era de aur și numai rubinul făcea cu siguranță mai mult decât piatra aceea plină de praf. Cu o grabă slugarnică mi-a pus statueta în brațe și am ieșit fără să mă uit în urmă, de teamă să nu mă răzgândesc.

Afară, ploaia stătuse. Farurile mașinilor pipăiau seara ca niște bastoane de orbi, ferestrele se luminaseră pretutindeni, răstrângând luciri de stele în băltoacele străzii, câțiva trecători întârziați își scuturau umbrelele în mărunte vârtejuri de stropi. Piatra era grea, mai grea decât crezusem. Am săltat-o iarăși, uimită că nu-mi părea rău după inel, singurul pe care-l purtasem vreodată. Dar formele acelea perfecte, lustruite cu migală, fără o pată, fără o știrbitură... Se înnoptase de-a binelea când am ajuns acasă. Am așezat statueta deasupra căminului și m-am lăsat într-un fotoliu, fără să-mi pot lua ochii de la ea.

...Zăceam pe culmea unui promontoriu abrupt, la poalele căruia se spărgeau talazurile oceanului. Nu le puteam vedea, dar auzeam vuietul asemeni unei prăvăliri de stânci și, la răstimpuri, vântul aducea stropi de spumă dinspre zarea de unde năvăleau herghelii nesfârșite de nori. Deasupra mea, ridicat în două picioare ca o punte vie spre cer, un armăsar cu trupul de beznă necheza tunător. Călărețul în straie negre și-a coborât sulița, dar m-am rostogolit într-o parte înainte ca vârful să muște piatra odată cu copitele, chiar lângă umărul meu. Faleza s-a cutremurat sub izbitură, urletul sălbatic al vântului a copleșit zbuciumul valurilor, bărbatul cu ochi de șarpe s-a aplecat întinzând o mână cu degete rășchirate...

M-am trezit ȕipând, cu ochii larg deschiși, cu buzele arse. Adormisem în fotoliu, cu hainele ude, și, de sub tocurile pantofilor, pete jilave se lăteau pe covor. M-am ridicat anevoie. Statueta era la locul ei, scăldată în razele lunii, cernute de crengile castanului de peste drum. O vreme am rămas nemișcată, ascultând zgomotele familiare ale nopții: foșnetul copacilor din grădină, pocnetul unui oblon zgâlțâit de vânt, mieunatul pisicilor ce se fugăreau pe acoperișuri, sirena îndepărtată a unei fabrici... Treptat, spaima s-a tras undeva în străfundurile minții și inima a încetat să-mi mai zvâcnească nebunește. Fusese un vis, doar atât, îmi repetam iarăși și iarăși, pe când îmi scoteam veșmintele și mă strecuram în așternutul rece. Dar somnul întârzia. În întunericul de sub pleoape vedeam zidurile casei și dincolo de ele alte ziduri, case și străzi, strângându-se împrejurul meu, ocrotindu-mă ca niște brațe de uriaș; numai undeva, în zare, nori vineții începeau să se îngrămădească aidoma unei haite...

*

Mi-am rotit fotoliul, întorcând spatele furnicarului de oameni și mașini. Pereții de sticlă opreau sunetele, dar mișcarea aceea necurmată avea ceva obsesiv, hipnotic... Cartonul alb, creioanele așteptau. Mi-am lăsat privirea și gândurile să rătăcească în voie. Eram la ultimul etaj, departe de larma telefoanelor și a mașinilor de scris; mobila, puțină, doar metal nichelat și cristaluri, liniștea ochii cu neutralismul ei aseptice. Peste tot, afișe, reviste, teancuri de cărți, reproduceri și fotografii - amalgam de culori și imagini aparent amortite. Îmi plăcea să le dau viață, să mă uit cum prindeau contur în vreme ce mâna îmi alerga pe hârtie, parcă în joacă...

Nici nu-mi terminasem gândul, că marile coloane se născuseră deja. Înalte, zvelte, cu capiteluri-flori ce încununau lujerele de piatră verde.

Apoi, zidurile groase, menite să înfrunte veșnicia,

rotunjimea fără cusur a cupolei, alte coloane, arcuri și bolți împletindu-se într-o dantelărie fără de sfârșit, umplând foaia, înghițind fiecare petec încă gol. Nu mai era o construcție - devenise însăși civilizația umană, la care fiecă veac punea o nouă cărămidă, ridicând-o, tot mai cutezătoare. Prin fața ochilor îmi treceau imagini fugare, năruindu-se într-o clipă pentru a se întrupa iarăși, altele, altfel. Și Construcția creștea, triumfătoare, plătua singură detalii la care nu mă gândisem, un vitraliu, o nișă boltită, brăuri de frize; curând a devenit prea complicată ca s-o mai pot cuprinde în întregime. Eram înăuntrul ei, o siluetă tot mai mărunță, pierzându-se undeva, în imensitatea unei podele de marmură, cupola continua să se înalțe, până ce, într-un târziu am înțeles că albastrul acela curat era chiar cerul. Zidurile au prins să se subțieze, topindu-se în perdele de abur tremurător și oglinda de sub picioarele mele s-a crăpat, dezvelind colți de cremene.

...O câmpie pietroasă, nemărginită și o tabără: mii de focuri și vetre fumegânde, cai, oameni, arme, peste care plutea un zumzet de roi stârnit. Cu o înfrigurare anevoie stăpânită, oamenii netezeau tăișul săbiilor, puneau șeile pe cai, încercau corzile arcurilor, răvășeau tăciunii, stingându-i. Aveau chipurile arse de soare și vânturi, ochii negri, îngustându-se oblic spre tâmples. Scunzi, cu veșminte și cușme din blană de lup, călcau cu stângăcie pe pământ; însă odată urcați în șa deveneau alții, ochii prindeau să le lucească, fiecă mișcare părea mai firească, mai iute... Caii mărunți se frământau în loc, scuturându-și capetele, măturând țărâna cu coamele și cozile ca niște pâraie sure și negre. Apoi călăreții au început să-i îndemne spre mijlocul taberei și tropotul copitelor a copleșit toate celelalte sunete. Greabăn lângă greabăn, animalele păseau alături, potolite, mulțimea se ordona în șiruri, șirurile se uneau, se arcuiau, deveneau inele tot mai perfecte,

înconjurând un ochi rămas ca prin minune alb. Iar acolo, neclintit, omul din vis și armăsarul cu trup de beznă așteptau...

Miniaturală suliță argintie, creionul mi-a alunecat dintre degete și zgomotul căderii m-a făcut să tresar. Mi-am dus mâinile la tâmpile și le-am apăsât furioasă, încercând să alung nălucile cuibărite sub ele. Treptat, imaginile mi s-au șters din minte; dar fuseseră atât de amănunțite, de aievea... Ridicând din umeri, m-am aplecat din nou asupra Construcției. Numai că împletirea fără de răgaz, creșterea nestăvilită încetaseră. Desenul se golise de viață, de înțeles, de măreție - nu mai păstra decât ordinea seacă a nemișcării. M-am sculat și am ieșit, fără o privire în urmă.

Am mers multă vreme pe străzi. Era un soare blând, tomnatic, îndulcind contururile, îmbfăcând totul în nuanțe de aur și aramă. Mă lăsam purtată de șuvoiul omenesc ce umplea trotuarul, cu o senzație de ușurare, de parcă m-aș fi ascuns printre ceilalți de cine știe ce primejdie. Nu eram decât o picătură într-un fluviu, pașii mei, ecou al altora, nu mai răsunau stingheri, nimeni nu mă putea găsi în mulțimea anonimă...

Într-un târziu mi-am amintit că nu mâncasem nimic toată ziua. Am intrat în primul restaurant. Era mic și nu foarte luxos, dar în liniștea salonului pustiu, luminat discret, teama mi s-a risipit. Un pahar de coniac și lumea s-a învăluit într-o ceață plăcută - lambriurile vechi, mozaicul pătat al podelei, chelnerul care mă privea pe furiș pe când își făcea de lucru la mesele din jur. Afară, vremea amiezii potolise forfota. Doar* la răstimpuri mai zăream câte un trecător: o brunetă a cărei rochie părea o teacă prea strâmtă, un copil cu o minge roșie, un vânzător de înghețată împingându-și căruciorul alene, cu nostalgia verii. Și peste toți, frunzele ruginii ale castanilor cădeau ca o ninsoare.

...Dincolo de geam, văzduhul devenise parcă mai dens, căpătând o strălucire vâscoasă, de lavă topită. Strada, casele dispăruseră și, în locul lor, o mare de spice se întindea de la o zare la alta.

Spre apus, orizontul era doar o dungă neagră

— Șiruri după șiruri de călăreți veneau în trap mărunț și în urma lor câmpia părea arată pentru a doua oară. Oamenii înaintau ca unul singur, strunindu-și caii, iar sulitele se înălțau spre cer în rânduri drepte, ca o pădure tânără. Nu mi-i închipuisem astfel: o putere calmă, în stare să se înfrâneze, să nu-și asculte pornirile. Apoi l-am văzut pe cel care le arăta drumul, tăind lanul asemeni unei săbii. Chipul încremenit, ochii oblici ațintiți într-ai mei...

Chelnerul mă fixa stăruitor, fără să se mai ascundă. Coapsa dezgolită, căreia mătasea ciorapului îi împrumuta luciri metalice părea să-l fascineze. S-a aplecat peste masă, rostind cuvinte care nu izbuteau să ajungă până la mine, însă când glasul lui a spart în sfârșit tăcerea, devenind insinuant, complice, am sărit ca arsă.

În stradă, răcoarea înserării mi-a alungat moleșeala, dar nu și gândurile. Visul, apoi ce văzusem dimineață, acum... Oamenii treceau zoriți, uitându-se prin mine ca printr-o statuie de sticlă; arareori cineva întorcea capul, fugar. Eram doar o femeie singură, printre atâtea altele, într-un oraș unde mai toți erau, chiar fără s-o știe, singuri. Case. copaci, vitrine revărsând cascade orbitoare de lumină, mașini, muzică, voci domoale sau ascuțite, pași mulțimii, neliniștea dinăuntru meu...

Un scrâșnet de frâne, apoi țipătul de pasăre rănită al claxonului. Mașina a irccul fără să oprească, pe când cineva mă trăgea înapoi pe trotuar, amortită de spaimă. Am rămas acolo, printre necunoscuții care mă uitaseră deja, așteptând. Fluviul făpturilor de metal se scurgea mai departe, clipiri roșii, galbene, verzi îmi ardeau retina, motoarele răbufneau la răstimpuri în urlete, curmând

fâșâilul monoton al roților pe asfalt.

...Talazuri nesfârșite, năvălind spre un țărm încă nevăzut - caii, cu gâturile întinse, boturi înspumate și albul ochilor împăienjenit de sânge, oamenii upiccați înainte, cu sulitele coborâte, cu trupurile încordate până la ultima fibră. Armăsarul din frunte gonea atât de repede încât părea purtat de o volbură; ghemuit în șa, una cu el, cu chipul pe jumătate ascuns de șuvițele coamei fluturând sălbatic, călărețul cu ochi de șarpe mă privea. M-am întors și, undeva, în zare, am deslușit ceva ca o uriașă vatră de jar: luminile unui oraș...

O vreme am rătăcii în neștire. Clocotul de sub tâmpic era de neîndurat - ce voiseră călăreții pustiei? Să năruie, să prăvălească, să spulbere orice îngrădea orizontul. Să-și vadă iar câmpiile libere, ca-n prima zi a lumii. Dreaptă sau nu, ura lor fusese zadarnică: tot ce prefăceau în țărână și cenușă se ridica din nou, de-ndată, și teama înmulțea zidurile, mereu mai trainice, mai înalte... Până într-o zi, când fiii stepei s-au pomenii prinși între ele ca-nir-o capcană; s-au supus și, curând, nimeni nu-și mai amintea de ei. De ce-i ridicase din colbul timpului omul de piatră verde, aducându-i, acum și aici, să-mi întunece fiecare clipă, fiecare gând?

Străzile aproape că se goliseră, stelele vegheau cu miile orașul adormit și cerul de catifea al nopții mă împăcase iarăși. Am dat colțul. Dincolo de a treia casă lucea gardul de cărămidă smălțuită al grădinii mele, se înălța portalul cu coloane zvelte, fumurii. Pe neașteptate, pământul s-a cutremurat: o dată, scurt, apoi a izbucnit un vacarm asurzitor. Sirene, vuietul de avalanșă al clădirilor ce se năruiau, claxoanele răsunând obsedant, la unison - și totuși caldarâmul rămânea neclintit, fără vreo crăpătură. În fața mea, bolta începea treptat să se lumineze, o lumină sângerie, înfricoșătoare, apropiindu-se dinspre marginea orașului, înecată la răstimpuri de nori groși, trâmbe de

fum și de moloz țâșnind ca niște gheizere.

Apoi am văzut flăcările: iederă ce șerpuia de la o casă la alta, de la o stradă la alta, prefăcând copacii în torțe și acoperișurile în ruguri, grăbind sau domolindu-se după răbufnirile vântului, dar fără a se opri vreodată. Aerul dogorea, valurile de sunete se răsfrângeau între ziduri, amestecându-se în vârtejuri peste care se rostogolea, năvalnic, bubuitul unor tobe uriașe. Priveam fără să înțeleg, când primii călăreți s-au ivit la capătul străzii, cu sulitele în cumpănire. Cel din frunte a fost lângă mine din câteva salturi și, când s-a aplecat, întinzând mâna, tăcerea a învăluit întreaga lume.

CASA FĂRĂ CĂRȚI

Întâi, am crezut că mi se păruse. Încremenisem, ascultând tăcerea grea a miezului de noapte, când scrâșnetul înăbușit a răsunat din nou și, de data asta am văzut clanța mișcându-se. M-am ridicat prea brusc; în vreme ce saream peste scaunul răsturnat, dușumeaua din hol a scârțâit sub niște pași grăbiți, apoi am auzit târșâiala papucilor pe treptele scării. Am deslușit, într-o viziune fugară, spatele țeapăn al bătrânului, fluturarea halatului negru ca o aripă de corb, degetele descărnate încleștând balustrada. N-am mai deschis ușa, m-am aplecat să trag zăvorul și abia atunci mi-am dat seama cât de tare îmi tremurau mâinile.

M-am așezat iar la masă, înaintea foii pe care se înșiruiau, cumiți, rândurile picurate din peniță. Dar vraja pierise. Risipite, gândurile nu mai voiau să se adune, cuvintele se așterneau anevoie, frazele îmi ieșeau ciuntite, aidoma fluturilor atinși de flacără. Încercam să mă întorc în lumea unde fusesem câteva clipe mai devreme, strângeam cu disperare pleoapele, chemând tărâmul ce abia se închegase, dar în întunericul dinapoia frunții îmi apărea chipul bătrânului, mască de ceară pe care nu mai trăiau decât ochii, arzători, scormonitori. *Mâine*, mi-am

spus, mototolind furioasă hârtia. *Chiar mâine aveam să plec* de și gândul acela, atâta vreme întârziat, mi-a adus o neașteptată ușurare.

...Eram de aproape șase luni în casa bătrânului: șase luni fără nouă zile. După-amiaza în care pășisem dincolo de poarta străjuită de câini uriași, cu bronzul înverzit de ploi, îmi venea mereu în minte – poate din pricina pliantului de închiriere, uitat într-un colț al mesei, atrăgând privirea cu copertile-i roșii, lucioase. Între celelalte case înecate în iederă, ascunse cât mai departe de forfota străzilor aglomerate, a bătrânului îmi plăcuse cel mai mult. Era austeră și solidă, făcută să învingă timpul. Fațadă cenușie, cu plăcile de gresie desprinse pe alocuri, șiruri de ferestre încununate de arcade gotice, acoperiș înalt, avântându-și spre cer hornurile ca niște degete întinse să apuce, gard cu stâlpi de piatră galbenă și grilaje ruginite: masivitate și ruină, măreție și decădere. Ivindu-se doar pe jumătate deasupra copacilor grădinii, casa părea una dintre corăbiile acelea străvechi, ale căror bordaje putrezite continuă totuși, miraculos, să înfrunte oceanul.

Bătrânul mă primise bănuitor, măsurându-mă cu asprime. Nu-i plăceau pantalonii mei strâmți, din piele, bluza străvezie, pleoapele încărcate de fard. Numai după ce i-am plătit pe un an întreg s-a hotărât, aproape în silă, să-mi cedeze etajul de sus, iar când am apărut scara, cu geamantanele pline, încă nu-i venea să creadă că rămân cu adevărat. Dar am rămas. Cu gândul că, la capătul unui an de sihăstrie voi avea un munte de foi scrise: întâmplări pe care nimeni nu le trăise, dar care se puteau petrece oricând, oricui. Asta mi-era meseria, visul, via (a – să plămădesc, din lutul gândului, închipuiri cu frumuseți, patimi și slăbiciuni omenești... Dar plăsmuirile acelea se nășteau cu nespusă trudă, în tăcerea dinăuntru minții și de aceea fugisem de lume, de zbârnâitul telefonului, de prietenii și cunoscuții care nu voiau, nu puteau să-mi

înțeleagă neliniștile, frământarea.

Aici, în casa cu încăperi răcoroase, veșnic umbrite, crezusem că voi găsi tihna. Mă obișnuisem repede cu jaluzelele mereu trase, cu draperiile ascunzând fiecă fereastră, cu mobilele masive, care trosneau din toate încheieturile. Numai cu mirosul straniu, dulceag, ce umplea întreaga casă nu izbuteam să mă deprind. Abia simțit dimineața, tot mai puternic odată cu apropierea serii, izul acela de crini putreziți stăruia, pătrunzând pretutindeni, ca o ceață nevăzută. Nu venea din grădină – de acolo adierile aduceau doar zvonuri uscate de toamnă – ci de undeva de la subsol. I-am căutat zadarnic urma. Casa era mult mai mare decât părea pe dinafară: coridoare lungi, întortocheate, prin care rătăceam ore în șir, scări ce nu duceau nicăieri, uși cât un portal de catedrală, uși scunde, ca pentru pitici, holuri rotunde, aidoma unor stupi. Mai toate canaturile erau întredeschise și dincolo de praguri zăream draperii de brocart și catifea, covoare persane, pereți îmbrăcați în lambriuri scumpe; în fiecare cameră, statui, tablouri vechi, în culori sumbre și o panoplie de arme deasupra nelipsitului cămin. Ici și colo, câte o armură oglindea în apele verzui ale oțelului, sclipirfea marilor candelabre – amintiri din alte vremi, de mult apuse... Numai de bibliotecă nu dădusem nicăieri. Mi-o închipuiam pe măsura casei, cu volume legate în piele cafenie, cu titluri de aur pal, lucind potolit în lumina săracă. Poate că bătrânul o ținea zăvorâtă de teamă să nu-i cer vreo carte; nici mie nu-mi plăcea să le împrumut – dădeam, cu greu și nu-mi găseam liniștea până ce nu le vedeam înapoi, în raft.

Bătrânul: firav, adus de spate, cu părul rar și felul acela de a-și ridica disprețuitor sprânceana dreaptă. Avea întotdeauna un aer de demnitate jignită și pășea încet, ca să-și ascundă șchiopătatul. Până la mine nu avusese alți chiriași, iar de când venisem nimeni nu-i călcase vreodată

pragul Singurătatea omului uitat de lume, trăind într-un timp al său, prăfuit și mirosind a naftalină ca o molie închisă în dulap ar fi trebuit să mă înduioșeze, însă de câte ori ne întâlneam în beznă vreunui coridor mă bâlbâiam penibil, neștiind cum să-mi ascund stânjeneala. Răsuflarea hârâită, tremurul mâinilor galbene, osoase, mă făceau să-mi simt tinerețea ca pe o vină și grăbeam la masa de lucru, ascunzându-mă îndărătul vrafurilor de pagini scrise - o oază luminoasă, un refugiu. Ca să mă apere de cine?

Abia târziu am deslușit schimbarea. Bătrânul mă urmărea cu aceeași ochi de jivină la pândă, însă privirea nu i se mai pleca când o surprindeam ațintită asupra-mi. Îl întâlneam tot mai des prin casă, la poartă, între arțarii foșnitori din grădină. Uneori, după ce scriam până la îngânatul zorilor, ieșeam pe străzile încă pustii și văzduhul rece îmi alunga oboseala - de fiecare dată, bătrânul era pe coridor, parcă așteptându-mă. Când mă întorceam din oraș, după câte o noapte pierdută, păstrând în veșminte și în piele parfumul aventurii, mă privea posac, clătina din cap și trebuia să trec pe lângă el în vârful picioarelor și cu ochii în pământ, aidoma unei puștoaice venind de la prima întâlnire. La început, sâcâiala aceea neîntreruptă m-a iritat; apoi, cu vremea, am înțeles. Bătrânul se temea de viața de dincolo de ziduri, tremura până și în somn ca nu cumva, într-o zi, să i se strecoare pe poartă, neștiută, să umple casa cu râsu-i nepăsător, spărgând tăcerea de urnă funerară a încăperilor.

O dată l-am găsit pe bătrân în camera mea: aplecat peste masă, citea o pagină abia terminată, mormăind ceva nedeslușit. Restul foilor zăceau pe jos de-a valma, ca niște frunze risipite de vânt. Când m-a auzit intrând nu s-a mișcat din loc, dar și-a îndreptat umerii, atât de brusc încât mi s-a părut că aud un trosnet de oase rupte. Gestul nu avea nimic ostenit ori bolnăvicios și l-am privit uimită, uitându-mi mânia - părea dintr-odată mai înalt și ochii

aveau o strălucire care aproape că izbutea să dea viață chipului ofilit. Măinile nu-i mai tremurau; în strânsoarea lor, rigla de mahon s-a frânt ca o creangă putredă, apoi bătrânul a plecat cu pași mari, înfășurat în străvechiu-i halat ca într-o mantie. Am rămas lângă ușă, încremenită, cu un singur gând, obsesiv, fără noimă: nu mai schiopăta sau doar mi se năzărise?

De atunci nu-l mai văzusem. Doar uneori auzeam o ușă închizându-se în spatele meu, treptele scârțâind, ramurile plesnind văzduhul când treceam prin grădină și știam că era acolo, printre umbrele casei fără soare, făptură plăsmuită din întuneric, hrănindu-se cu noapte...

Am tresărit: pendula din salon bătea a douăsprezecea oară și ecoul răsuna grav, maiestuos, aidoma clopotului de pe un cuirasat scufundat. Ridicând din umeri am așternut câteva cuvinte, apoi le-am tăiat, am scris altele. Frazele curgeau cu trudă, ca izvoarele închise în munte, când, pe nesimțite, contururile din jur au prins să se șteargă. Ideile năvăleau iarăși din neantul unde dormiseră, povestirea se închea cu ușurință, de parcă altcineva ar fi gândit-o.

Beznă. Atât de neașteptată încât în primul moment n-am înțeles ce se întâmplă. M-am ridicat, pornind prin noaptea care mă învăluia aidoma unei mlaștini; pășeam încet, pipăind văzduhul cu mâinile întinse înainte, poticnindu-mă în colțurile mobilelor ce-mi ațineau calea cu perfidie. Când am dat în sfârșit de scrinul unde-mi țineam lanterna aproape că i-am smuls sertarul și doar globul auriu pe care-l răspândea jucăria aceea nichelată m-a dezmeticit din spaima ce-mi încrâncena carnea. Am ieșit, dar întunericul s-a luat după mine, atingându-mă cu degete de gheață pe coridorul pustiu, pe scara păzită de nenumărate portrete, generații după generații de bărbați cu chipuri deopotrivă de uscate, semănând ca firele de nisip dintr-o dună.

Gândurile mele începeau s-o ia razna. Am bătut la

ușa bătrânului până ce mi-am zdrelit degetele, l-am strigat minute în șir, apoi am pornit să-l caut, stăpânindu-mi cu greu furia. Luni la rând îmi călcase pe urme; unde era *acum*, când aveam nevoie de el?!

...Explorasem zadarnic parterul și coborâsem în subsolul plin de vechituri. Mese șchioape, fotolii cu pielea zdrențuită, scrinuri fără uși, oglinzi aburite, cufere și sertare amestecate de-a valma, lemnărie de tot felul, atât de multă că abia mă puteam strecura. Deodată am simțit sub tălpi răceala apei – un fir subțire, prelingându-se pe podea, unindu-se mai încolo cu altul și altul, într-un pârau de o palmă, care șerpuia alene spre un loc numai de el știut. Aplecându-mă, am deslușit o albie miniaturală, săpată în lespezile de gresie: apa aceea cursese pe-acolo mulți ani ca să-și croiască asemenea făgaș. M-a cuprins un neastâmpăr copilăresc și, uitând de toate, de întuneric, de bătrânul ce se făcuse nevăzut, de bateriile pe jumătate sfârșite, m-am luat după ciudatul șuvoi. După o vreme, lângă perete s-a ivit un spațiu liber – poiană în crângul încremenit al mobilelor. În mijloc, o spărtură în podea, aidoma unei guri știrbe, unde veneau să moară o duzină de pâraiașe, frați buni cu cel care mă adusese aici. M-am lăsat în genunchi lângă oglinda argintie. Apa era limpede și atât de adâncă încât nu izbuteam să-i zăresc fundul. Undele păreau străbătute de luciri iuți, ca niște licurici, dar, apropiind lanterna, am văzut că formele acelea sidefii, îngrămădite unele într-altele, pluteau nemișcate nu departe de mine. Înainte să mă gândesc ce fac, îmi afundasem brațul până la umăr; am apucat ceva lunecos, am tras cu putere și prada smulsă apelor a ieșit la iveală într-o ploaie de stropi. Un ciucure mare de cristal, acoperit cu solzi cizelați cu migață. Pe neașteptate mi-am amintit de candelabrele atârinate în toată casa, până și în cele mai înguste coridoare; aceeași dantelărie șlefuită, aceleași sclipiri sidefii, nepălite de ani.

Un candelabru sub ape? Fără să șovăi am pășit peste marginea gropii. Vârful piciorului nu întfinca nimic și atunci l-am coborât și pe celălalt, rămânând agățată în mâini. M-am cufundai cu grijă în undele care mă învăluiau cu moliciunea lor senzuală; când mi-au trecut de mijloc, brațele începuseră să-mi tremure de încordare și, hotărându-mă deodată, mi-am dat drumul.

M-am dus la fund ca un bolovan. Țineam ochii larg deschiși, rotindu-mi privirea prin sala imensă, cu pereții acoperiți de rafturi îndoite sub povara miilor de volume. Când am atins covorul, lângă picioarele de leu ale mesei pe care se înșiruiău sfeșnice de argint străvechi, m-a pufnit râsul: un hohot nebunesc, năvalnic, cu neputință de stăpânit. M-am oprit abia după ce înghițisem destulă apă ca să-mi vin în fire. Toate erau reale. Și biblioteca înecată și căminele enorme de marmură în care nu arsesse vreodată focul și fotoliile negre, răzlețite prin sală ca tot atâtea invitații.

Cu salturi stângace – fugă de vis, imposibil de lentă – m-am apropiat și mi-am trecut degetele peste coloarcic rotunjite: Homer, Halii/., Dostoievsky Shakespeare, Dickens, Zola... Am rostit ceva, o întrebare sau o șoptă uimită și bulele de aer mi s-au desprins de pe buze, ridicându-se ca un roi de fluturi spre tavanul sculptat. Citeam titlu după titlu – scrise în cuvinte potrivite, cu har sau doar cu meșteșug, erau acolo nostalgiile, speranțele, dorurile omenști dintotdeauna. Eterna poveste a sufletului în căutare de sine, eterna goană după idealul cu neputință de atins. Înțelepciunea și nebunia lumii.

Mi se pusese un nod în gâl. M-am întors cu spatele la rafturi și abia atunci am zărit volumul zăcând pe covor. Paginile se răsfoiau singure sub mâna undelor răscolite de mine și cerneala se prelingea într-un nor negru, aidoma sângelui unei vietăți răpuse. O carte moartă, în cimitirul cărților îngropate sub lespezi străvezii de apă... Deodată,

mi s-a părut că literele de pe cotoare încep să tremure, să se subțieze. Privirea mi se împăienjenea și un val de amețeală m-a făcut să bâjbâi în căutarea unui sprijin, dar undele alunecau, înșelătoare, încercând să-mi pătrundă printre buzele strânse. Am zvâcnit în sus, orbește, o dată și încă o dată, până ce m-%am izbit cu creștetul de tavan: nu nimerisem spărtura. Am început s-o caut. Tâmpilele îmi bubuiau, mă luptam din răspuțeri să nu-mi pierd

cumpățul, însă frica mi se furișă în vine și, curând, m-am pomenit lovind cu pumnii în grinzile de lemn, râcâindu-le disperată cu unghiile. Apăsarea care-mi strivea pieptul sporea mereu, îmi simțeam picioarele ca de plumb, fiecă mișcare mă golea de vlagă, grăbind uitarea. Pe neașteptate, peștii de cristal ai candelabrului au prins să se z buciume în cârligele lor, un curent rece m-a învăluit

brusc și, fără să vreau, am privit în jos.

În sală se deschisese o ușă sau mai curând o poartă uriașă, ale cărei canaturi erau mascate cu rafturi. În prag stătea cineva. Nu i-am văzut decât umbra ascuțită, prelungă, însă mi-a fost de ajuns. Cu un țipăt prefăcut în bolboroseală, am pornit mai departe; dibuind marginea gropii, m-am săltat și am țâșnit afară ca dintr-o țeavă de tun, pe când aerul îmi exploda în plămâni, copleșitor. M-am cățărat cu mișcări frenetice pe dalele de piatră, am rămas câteva clipe încovoiată, sorbind văzduhul cu lăcomie, gâfâind și tușind, apoi am luat-o ia goană printre vechiturile prăfuite.

Niciodată coridoarele nu mi se păruseră atât de lungi. Când am ajuns înaintea scării genunchii mi-erău moi, dar am suit treptele câte trei deodată, cu un singur gând, o singură dorință: să ajung în camera mea și să zăvorăsc ușa, alungind până și amintirea sălii înecate... Abia ieșisem din subsol când m-am pomenit scăldată într-o lumină orbitoare. Becurile ardeau pretutindeni, așa cum nu le văzusem până atunci în casa bătrânului și m-am oprit sub ploaia albă, strângându-mi pleoapele rănite.

Arsura unei priviri străine: bătrânul se uita la suvițele arămii, ce-mi picurau lacrimi pe gât, pe umeri. Ochii i-au coborât, întârziind asupra sânilor pe care pânda subțire se lipise ca o piele, apoi au lunecat încet peste picioarele dezgolite de cămașa prea scurtă. Mă înăbușeam, dar ceva mai puternic decât voința mea mă țintuise locului. Degetele bătrânului frământau spasmodic aerul, tăcerea îndesea ziduri de gheață între noi; priveam fascinată pata umedă ce se lățea sub mine, obrajii îmi ardeau, trupul mi-era scuturat de un tremur nervos. Brusc, bătrânul mi-a întors spatele și vraja s-a rupt. Din câteva salturi eram afară, apoi m-am năpustit pe coridor, împrôșcând stropi în toate părțile. Fără măcar să-mi scot veșmântul jilav m-am trântit pe pat și într-o clipă adormisem – un somn greu,

lipsit de vise, mai curând încremenirea unei statui.

*

Mă chema un glas de femeie; depărtat, atât de slab încât nu izbuteam să-i deslușesc strigătele ca niște șoapte. Am sărit din așternut – în cameră nu era nimeni. Ușa zăvorâtă, lumina uitată aprinsă, foile împrăștiate pe masă, toate rămăseseră neatinse. M-am rezemat de stâlpul baldachinului, apăsându-mi tâmplele cu mina, ca să alung fantomele cuibărite sub frunte, însă chemarea s-a auzit iar, acum apropiată și limpede. Glasul acela îmi părea cunoscut și, când a răsunat din nou, poruncitor, m-am răsucit spre oglinda ce îmbrăca un perete întreg. Femeia dinăuntru eram cu; și totuși, era alta. Avea trupul meu, chipul meu, cămașa în care dormisem. Dar pleoapele și buzele îi luceau, negre ca nopțile de vară și surâdea îngăduitor văzându-mi uimirea. A întins brațele, privindu-mă cu ochi care-mi topeau orice gând de împotrivire. M-am apropiat supusă, cu pași de somnambul; în vreme ce degetele ni se încheștau, mi-a mai trecut prin minte că, poate, visez. Apoi m-am lăsat trasă prin perdeaua argintie a sticlei și n-am mai simțit nimic.

...Dincolo de oglindă era noapte. Mergeam prin bezna cleioasă fără să știu de când sau încotro. Înapoi ca și înainte, același întuneric nepătruns, de început ori sfârșit de lume. Sub tălpi, pietre ascuțite zdrelindu-mi carnea, câte o fâșie de nisip zgrunțuros, niciun fir de iarbă. Apoi am zărit flăcările. Întâi, doar licăriri căzute din cerul văduvit de stele, pe urmă tot mai mari, subțind bezna. La răstimpuri, câte o răbufnire de vânt le făcea să crească pe neașteptate și pale de aer cald se năpusteau asupra-mi. Orizontal se preschimbaseră într-o dungă purpurie, văzduhul începea să dogorească. Mi-am dus mâna la buzele crăpate, la pleoapele ce mă usturau: erau umede și pe degete mi-au rămas niște pete negre, care nu voiau să se șteargă... Târziu, foarte târziu, am ajuns la primele focuri. Grămezi

înalte, mormane peste mormane de cărți din care vâlvătaile mușcau lacome, formau un labirint cu ziduri portocalii sau roșii, întrerupte pe alocuri de metereze cenușii, fumegânde. De pretutindeni, foșnetul paginilor mistuite de văpaie se ridica într-un vaiet neîntrerupt și rugurile ardeau, ardeau întruna.

Rătăceam prin ninsoarea de funingine ce mi se lipea de veșmânt și de pielea scăldată în sudoare. Uneori, câte un perete de flăcări se năruia chiar în spatele meu, alteori calea era închisă cu covoare groase de jeratic. Fiece răsuflare îmi zgâria pieptul și, când am trecut de ultima movilă, m-am prăbușit în genunchi, sfârșită.

Un răs scârțâitor m-a făcut să-mi înalț fruntea, înaintea mea, bătrânul, într-o mantie largă, cu capul gol, mă privea neclintit. Avea în mână o carte; cu mișcări înadins încetinite a azvârlit-o pe unul dintre ruguri și am auzit fâlfâitul paginilor în zborul moale, curmat îndată de flăcările ce înhățau pasărea de hârtie.

Am sărit în picioare, dar bătrânul mi-a înșfăcat poala veșmântului și, când m-am tras înapoi, pârâitul pânzei sfâșiate a răsunat ca un țipăt. Acum știam cine este, știam că toate pe lume i se supun, temându-se numai de el. Doar că mi-l închipuisem altfel, mai nepăsător, mai rece. Cum de reușisem să-l scot din bârlogul său de neant?

Degetele Stăpânului Uitării mi s-au înfipt în trup ca niște cârlige de os. Un miros de crini putreziți l-a biruit pe cel de hârtie arsă, apoi sânii mi s-au strivit de pieptul din care nu se ridica nicio răsuflare. Sfârșitul – nici durere, nici bucurie, doar un ghem de amintiri destrămandu-se ca aburul în furtună. Și apoi? În noaptea fără de capăt, fără de speranță, aveam să fiu singură cu el, pentru totdeauna.

Deodată, din depărtare s-a ridicat un murmur de puhoie revărsate și pământul a început să se cutremure. Cel care nu cunoștea îndurarea s-a răsucit într-acolo fără să-și descleșteze ghearele, săltându-mă în văzduh ca pe o

povară de nimic, dar abia când primele umbre au intrat în crepusculul născut din focuri am văzut că erau oameni. Mulțimi fără număr, înaintând alături, cu liniștea celor puternici, într-o tăcere mai amenințătoare decât orice strigăt. Chipuri străine și totuși atât de cunoscute, frumoase, viclene, aspre, dârze ori umile. Meniestreli, bufoni, regi și regine, corăbieri, husari, arcași cu fețele înnegrite. Un bărbat cu joben, ținând de mână un băiețel în zdrențe, o fată în crinolină între un indian cu pușcă de argint și un samurai purtându-și sabia de-a curmezișul spatelui, mușchetari, cerșetori, pirați, florărese. Răscrucea timpului și-a lumilor: un pilot în scurtă îmblănită ocrotind o balerină firavă, un soldat german și unul englez, cu cizmele pătate de același lut galben, trecându-și unul altuia țigara, o curtezană călăuzind un bătrân orb. Făpturi neînfrânate, nemuritoare, plămădite din gând și simțire, de cei ce-și smulseseră inima ca s-o dăruie altora.

Brațul care mă înlănțuia s-a desprins pe neașteptate. M-am prăvălit în țărâna amestecată cu cenușă, iar Stăpânul Uitării a trecut pe lângă mine, parcă fără să mă vadă și i-a privit lung pe cei ce nu-și plecaseră vreodată ochii dinaintea lui. S-a întors spre focuri; pe chipul împietrit nu se deslușea nici ură, nici dezamăgire. Doar când a pășit în văpaie și flăcările s-au ridicat până la cer, furioase, mi s-a părut că-i aud urletul: *așteptare*.

Cineva m-a prins de braț, ajutându-mă să mă ridic. Un negru cărunt, cu ochi în care se adunase toată bunătatea lumii. Alături, îmi zâmbea un grenadier din Vechea Gardă și am pornii cu ei pe câmpia de piatră, spre zorii ce se iveau în zare.

UNDEVA, CÂNDVA...

Împlineam patruzeci de ani. Am ridicat paharul, golindu-l până la funds iar femeia din oglindă mi-a repetat gestul, într-un omagiu tăcut. Nu simțisem până atunci apăsarea anilor, dar iată că timpul îmi însoțise fiecare pas,

desenându-mi riduri fine pe lângă pleoape, moleșindu-mi gândurile, învăluindu-mă uneori într-o oboseală ciudată... Pe stradă, când îmi amintisem de aniversarea îngropată sub noianul întâmplărilor care-mi consumau existența, cifra căpătase rezonanțe de tragedie antică. În liniștea de-acasă, mângâind clapele pianului, tristețea mi se risipise și nimic nu mai părea atât de ireversibil. Anii trecuseră* poate prea repede, dar îmi aduseseră destule și, înainte de orice, libertatea de a-mi trăi viața așa cum doream. Și, cu toate astea, aș fi vrut s-o pot lua de la început încă o dată, de o mie de ori...

În fața mea, câteva portrete: Goya, Bosch, Grien, Dürer. Și ceilalți vechi maestri care închipuiseră lumi și făpturi ce n-au fost și nu vor fi, plâsmuindu-le din temeri ori numai din înțelepciune. Singurii, adevărații mei prieteni.

Fantasticul - călătorie spre îndepărtatul tărâra al somnului, spuneau unii. Alții, destui, credeau că realitatea ar fi doar o fisură ce traversează închipuirile. Oricare era adevărul, fantasticul a fost întotdeauna cu noi. Ne-a însoțit, din bezna peșterilor, călăuzit de dălțile egiptene și grecești, printre spaimele medievale, și ne va fi mereu alături. Mă fascina, ca pe atâția alții; dar eu nu eram decât un cronicar, un biograf modest, dorindu-se cât mai Fidel, încercând să prefacă în cuvinte magia născută din mâna stăpânilor penelului. Le știam viața, speranțele, durerile. Le înțelegeam gândurile cele mai ascunse. Însă nici acum, după atâția ani, nu izbutisem să pricep cum începuse totul. Priviseră oare în adâncurile sufletului lor? Fusesse de vină veacul, schilodit, bolnav de închipuiri deșarte, născute din supunere și orbire? Le îngăduise soarta, să întâlnească făpturi mai minunate decât un vis de dragoste?

Și cum putuseră oamenii aceia despărțiți de prăpastia timpului, a graiului și a simțirii să se înfioare la fel, să născocoască lumi tulburător de asemenea? Cei mai

mulți nu se știau unii pe alții nici măcar după faimă – și totuși, pe pereții templelor, în sulurile de pergamente zdrențuite, pe atâtea pânze sau plăci de aramă apăreau ființe aidoma, parcă ivite din același vis ori din aceleași neliniști... Se afla undeva un loc în care nălucile căpătau trup și nume?

Încercasem s-o spun, mereu altfel, în cărțile mele. Erau acolo, înșirate în singurul raft pe jumătate gol, zece volume. Pe primele le scrisesem cu siguranța anilor de-atunci, pe celelalte cu un dram de înțelepciune. În fiecare rămăsese ceva din mine; le dorisem călăuze spre tărâmurii ce nu puteau fi străbătute decât cu închipuirea și mulți le găseau cheia unui labirint. Pusesem în cărțile acelea ce știam, ce eram, tot ce aveam mai de preț. Însă când le vedeam tipărite, nu puteam scăpa de senzația că, de fiecare dată, ceva rămăsese nespus. Ceva important, ceva ce se ascundea mereu de iscodirea oricărui gând. Dar ce?

Poate că el, uriașul tigrul al lui Klinger știa. Mă privea tăcut, de pe coperta cărții pe care o luasem la întâmplare. Se înveșmântase în hlamida de aur și purpură a asfințitului ce cobora peste trecătoarea cu pereți abrupti, pierzându-se undeva, în nesfârșitul bolții, și aștepta. Labele dinainte ca niște coloane de templu persan, gâtul înălțat trufaș, încruntare ușor malițioasă. Neclintire aparentă, sub care se ghicea calmul unui stăpânitor de lume. Ce voiau ochii aceia ațintindu-se într-ai mei cu înțelegere, aproape cu milă?

Podeaua a zvâcnit brusc și am scăpat cartea din mână, încercând zadarnic să mă agăț de ceva. În jur, zidurile, tavanul se roteau, depărtându-se tot mai iute. Mi-am mușcat buzele, dar strigătul scurt, răgușit, a țâșnit odată cu răsuflarea. Nu se putea să fie aievea. *Nu se putea*. Cădeam dintr-un cer înstelat, o boltă străină și neagră: uneori, pe lângă mine treceau o carte, o pernă, un fotoliu, rătăcite, plutind fără țință prin viitoarea care se

lărgă neîncetat. La marginea ei au mai fluturat câteva clipe perdelele albe. Apoi, n-am mai zărit nimic și atunci a răsunat vuietul, un milion de viole laolaltă, mulțimi fără număr galopând pe o câmpie de piatră, păduri ce se năruiau ca un singur trunchi.

*

Un pas, încă unul. Ca niște ogari credincioși, valurile îmi lipăiau pe urme. Sandalele mi se legănau în mână, atârând de curele ca niște păsări moarte; mă ispitea gândul să le arunc departe, cât mai departe, să le văd săltând în văzduh, apoi prăbușindu-se, lunecând spre adâncuri, cu o ultimă sclipire sidefie... Pe neașteptate, un val m-a împrôscat din creștet până-n tălpi și rochia mi s-a lipit de trup, înfiorându-mă. M-am aplecat să-mi răcoresc obrajii și am privit îndelung chipul care mă cerceta la rându-i dintre unde.

...La început nu fuseseră decât întunericul și tăcerea. Voiam să țip, să plâng, să zgârii tencuiala de beznă; dar n-aveam glas, nici lacrimi și nu era cine să m-audă. Nu-mi era frig sau foame, nu cunoșteam tihna somnului - nu eram decât un ghem de amintiri încețoșate. Încercam cu disperare să rechem senzații, imagini, frânturi din care să reclădesc lumea ce dispăruse acum o clipă sau o veșnicie. Aveam nevoie de un cuvânt, doar unul, însă nu-l găseam cu niciun chip. Apoi, deodată, am știut. *Lumină*, s-a zbătut gândul-strigăt înăuntrul meu și a fost lumină. Copleșitoare, nesfârșită, ca bucuria ce mă inundase, ca marea pe țărmul căreia zăceam. În spatele meu, un perete de stâncă se avânta spre înalturi, șerpuind de la o zare la alta; deasupra lui, un soare imens, aproape alb. Ridicându-mă anevoie, pornisem de-a lungul fâșiei de nisip, cu ochii plecați, fără să mă mai gândesc la nimic.

Cinci zile și cinci nopți. Doar ape și cer, nisip și piatră. Un pustiu de albastru și cenușă ruginie, în care vântul se furișa tăcut, stingher. Mergeam toată ziua,

împleticindu-mă de istovire, iar la apus mă ghemuiam la poalele vreunei stânci, plângând. Uneori credeam că totul nu era decât un coșmar. Dar nisipul frigea, soarele îmi înroșise umerii, scoicile îmi creștau usturător tălpile. Alteori îmi venea să mă lungesc pe plajă, așteptând ca vântul să mă-ngroape ori să pășesc în valuri, tot mai adânc, Lăsându-le să-mi aducă uitarea. De fiecare dată însă plecam mai departe, târându-mi umbra după mine. Doar eu și ea, sub un cer fără păsări, pe țărmul unei mări fără de pești... Apoi, în cea de-a șasea zi, am zărit promontoriul: înainta mult în larg, semeț, frângând linia dreaptă a falezei asemeni unui vârf de lance...

Scoica era mare, așa cum rareori găseam pe mal. Am izbit-o cu muchia de o piatră până când fălcile i s-au deschis și trupul moale, gălbui, a lunecat afară. Carnea amăruie, cu gust de sare și de alge îmi înțelea dinții, dar am înghițit-o toată, așa cum sorbeam fără să șovăi din apa stătută, rămasă prin scobiturile stâncilor. Am pornit iar, numărând pașii în șoaptă. Dincolo... Nu puteam să cred că și dincolo va fi tot o fâșie de nisip pierdută între cer și valuri, că voi pieri pe plaja aceea pustie, neștiută de nimeni. Acum, promontoriul era atât de aproape, încât puteam desluși fiecare bolovan, fiecare spărtură de gresie din grohotișul prăvălit de pe creastă.

Rotunjite de vânturi și ploi, pietrele se înșiruiau una după alta în brâuri lungi, coborând spre mare ca treptele unei scări clădite pentru uriași. Am pus piciorul pe prima dală, pipăind-o cu teamă: era lucioasă, umezită de stropi, dar nu se clintea. Nu cutezam să mă uit nici la apa neașteptat de adâncă, nici spre zarea ce se clătina amețitor la fiecare pas. Abia când, de cealaltă parte a promontoriului, am simțit iarăși nisipul sub tălpi, mi-am ridicat privirea – aceeași mare, același cer. Numai tăcerea era alta: sumbră, sfâșiată de răbufnirile vântului ce prinsese glas. Și, chiar în fața mea, uraplând parcă

întreaga plajă, scheletul unui pește cum nu mai văzusem.

Pe jumătate îngropate în nisip, coastele străluceau orbitor de albe în lumina soarelui, grinzi geluite de veșnicie pentru o corabie ce nu va mai ieși niciodată în larg. Șira spinării se arcuia prin văzduh, crenel după crenel de os șlefuit, fiecare mai gros decât trupul unei balene. Capul, cu creasta și urechile zimțuite, pline de spini, își căsca botul spre mine, arătându-mi colții întorși spreăuntru ca niște cârlige. Deasupra găvanelor goale, arcadele lăsate dădeau craniului o expresie feroce, de nimeni și nimic îmblânzită.

...Atâta vreme purtase cu el numele spaimei, încât uitase că era muritor. Cine i-ar fi putut sta împotriva? Eră după eră stăpânise marea pentru ca, într-o zi, să bage de seamă că marea însăși se strâmtorase. Furios, cu sânge în ochii de beznă, se năpustise împotriva falezei care stăvilea talazurile, o dată și încă o dată și iarăși, până ce toate au început să se spargă în juru-i, în nenumărați stropi de neființă...

M-am scuturat de gândurile străine, uimită. De unde-mi veneau? Ce se întâmpla cu mine? De unde mânia împotriva lumii întregi, care-mi făcea sângele să clocotească? Strângând pumnii, m-am răsucit sprfe larg. Făptura aceea fusese, cândva, vie; dar fluviul timpului nu se putea opri, nici întoarce din drum. N-avea să trăiască iar, în gândurile mele, în trupul și-n inima mea.

În depărtare, apele începeau să-și schimbe culoarea. O pată albă se lățea peste marea încrețită într-o fierbere lentă, iar deasupra-i văzduhul atârna greu, ca înaintea unei furtuni. Tâșnit de nicăieri, un fulger s-a înfipt în mijlocul valurilor zbuciumate, despicându-le până în adânc. Și, dintre ele, a prins să se ridice un om. Ori poate că valurile scădeau, dezvelindu-l treptat, ca pe un munte ce se năștea a doua oară. Nicio mișcare, nicio tresărire pe chipul împietrit. Ochii îi erau ațintiți undeva, dincolo de orizont,

unde săbii de lumină se încrucișau tot mai ades. M-am tras înapoi, lipindu-mă de treapta din spatele meu, ca și cum aş fi căutat ocrotirea pietrei încinse de soare. Acum îi zăream și eu.

Spinări lungi, roșietice, șerpuind peste talazuri, spărgându-le ca niște nuri de sânge înghețat. Fălci înțesate de colți, ochi fără pleoape, creastă subțire, străvezie, ajungând până la vârful cozii – murene. Cruzimea reptilei și lunecarea iscusită, parcă fără efort, a peștelui; iar înaintea boturilor-capcană, câteva trupuri despuiate, bărbați și femei zbatându-se să mai câștige o clipă de viață.

Mi-am încleștat tâmpilele gata să plesnească. Oamenii sortiți pieirii erau primele făpturi croite asemeni mie în lumea ace ea de giganți. I-am văzut îndreptându-se spre bărbatul care-i aștepta neclintit și o fărâamă de speranță mi-a încolțit în suflet. Chipul șiroind de lacrimi, atât de omenesc... O murenă a țâșnit dintr-o singură zvâcnire a cozii și ultimul înotător a dispărut în genunile gâtlejului întunecat, ca și cum nici n-ar fi fost vreodată. Peștele-șarpe s-a scufundat brusc, urmat de ceilalți, ca să apară iarăși, deschizându-și larg fălcile. Apoi, toate s-au învălmășit: trupuri roșii, lucind ca sticla, talazuri înspumate și, dureros de mărunte, mâinile unui bărbat agitându-se în zadar, pletele unei femei, suviță de aur ce cobora spre liniștea în ved netulburată.

Când clocotul valurilor s-a potolit, vânători și pradă nu se mai zăreau nicăieri. Am ridicat ochi spre uriașul din larg: își acoperise chipul cu un braț, iar celălalt i se înălța spre cer într-o implorare sau un blestem mut, neputincios. N-am putut îndura mai mult. Năvala lacrimilor mă orbea, dar am început să urc, pipăind pietrele, văzduhul printre umbre și siluete neclare, care-mi vegheau truda, călăuzindu-mă în tăcere spre limanul crestei ce se împreună cu bolta.

...Suiam mereu. Nu știam când și dacă voi ajunge pe culmea la fel de îndepărtată, după atâtea zile și nopți. Cele mai multe trepte îmi treceau de piept și trebuia să mă agăț de ele, săltându-mă cu nespusă caznă până ce ajungeam, gâfâind, pe dala de deasupra. Zăceam o vreme întinsă, ca să-mi adun puterile și curajul; apoi o luam de la capăt. Pe înserat mă ghemuiam lângă perete, tremurând sub șfichiuirea vântului; adormeam degrabă, dar somnul mi-era mai curând amorțeală. Visam mereu același lucru: o scară nesfârșită, ducând spre stele sau, poate, spre lumea în care mă născusem. În zori mă trezeam, cu trupul numai gheață și durere și porneam iarăși.

Apoi, într-o zi am pășit pe terasa parcă scobită de gheare enorme – ultima treaptă. Jos, la picioarele promontoriului, fâșia de plajă părea un șarpe auriu, strivit între pământ și mare. În fața mea, un zid abrupt, plin de găuri și crăpături, se ridica aidoma unui fagure monstruos, tăindu-mi calea. M-am lăsat în genunchi, prea istovită ca să mai plâng: doar păsările ar fi cutezat să se avânte peste stavila aceea neagră, amenințătoare.

...Soarele mi-a fulgerat pleoapele, orbindu-mă; atââna deasupra stâncii și-mi vărsa drept în creștet șuvoaie de plumb topit *Amiaza*, a rostit un glas înăuntrul frunții, fără ca gândul să-și găsească vreun ecou. Mi-am plecat ochii, lipindu-mi obrazul de stâncă și calvarul a reînceput

Întâi fusese teama. Nu cutezam să mă uit nici spre albastrul amețitor din înalturi, nici spre hăul de dedesubt. Urcam și frica suia alături, desprinzându-mi pietrele de sub tălpi, rostogolindu-le cu un hohot scrâșnit. Stânca era când netedă, lunecoasă, aidoma unei spinări de reptilă, când plină de ascuțișuri ca o podea presărată cu cioburi, brăzdându-mi tot trupul, dar mă târam mai departe, cârțiță surdă și oarbă, săpându-și tunel prin văzduh, încet, mult prea încet, prinsă între cer și piatră, năzuiam centimetru

cu centimetru spre piscul zimțuit, ca și cum m-aș fi născut din nou, spărgând o crisalidă jumătate noapte jumătate zi, căreia nu izbuteam să-i dau de capăt.

Picioarele îmi tremurau, răsuflarea ieșea hârâită din gâtulejul ca iasca. O amintire îmi revenea, stăruitoare: un bărbat slab, palid, ghemuit pe podeaua unei celule, zgâriind ceva pe zidul dungat de umbre subțiri, paralele. Curajul celui care pierе singur, neștiut... Abia acum îl înțelegeam. Mi-am strecurat degetele într-o crăpătură și m-am săltat dintr-un zvâcnet, înverșunată. Și nimeni nu a văzut sușul căznit de pe ultimii metri, nu mi-a auzit șoaptele fără șir, n-a măsurat clipele lungi cât un veac în care m-am târât peste buza ferestruită a falezei și am rămas așa, cu brațele desfăcute, îmbrățișând piatra fierbinte și aspră.

Zăceam, numărându-mi bătăile inimii; mai întâi pripite, ca niște izbituri în coaste, apoi tot mai rare, ostenite, înmuiate. Izbutisem, dar acum nu găseam puterea să privesc în jur. Eram la capătul drumului sau abia la început?! Nu-mi păsa; nu voiam decât să-mi ascult zvâcnetul sângelui în trupul amortit, acolo, la răspântia dintre munte și văzduh. Era un răgaz și învățasem că, în lumea aceea, fiecare clipă de tihnă își avea prețul său.

Într-un târziu m-am ridicat și am făcut primii pași: stângaci, șovăitori, călcând cu luare-aminte, încleștând dinții de câte ori acele de foc ce-mi străpungeau tălpile porneau în sus, spre genunchi, spre șale, iuțindu-mi răsuflarea. Nu priveam decât în pământ, de frică să nu mă prăbușesc aidoma unei păpuși stricate, iar când am intrat în umbra portalului, aproape că am țipat de spaimă. Era un monolit imens, lucios, mai înalt decât o catedrală. La dreapta și la stânga pereți de granit, deasupra cerul, pe care înserarea se furișă hoțește. Și, chiar lângă mine, trei jilțuri mari, cu spătarele drepte, șlefuite ca oglinda.

Am tresărit, trăgându-mă înapoi, neștiind dacă să fug

ori să pufnesc în răs. Din jilțuri, maimuțele mă aținteau cu gravitate, fără să clipească. „Nimic nou sub soare”, păreau să spună chipurile lor zbârcite. „Noi știm totul, aflăm totul, pricepem totul”. Ochii, vioi, scormonitori, brațele lungi, ajungând până la pământ, nemișcate. Blana portocalie și fețele, frunțile, creștetele netede, lipsite de păr Oare chiar știau ce voiam să întreb? Și cunoșteau într-adevăr răspunsul?

Nici n-am apucat să-mi isprăvesc gândul, ci maimuța din mijloc și-a dus labele la urechi. Pii vându-mă muștrător, alta și-a acoperit ochii, Se vreme ce ultima își pecetluia gura, clătinând din cap a deșertăciune. M-am întors încet, cu umeri căzuți deodată. Nu mai aveam ce aștepta, iar nălucile nopții se îndeseau în jur, zorindu-mă. Din pragul porții m-am uitat în urmă: maimuțele erau tot acolo, păzitori încremeniți. Un pas, al doilea apoi stâlpul de piatră le-a ascuns și m-am afundat în trecătoarea strâmtă și întunecoasă.

...Se lăsase bezna când m-am oprit, rezemfă du-mă de o piatră ce mai păstra încă fierbințeala soarelui. Pe boltă, stelele se aprindeau pe rând frunze argintii, plutind pe undele unui râu de noapte. Era atât de ciudat să calc pe prundiții acelei ape limpezi, sub lumina tremurătoare ce mi veghea din înalturi... Poate că de vina era tăcerea, deplină, stăruind între pereții defileului ca o ceață – până și vântul încetase să mai rățăcească printre stâncile sterpe, lunecoase aidoma unor sloiuri.

De la o vreme, trecătoarea se lărgise. Tot mai multe stele luceau deasupra, iar în trupul muntelui se căscau peșteri, crăpături, labirinturi de alba deopotrivă de uscate și negre ca aceea pe care o urmam. Mai departe, mereu mai departe, fără să știu unde și când voi ajunge, fără să mai vreau să știu... Și, deodată, huruitul.

Întâi s-a auzit ca un zvon îndepărtat, atât de slab, încât se pierdea cu fiecare clipă. Venea de undeva din

spate, ecou rostogolit la nesfârșit pe pietre, apoi a prins să crească, avalanșă de tunete și bubuituri care se apropia din ce în ce... Sub picioarele mele, muntele se zdruncina din temelii, de parcă dedesubt, talazuri uriașe se zbuciumau, căutând o cale de scăpare, năpustindu-se și căzând înapoi, fără conținere. Am luat-o la goană, uitându-mi oboseala. Sunetul acela, ca un vuiet de puhoaipe îl purtam în suflet din noaptea timpurilor, vestitor al pieirii. Un tropot în beznă, flăcări și fulgerări de tășuri, copite zdrobind totul ca o grindină pustiitoare... Apoi, sus, aproape de creastă, am zărit o dungă întunecată și într-o clipă mă cățaram cu înfrigurare pe stânci, alunecând, căzând, săltându-mă iarăși, mânată de o spaimă străveche, scormonitoare.

Crăpătura era joasă dar adâncă. Pe când mă târam înăuntru cu răsuflarea tăiată, tropotul a răsunat chiar sub mine. Cai. Val după val de piepturi scăldate în sudoare, nări dilatate, boturi pline de spumă. Cai albi, năluci țesute din raze de lună, cai negri, umbre desprinse din noapte, cai suri, asemeni ierburilor ucise de brumă. Armăsari cu capete prelungi, nervoase, iepe cu glezne de căprioară, mânji cu trupuri firave, neîmplinite. Coame fluturând sălbatic, piepturi despicând văzduhul... Ici și colo, câte un cap se scutura a nerăbdare și nechezatului sonor îi răspundeau altele, umplând zarea, cutremurând pereții de granit.

Îl priveam trecând, iuți ca vântul, frumoși, liberi, fără să fi cunoscut vreodată umilința frâului. În lumea din care veneam, plină de urletul motoarelor, cailor erau trecutul. împuținați, cu ochii triști, încercând să ne spună ceva și găsindu-ne mereu prea grăbiți ca să auzim, să pricepem. Și câți dintre noi se întrebau de ce nu-și pot vinde dorul de nemărginire, oricât de repede și de departe i-ar fi purtat monștrii de oțel și sticlă?

Îmi era tot mai greu să țin ochii deschiși. Gândurile

mi se amestecau într-un vârtej care, ciudat se rotea tot mai lent, spinările cailor îmi păreau un fluviu de lavă pestriță, răcită și totuși atât de vie...

M-am trezit cu un țipăt. Visasem că înotam într-un râu și curentul mă târa spre o cascadă, iar tunetul apelor prăbușindu-se de la o înălțime amețitoare îmi răsuna încă în urechi. Tropicul. Mi-am frecat pleoapele cu putere, căutând să mă dezmeticesc.

Soarele tocmai răsărea și razele-i blânde încălzeau grotă până în străfunduri. Prin pâlnia defileului, hergheliile se scurgeau în continuare.

Caii galopau sprinteni, abia atingând pământul, grăbiți să ajungă într-un loc numai de ei știut și, brusc, mi-a trecut prin gând că fuga aceea de la o zare la alta nu va conțeni niciodată. Poate că prin fața mea alergau, acum și aici, toți caii care se născuseră de la începuturile timpului. Poate că... Soarele se ridica scurtând umbrele, încingând piatra, făcându-mi tâmpile să zvâcnească dureros.

Apoi, nimic n-a mai fost la fel. Șuvoiul era parcă și mai tumultuos, dar caii nu se mai mușcau în joacă, nu-și mai atingeau grumajii în dezmierdări fugare, nu se mai chemau cu vioiciunea dinainte. Galopul devenise goană disperată, trupurile erau slabe, aproape scheletice, coamele încâlcite, pielea plină de pete, zbârcită, orbitele se măriseră și, din adâncul lor, ochii priveau fix, lipsiți de strălucire. Tot mai des, fălcile cu dinți lungi, galbeni, se căscau fără ca dintre ele să iasă vreun sunet, picioarele șovăiau, se frângeau sub povara de deasupra... Până ce, pe neașteptate, trecătoarea s-a golit. Ultimii cai dispăruseră, tunetul se stingea în depărtare, iar norii de prai se așterneau încet, când am auzit un tropot stingher.

Cei patru călăreți în armuri grele înaintau umăr lângă umăr, aidoma unui meterez mișcător. Primul avea coif, iar viziera-i lăsată sfârteca văzduhul ca un clonț. Scutul - oglindă întunecată, lancea - așchie de beznă.

Neagră era mantia atârând până la pământ, negre valtrapurile, frâul și șaua. Pe umărul stâng, un corb cu aripile strânse croncănea mânios și, pentru o clipă, pereții de piatră au răsunat de strigăte, gemete și scrâșnetul fierului izbindu-se de fier. Mantia s-a involburat, fluturată de un vânt iscat de nicăieri, însă omul din șa nu s-a clintit; doar armăsarul a început să fornăie, zăngănindu-și carapacea metalică în vreme ce sfărâma bolovanii-sub copite, ca pe niște oase uscate.

Alături de războinic, un bărbat cu pletele și barba cărunte, purtând o legătură lătă peste ochi. Își strunea calul cu o singură mână. Armura și mantia îi erau albe – un alb ciudat, fără puritate, în loc de armă, bătrânul purta o balanță ale cărei talgere săltau în toate părțile, la fiecă mișcare a calului. Am zâmbit amar, gândindu-mă la cele trei maimuțe, la uriașul născut dintre valuri, la caii scheletici, fără de glas. Cât atârna dreptatea în cumpăna acelei lumi? Poate că doar al treilea călăreț știa. Oțelul platoșei, verde ca mușchiul de pe stâncile veșnic umbrite, părea să înghită lumina, răspândind până în ascunzătoarea mea boarea neființei. Din grumăzar se iveau o tigvă goală, lucind stins în soare, iar degetele înmănușate strângeau o clepsidră de fildeș. Înăuntrul globurilor străvezii cenușa se prelingea întruna, fără ca grămada de jos să sporească, fără ca mormanul de sus să scadă. Căci firele erau la fel de multe ca oamenii și jivinele din toate lumile, de când se aprinsese cea dintâi scânteie de viață.

Ultima făptură avea armura ruginie, mantia de purpură și o spadă lungă, dreaptă, parcă muiată în sânge. Capul cu trăsături grotești, de om și de taur, purta două coarne imense, iar orbitele ascundeau flăcări verzi în loc de ochi. Ca și ceilalți, privea drept în față – doar sabia înălțată, umplând trecătoarea de fulgere, îi mărturisea nerăbdarea.

Cei Patru Călăreți: cel negru, cel alb, cel fără de chip,

cel roșu... Când au trecut pe dinaintea grotei m-am tras în adânc, tremurând - era atât de frig încât la fiecă răsuflare fuioare de abur mi se desprindeau de pe buze. Ascultam încordată tropotu tot mai slab și gândurile năvăleau unul după altul, năucitoare. Călăreții pleaseră. Poate că nu mă zăriseră, dar mai curând nu mă luaseră în seamă; căci, din calea lor, nimeni nu se putea ascunde.

Valea era pustie. Am coborât încet, luptându-mă cu amorteala din trup și jos m-am oprit, nehotărâtă. Înapoi? În urma Celor Patru?

După o vreme am ajuns acolo unde pereții muntelui se dădeau în lături, ca niște cortine. În față, cât puteam cuprinde cu ochii, o mare de țărână uscată, iar undeva, la capătul zării, o linie abia ghicită, val împietrit de-a curmezișul câmpiei. Pământul era tare ca osul și frigea. Ca întotdeauna, cerul de un albastru nefiresc și de o limpezime cristalină îmi părea înfricoșător. Îmi ridicam uneori privirea spre îndepărtatul zid de neguri, dar soarele mă orbea de-ndată și aținteam iarăși plăcile îngălbenite, păienjenii de crăpături care le despărteau - nesfârșită podea, pe care nu călca decât vântul. Nici urmă de cai: pe câmpia aceea nu trecuse de mult nicio făptură, după cum nu creștea nici măcar un fir de iarbă. Unde să fi dispărut hergheliile și cei de care fugeau?... Se făcuse amiază când am deslușit copacii. Zăgazul mării de țărână era o pădure: trunchiuri răsucite, ramuri noduroase, scoarță brună, pe alocuri neagră, ca mușcată de flăcări. O pădure moartă.

Rădăcini groase, contorsionate, căutând să se smulgă din pământ, crengi țesând o plasă ce nu putea opri razele, lemn neted, brăzdat de vinișoare albicioase... Dar nici pe ramuri nici pe jos nu se zărea vreo frunză. Copacii aceia, rămași în picioare și după ce sevele vieții încetaseră să mai curgă prin ei, încremeniseră de veacuri, coloane avântate spre bolta de safir, stâlpi sprijinind un acoperiș ce nu avea să se prăbușească vreodată.

Mă afundam tot mai mult în pădure, cu o senzație stranie, milă și teamă deopotrivă. Orice vietate, cât de mărunță, putea să fugă, să zboare, să se târască dinaintea sorții. Copacii însă... Viscol sau trăsnet, arșiță ori puhoaiie îi găseau mereu în același loc, înfruntându-le răbdători, muți și orbi și nemișcați, dar la fel de vii ca toate făpturile lumii. Chiar și acum rămăseseră laolaltă, răpuși în aceeași clipă de un vrăjmaș ce nu-i încovoiasă încă. În lumina fluidă, grea, a apusului, trunchiurile păreau înecate într-un noroi cafeniu-roșcat, străpuns de pete albe, ochi fără pleoape și pupilă, ațintindu-se unii pe alții, dincolo de moarte.

Atunci am auzit muzica: triumfătoare, umplând întreaga fire, căzând ca o ploaie asupra pădurii. Ascultam cu neîncredere sunetele iscate din văzduh, când am zărit torțele: sute și sute, torent de flăcări răbufnind printre copaci, trezind la viață umbre tremurătoare, nebănuite. Abia mă trăsesem după niște rădăcini încâlcite într-un păienjenis plin de țepi și noduri, că primele sau și ivit.

Înainte de a mergea o femeie înaltă, învăluită în pletele-i albastre ca într-o mantie. Un braț i se odihnea pe grumazul panterei ce unduia alături, celălalt avânta, sfidător, o torță spre cer. La câțiva pași, o mulțime amestecată, de oameni și jivine dansând, tropotind, furișându-se: bărbați cu trupuri herculeene, tauri pufnind și lei învolburându-și coamele, țapi încălecați de pitici burtoși, căprioare mâunate din urmă de șopârle cu mers legănat, fete cu pletele ninse de flori, tigri albi și cerbi cu blana de noapte.

Pașii, răsuflarea, fiecare zvâcnet al sângelui în vine, toate erau hotărâte de sunetele izbucnind de pretutindeni și de nicăieri, ritmice, obsedante, pulsând ca o inimă, frângând deopotrivă gând și voință. Până să-mi vin în fire, eram în mijlocul unei turme de capre, săltând ușor, fără să mă pot stăpâni. Lângă mine, o fată firavă, aproape o

copilă; s-a răsucit zâmbind și am văzut că cingătoarea care-i încolăcea șoldurile, urcând printre sâni, era un șarpe. Capul jivinei odihnea pe șuvițele jilave și limba îi tâșnea la răstimpuri, pipăind obrazul și buzele uscate de febră. Când s-a lungit spre mine, nu m-am ferit. Am lăsat-o să-mi atingă limpla sub care se zbătea ceva - uitasem ce. Zbuciumul și speranța, deznădejdea și mânia rămăseseră undeva, dincolo de portal, golite de orice înțeles. Să merg înainte, lot mai repede, acesta-mi era rostul; să fiu una cu mulțimea de trupuri asudate, **1** remătând ca o singură ființă.

Ceva ascuțit mi-a zgâriat umărul și un cerb a sărit pe lângă mine, deschizându-și drum cu coarnele-l de fildeș. Abia atunci am băgat de seamă că toți păreau cuprinși de aceeași nerăbdare înifigurată, împingându-se, îmbulzindu-se, dându-i în lături pe cei slabi. Unde zoreau oare?

J.urm se ridica tot mai sus, iar în lumina aceea *argintie* flăcările torțelor păleau, se micșorau *neconținut*. *Strânși* laolaltă, oameni și sălbăticiuni *parcau valurile unei* mări năvălind asupra pădurii într-un tumult de râsete, chemări și mugete, străpunse de sunetele mereu mai iuți, mai năucitoare. Ochii luceau nefiresc, cozile fiarelor biciuiau văzduh și spinări deopotrivă, degete și gheare răvășeau pletele femeilor de parcă ar fi răscolit mormane de jar, perechile se încleștau orbește; nimeni nu se ferea, nimeni nu se oprea, măcar o clipă... Sfârșitul. Așa trebuia să fie sfârșitul unei lumi, al tuturor lumilor: turme de ființe forfotind larvar sub plesnetul unor glasuri de trâmbiță, scăldate într-o lumină rece, sinistră.

Deodată am auzit un strigăt înăbușit, aproape un scâncet. Fata încolăcită de șarpe se împleticea nu departe, zbătându-se cu mișcări frânte, dezordonate. Pe trupul alb, reptila părea un lanț viu, luptând să-i stăpânească ultimele zvârcoliri. să-l doboare... Am răzbit cu greu până acolo și fata mi s-a prăbușit în brațe; înainte să mă dezmeticesc,

degetele mi se afundau în ceafa solzoasă, strângând cu o furie care-mi aducea cercuri de foc îndărătul pleoapelor. Când i-am dat drumul, șarpele s-a desprins, moale, ca un șirag de frunze moarte. L-am azvârlit la pământ și, chiar atunci, o ceată de pitici m-au îmbrâncit, smulgând-o pe față - am mai zăril-o o clipă deasupra grămezii de mâini întinse, apoi a dispărut brusc, ca într-o mlaștină și am rămas iarăși singură.

Sunetele se înteteau, grindină căzând asupra furnicarului de oameni și jivine. Înaintarea mulțimii se prefăcuse într-o rostogolire frenetică, încrâncenată și făpturile din jur nu mai erau decât umbre stranii sau grotești: tauri cu două capete, șopârle cu coamă de leu, tigri unduind șerpește. Siluete strâmbe, răsucite, mereu în prefacere, ca și cum și-ar fi căutat adevărata înfățișare. Din coastele unei pantere s-au desfăcut aripi presărate cu solzi, doi cerbi își împreunaseră coarnele, prinzând o femeie care se zbugiuma zadarnic în cușca aceea de os, o căprioară m-a ațintit cu ochi galbeni, fosforescenți, ce se lungeau spre tâmpile. Argint și beznă, năluciri în lumina mincinoasă a lunii.

Încet, foarte încet, începeam să-mi vin în fire. Pașii mei nu mai erau ecoul altor pași, picioarele nu-mi mai ascultau de porunca ritmului înrobitor, încă nu cutezam să mă împotrivesc puhoaielor, dar rămâneam tot mai în urmă, în vreme ce mulțimea mă îmbrâncea fără măcar să mă vadă.

Se lumina de ziuă, când zidul copacilor s-a sfârșit pe buza unei văi rotunde, adânci. În mijlocul ei, o stâncă uriașă, ca un cap pe jumătate îngropat în pământ, mă privea prin găvanele unor peșteri înalte, care înghițeau două fluvii gemene de trupuri. Oameni și fiare treceau de-a valma pe sub bolțile de piatră, dispărând în adâncurile dealului de marmură albă, fără puterea ori gândul de a se răzvrăti. Pășeau înăuntru pentru a nu mai ieși

vreodată, pierind laolaltă, cu frumusețea sau urâtenia, blândețea sau cruzimea fiecăruia, cu strigătul dintâi și zbaterea de pe urmă, cu tot ce le dăduse un nume sub soare. Și atunci m-am oprit. Sunetele mă loveau ca niște pietre, dar am rămas acolo, la jumătatea povârnișului, pe când ultimii grăbeau spre orbitele negre.

Valea era pustie. Lumina cobora din țării, revărsându-se peste copacii morți, peste țarina bătătorită de atâtea picioare. Răsăritul. Nu al unui singur soare, ci a o mie de sori ce plesneau pe boltă în explozii mute, înlănțuindu-se până dincolo de zarea purpurie. Muzica a conținut. Văpăile cerului curgeau pe țeasta lucioasă, albul pietrei pălea, devenind lăptos, încețoșat, străveziu. Când până și contururile i s-au destrămat, din pământul sterp au prins să se ridice volburi de scânteii roșietice. Strălucirea lor mă orbea și mi-am acoperit ochii cu palmele, în vreme ce valea întreagă să cutremura ca spinarea unei uriașe făpturi trezite din somn. Apoi, n-a mai fost decât lumina, tăioasă, înghețată, cu neputință de îndurat.

*

Mi-am înălțat fruntea. Brațele îmi amortiseră și, când mi-am dat părul la o parte, un chip cu obrajii supti și ochii adânciți în orbite m-a privit din apele plăcii de lemn lăcuit. Îndreptându-mi spatele m-am sprijinit o clipă de clape; au

răsunat câteva sunete stinghere, parcă speriate, pierzându-se iute în tăcerea camerei. Mâinile, arse de soare, cu unghii rupte și pline de țărână, îmi tremurau. Mi-am scuturat pletele lungi, încălcite, mi-ara umezit buzele și, în sfârșit, am cutezat să mă ridic. Pe pian, uitată, sticla aproape goală. Mi-era sete, dar șampania avea un gust sălcui, stătut.

Ochii mi s-au oprit pe tabloul din fața mea: Goya. Privirea chinuită, ascunzând veșnica neliniște a celui care știe – abia acum o înțelegeam. Și el fusese acolo. Și ceilalți, toți, văzuseră, trecuseră poate prin aceeași lume, poate prin altele. Acolo unde nălucile capătă trup și nume, unde Cei Patru Călăreți își hăituiesc prada, unde Uriășul Născut din Ape plânge a neputință, iar Maimuțele nu văd, nu aud și nu spun vreodată ceva...

NINSOAREA DE FLUTURI

Declic, apoi bâzâitul de bondar al aparatului ce se încărca din nou. O boabă sidefie prelingându-se în jgheabul unei frunze, raze aurind creștetele plopilor – imagini plămădite din limpezimea văzduhului, lucruri peste care privirea ar luneca prea iute, neatentă sau nepăsătoare. Frânturi din miracolul nesfârșit al lumii, furate eternității de cutia cu ochi magic...

Aleile erau încă pustii, dar, curând, forfota matinală avea să alunge pacea de pe potecile acelea înguste, pietruite. M-am așezat pe o bancă, așteptând. Știam, după depănarea pașilor, șovăitori sau grăbiți, cine avea să rămână, cine trecea fără să vadă nimic din frumusețea oazei de tihnă și împăcare. Cel mai mult îmi plăcea parcul în zori, când soarele abia se năștea, iar florile și copacii nu erau decât niște năluci pierdute în abur alb, așteptându-l pe cel dintâi om, care avea să le dea un nume.

Ce să aleg? Iedera încolăcind îndrăzneț șoldurile nimfei de bronz? Nuferii alungind norii de pe cerul oglindit în bazin? Ori poate, cei doi brazi gemeni, cu ramurile

încleștate ca niște brațe ce-și cumpăneau puterea... Continuam să răsucesc obiectivul, căutând. Declic. O găză trudind să suie pe camionul-jucărie răsturnat, o vrabie care țopăia obraznică pe coiful călărețului de piatră.

Pe neașteptate, ceva ca o ploaie de lumină a căzut peste parc, aprinzând focuri bengale în magnolii. Petalele roșii carmin sau vișinii, marmorate cu negru, străluceau, aproape translucide și dintre ele se înălțau nori de fluturi albi, zăpadă urcând, miraculos, spre cer. Copiii zorilor. Dormiseră în cupele de catifea și acum, dezmoțiți de căldură, se avântau în dansul frenetic al vieții și bucuriei zborului... N-am văzut-o decât târziu pe femeia în alb. Pășea încet, râzând ninsorii ce i se încurca în plete, i se așternea, mângâietoare, pe umerii goi. Înaltă, cu trup delicat, cu ochi imenși, de azur... Am tresărit speriat. Mâna mea se mișcase sau aparatul pornise singur? Necunoscuta s-a oprit, răsucindu-se spre mine. Mă pregăteam să îngân o scuză, dar cuvintele au rămas nerostite, înecate în privirea limpede, ascunzând necuprinsuri de vis. Până să mă dezmeticesc, femeia dispăruse. Doar fluturii mai dansau printre tufe și ramurile se clătinau, stinghere, încredințându-mă că fusese cu adevărat acolo.

*

Ușa a scârțâit monoton, urându-mi bun venit.

N-o încuiam niciodată – deprindere veche, pe care niciunul dintre prietenii mei nu reușea s-o priceapă. De fapt, niciun hoț nu s-ar fi ostenit cu puținul din casă; numai fotografiile valorau ceva, dar cine știa asta?

M-am trântit în fotoliul de la fereastră, luând o revistă și răsfoind-o la întâmplare. Cousteau descifra limbajul delfinilor, Bernstein începuse un alt ciclu de concerte, în Japonia existau o sută de roboți pentru fiecare locuitor... Apoi plicurile: una dintre expozițiile mele primise Marele Premiu, o soră îmi scria de la munte. În jur,

pereții goi, terni, sloiuri de banchiză cenușie, îmi întorceau privirea, neîngăduindu-i să se odihnească pe ceva. O casă în care nu trăia nimeni. Poate de-aceea lăsam ușa descuiată: speram că, într-o zi, cineva avea să intre totuși. Ela. Venise, alungind singurătatea și casa întregă părea altfel, mai tânără, mai luminoasă. Trei ani de fericire. Apoi, dintr-o dală, nimic n-a mai fost ca înainte. Ela nu înțelegea nopțile nedormite, săptămânile de căutare ce mușcau din mine ca o boală. Nu voia să mă împartă cu nimeni și, pentru ea, Arta era o rivală ca oricare alta...

Atingeam, cu gândul aiurea, rotocoalele de fum născute din vârful țigării. Se încolăceau, se desfăceau în şuvițe subțiri, se învolburau tot mai sus, spre tavan. Aidoma vârtejului de fluturi albi din zori. Filmele erau în baie, la uscat; hotărându-mă brusc, am pășit spre cămăruța unde îmi modelam, cu trudă, visele. Oare ce va ieși acum?

După licărirea slabă, crepusculară, din laborator, becurile lustrei îmi îndurerau ochii. Am măturat masa cu gesturi febrile, aruncând pe covor reviste, albume și pahare deodată. Înșirate pe tăblia neagră, fotografiile păreau niște mici tablouri, fermecător desuete. Fata de bronz, nuferii și norii, gângania roșie, urcându-și golgota. Curcubeul de flori, vânzoleala fluturilor... Apoi, ultima. Desăvârșită, unică, așa cum o visasem dintotdeauna.

Părea o pânză de Gauguin: cer aproape argintiu, strălucitor de atâta soare, iarba ca un țipăt de seve încătușate, peste care apăsa povara magnoliilor, pete de purpură și noapte... Și, chiar în mijloc, înveșmântată în mantia de fluturi albi, femeia cu chip de înger: „Primavera”. Dar Botticelli nu pictase nicăieri ochi atât de vii, ascunzând nu îndeajuns de bine înfrigurarea pe care o simțeam și eu, adesea. Femeia aceea știa să înțeleagă, să ierte. Oare-i fusese cineva alături vreodată?...

Lumina cenușie a zorilor se cernea printre draperii și

am ridicat ochii spre fereastră, uimit: noaptea trecuse, întreagă, iar eu încă mai priveam fotografia. Surâsul femeii. Punte fragilă spre un tărâm de fericire care... Am alungat gândul cu o ridicare din umeri și am început să adun fotografiile cu nespusă grijă, ca pe niște aripi de fluturi.

*

Din fotoliul uitat într-un colț, priveam perindarea mulțimii. Stingher, singur, cochilie goală pe țărmul oceanului de murmure. Oamenii se opreau o clipă înaintea unei fotografii, treceau mai departe, mereu mai încântați, mereu mai nerăbdători. Să descopere ce?

O armură lucind în lumina soarelui alb al deșertului. Îngropată până la glezne în nisip, cu viziera coborâtă, cu mânușile de zale încrucișate pe mânerul enormei spade drepte. La picioarele omului de fier un ghepard dormita leneș. Dar ochii jivinei pândeau, mușchii i se ghiceau încordați sub blana catifelată, trupul îi putea țâșni oricând, într-o fulgerare tăcută. Încremenirea eternității și viața vibrând tensionată, atât de fragilă și totuși de neînvinși... În fața dreptunghiului de jar ascuns sub sticlă, câteva fete se înghionteau, chicotind.

Criticii: eleganți, de o distincție căutată, opriți în dreptul păpușii blonde, acoperită de pânze de păianjen. Nu păreau să știe că se zbat în aceeași capcană, trăiesc în aceeași lume prăfuită, seacă, lipsită de simțire. Câți dintre ei făcuseră cu adevărat bine? Și câți dintre cei care treceau prin fața șopârlei ce îi privea din apele unei oglinzi cu rama aurită ori pe dinaintea puiului de vrabie înfioat, cu ciocul căscat într-o sfidare comică dacă n-ar fi fost câmpia nesfârșită, în al cărei covor de zăpadă vietatea cenușie se pierdea cu totul, câți pricepeau oare?

M-am ridicat și murmurele s-au curmat pe dată. Oamenii se grăbeau să-mi facă loc, cu zârabete dulcege, pline de complicitate: eram una, eu și ei. Artistul scamator

și cei ce-l aplaudau, convinși că pot oricând să-l imite. Cândva, asta mă iritase; apoi nu mi-a mai păsat... Am desprins din cui fotografia femeii în alb și am ieșit, urmărit de privirile uluite, scandalizate sau doar terne, înregistrând placid ceea ce vedeau.

*

Am încuiat ușa de două ori și m-am rezemat de ea, încercând să-mi domolesc răsuflarea. Jumătate din drum îl făcusem în goană, nici eu nu știam de ce. Parcă mă striga cineva, un glas necunoscut, îndepărtat, pe care nu izbuteam să-l ajung cu niciun chip. Dar cine ar fi putut să mă cheme tocmai de-acolo, din camerele-peșteri, săpate în munții de gheață ai singurătății?

M-am uitat împrejur cu senzația ciudată că se schimbasse ceva. Și totuși, toate erau la locul lor, până și revistele presărate pe covor ca niște frunze policrome. Apoi, deodată, am văzut-o. Stătea în colțul cel mai umbrit, cu capul plecat, acoperindu-și pieptul cu brațele, ca și cum s-ar fi ferit de un vânt rece. Strălucirea albă a rochiei pălise și, când m-am apropiat, femeia a ridicat spre mine ochi din care liniștea dispăruse. Am privit fotografia: magnoliile, roiul de fulgi înaripați, soarele, erau la fel ca-n dimineața aceea. Dar ea nu se zărea nicăieri.

O mână a atins-o pe a mea, șovăitoare. Degetele ni s-au împletit și, pe neașteptate, am izbucnit amândoi în râs, în vreme ce ninsoarea de fluturi albi cădea din tavan, învolburându-se într-un dans nebun.

PASĂREA ALBĂ

Papuașul mi-a întins pasărea, strângând-o în pumn de parcă se temea să nu se trezească, să nu-și ia zborul. Dar era moartă: ciocul deschis, ochii sticloșipenele de pe piept stropite cu mărgelile roșii... încă o pasăre fără nume - în douăzeci de ani, nu-mi aduseseră niciuna care să semene cu cele dinainte... Am ridicat capacul lăzii. Înăuntru, oglinzi, jucării, fleacuri de sticlă, tinichele lucitoare. Am

ales un pieptene și omul a dat din cap, mulțumit. Cei din trib credeau că marea ladă de aramă nu se golea vreodată. Era adevărat. Numai că, din când în când, vărsăm în ea o cutie sau două cu mărunțișuri; aveam stive. Tatăl meu le cumpărase de la Companie. Nimicuri pentru sidef, perle și pene rare... Apoi, Compania își mutase liniile într-altă parte și locul redevenise un colț uitat de lume, o plajă îngustă, la marginea zidului verde al junglei.

M-am uitat la calendar: miercuri, întâia zi a lunii. Am deschis ușa cu piciorul și, fluierând, am coborât spre plajă, printre trunchiuri și hățişuri. Tribul se adunase deja la debarcader. Erau toți, chiar și bătrânii fără dinți, chiar și noii născuți. Când am lăsat cutiile jos, păsările, împachetate în iarbă uscată și câlți, au foșnit nerăbdătoare. Ele, măcar aveau să plece... Mi-am încrucișat brațele, uitându-mă în larj. Părea de necrezut că totuși, undeva, dincolo de apele albastre, trăia o întreagă omenire...

Papuașii începuseră să se agite, arătau ceva pe mare și am deslușit un punct care creștea încet: șalupa. Fiecare val părea gata s-o tragă în adâncuri, însă ea se ridica, sălta mai departe; când s-a apropiat l-am văzut pe căpitan și, lângă el, un alb. Cine naiba venea în fundătura asta?! Ultima oară, acum cinci ani, fusese un zoolog nebun, pe care abia putusem să-l trimit întreg acasă...

Bătrânele mașini cu aburi s-au oprit cu un șuierat prelung. Căpitanul a coborât primul, apoi Un chinez mititel, agentul meu din Hong Kong. Ne-am strâns mâinile, schimbând banalitățile obișnuite. Melanezienii din echipaj veneau să ia cutiile și le-am strigat să bage de seamă; dar nu mă uitam nici la ei, nici la chinezul care nu tăcea

O clipă. Mă uitam la străin. N-avea multe bagaje: două valize, un sac de voiaj, un trepied. Marinarii

I le duseseră pe plajă și papuașii le pipăiau, curioși. Străinul s-a oprit la marginea copastiei, și-a trecut un

picior, celălalt, a pășit pe nisip cu stângăcie. Și-a netezit salopeta kaki, privind dezorientat în jur. Când m-a zărit, a pornit hotărât spre mine. Ajuns la câțiva pași, și-a scos casca și o revărsare de plete aurii i-a acoperit buzele roșii, surâsul. O femeie? Absurd! Și totuși stătea acolo, cu mâna întinsă, așteptând. Am făcut singurul lucru pe care-l puteam face: i-am cuprins degetele în palma care-mi asudase și am bâiguit un bun venit în Noua Guinee sau cam așa ceva.

*

„Ținutul tribului? ** Am ridicat din umeri. Cât vedea cu ochii: bucata de plajă, stâncile, pădurea. Străina găfâia după urcuș, însă nu contenea de fel. „Și mai încolo? 4* Ținutul tribului vecin, apoi altul și altul, neîngrădite de garduri ori sârmă ghimpată; dar papuașii cunoșteau hotarele nevăzute, le respectau de sute de generații. Teritorii după teritorii, înlănțuindu-se pe țărmurile insulei. „Interiorul? 44 Munți, junglă, populații necunoscute... întrebările mă exasperau. Pe ultimele le-am lăsat să treacă, arătându-i satul din vale, colibele ca niște monezi aruncate între fâșia galbenă și verdele atotstăpânitor. Privindu-le, am înțeles de ce mă irita atât femeia cu cizme, pantaloni largi și pălărie de safari: între copaci, liantulpini de bambus și iarăși copaci, – părea o stridență. Nu era vina ei, dar... Am oftat și m-am pregătit de întoarcere.

Satul. Copii cu burțile umflate bălăcindu-se în băltoace, un bătrân ghemuit, nemișcat – mumie cu ochi iscoditori –, porci încurcându-se printre picioarele oamenilor, o femeie tocind măduva de sago, bărbați care-și ascuțeau sulite, două fete jucându-se cu salbe de scoici. Căldură. Muște. Bătrânele mestecând într-o zeamă verzuie – și acum? Străina fotografia, eu asudam sub soarele care-mi ardea creștetul, papuașii se strânseseră în jurul nostru, porcii guițau asurzitor. Declic. Fețe negricioase, nasuri turtite, buze groase, frunți încruntate sub clăile de păr

date cu ulei. Bâzâitul aparatului. Chipuri curioase, indiferente, pasive. Și ultima poză. Femeia a scos casetofonul, întinzându-se spre unul din băieți. Traduceam cât mai exact, dar întrebările și răspunsurile sunau nefiresc, forțat. Cu toate astea, străina era mulțumită; cei de la ziarul pentru care lucra vor fi și ei mulțumiți, cititorii la fel. Căci, cui îi păsa de papuași? îi foloseau doar – și am descoperit cu uimire că gândul mă deranja. După atâția ani, disprețul meu căpătase o nuanță sentimentală – ca pentru o rudă săracă, dar făcând, totuși, parte din familie. Erau papuașii *mei*. Ea n-avea niciun drept să-i judece.

Un țipăt. Femeia» dat să se ferească, însă îi apucaseră deja o șuviță și alte mâini s-au întins, atingând, pipăind buclele blonde. Înghesuită, sufocată, străina se zbătea să iasă din plasa degetelor rășchirate. I-am strigat să stea liniștită, papuașii nu erau decât curioși; ca și cititorii ei. Nu m-a auzit Groaza o amuțise, ochii i se măriseră, implorau. Din câțiva pași am fost lângă ea, am luat-o de braț și oamenii s-au dat la o parte, nedumeriți. M-am uitat la femeia elegantă, care se agățase de mine tremurând și mi-a venit să râd: pentru papuași, *ea* era maimuța.

Când am ieșit din sat, se ținea încă de brațul meu. Măcar tăcuse... însă nici asta n-a durat: peste un minut – „cum”, „de ce”, „când”? Eu, băștinașii, eram tot una... M-am oprit brusc, mânios; dar în ochii albaștri n-am găsit obișnuita siguranță. Străina era singură, îi era frică și poate că greșisem. Ar fi trebuit s-o ajut. Era o albă – străini erau ceilalți, papuașii.

I-am zâmbit și ea s-a rezemat de mine, pășind mai departe. Nu mai tremura, însă atingerea trupului cald mă făcea să mă crispez; când drumul s-a îngustat, m-am desprins ușor, lă înd-o s-o ia înainte. Mă simțeam ridicol – un sălbatic. De fapt, nu știam să mă port cu o femeie. Să-i spun că-mi părea rău... Dar cum? Păsările! Da, va înțelege,

trebuie să înțeleagă.

La început le țineam într-o cabană de bambus, în spatele bungalow-ului. Cu anii, adăugasem mereu alte încăperi și acum construcția arăta ca un fagure cu nenumărate uși și ferestre. Doris avea ce să vadă. Mii de păsări cuminți, tăcute, într-o casă numai a lor. I-am arătat-o pe prima, cea cu care începuse totul. Ba* nu, fusese cu mult înainte... Când eram mic, tata avea o mulțime de colivii și păsările cântau atât de tare încât trebuia să strigăm unul la altul, dar ne plăceau, și mie și mamei. Apoi, într-o noapte, taifunul a rupt doi pereți, a fărâmat împletiturile de nuiete și păsările au zburat. Am plâns, dar pricepusem cât de greu ajunge o pasăre cu adevărat a ta...

Tăcerea ei, mai lungă decât toate de până acum îmi era de-ajuns. Înțelesese. Am lăsat-o acolo, cu păsările, și m-am dus să pregătesc mâncarea. Abia în timp ce puneam fața de masă mi-am adus aminte ce zi era. Am scos două pahare și o sticlă cu vin, adusă din Spania înainte de a mă fi născut. Doris a venit și ea, într-un târziu. Era palidă, tulburată sau poate obosită. Puțin vin avea s-o întremeze... A văzut imediat pregătirile și a zâmbit. Ce sărbătoream? N-am spus nimic, am umplut paharele, am ciocnit. Chiar uitase? Astăzi se împlinea o lună de când venise pe insulă.

*

Fotografii: dreptunghiuri de hârtie lucioasă, ferestre spre ieri. O femeie blondă, un bărbat în haine europene, ținând-o pe după umeri. Plaja, jungla, toate erau în sepie, dar eu știam că rochia mamei fusese albastră, aidoma cerului. Era cadoul tatii – și nu prea grozavă. Tata fusese unul din acei oameni cărora soarta le este potrivnică din prima până-n ultima clipă; oricât s-ar fi zbatut, din strădaniile lui se alegea praful. Era întreprinzător, energic, plin de idei. Un singur lucru n-avea: noroc... încă o filă de album, cu o frunză uscată, în Noua Guinee nu venea niciodată toamna. Nu erau străzi, felinare, nici clădiri din

cărămidă roșie, cu lei de bronz la poartă. Or, pentru femeia cu surâs resemnat, asta însemnase *acasă*. Mama fusese o adevărată doamnă. Când mă gândeam la ea auzeam foșnetul jupoanelor și fustelor apretate, îi vedeam mâinile cu degete lungi, îngrijite, simțeam parfumul de violete pe care-l răspândea în jur. Nu se obișnuise deloc cu insula și, fiindcă nu se putea întoarce, încercase să aducă Anglia aici. Nu izbutise. Soarele, ploile erau prea puternice, își băteau joc de orice, de oricine... O nouă pagină. Bărbatul și femeia în fața bungalow-ului, cu un copil între ei. Și din nou copilul, jucându-se pe plajă. Bărbatul, cu pușca la umăr, lângă o colibă; în fundal, câțiva papuași. O fotografie-portret a mamei: încă frumoasă, dar trăsăturile îi căpătaseră deja o nefirească severitate. În ultimii ani, ai mei aproape că nu vorbeau; nu mai aveau ce-și spune și fiecare se închisese în propria-i tăcere. Apoi, lata se îmbolnăvise. Mama l-a îngrijit cu uitare de sine, dar el nu mai voia să trăiască. Cra doar o carcasă goală – sentimentul eșecului îl ucisese demult... Ea s-a stins după un an, fără să sufere, liniștit, ca o luminare ce a ajuns la capăt. În ultimele ceasuri nu mă mai recunoștea, credea că e din nou în Anglia. Și, într-un fel, se întorsese. A murit fericită...

Am pus albumul la loc, între cărțile cu foi galbene, atât de mâncate de umezeală încât aveam senzația că, dacă le-aș atinge, s-ar preface în scame și mucegai, bune doar să îngrașc pământul. Căci jungla se hrănea din toate. Și pe ai mei îl înghițișe: rămăseseră două movile pe care crucile putreziseră și ierburile creșteau, biruitoare. Dar pe mine nu mă va avea atât de ușor. Nu încă.

Doris dormea. Am intrat în camera ei pășind în vârful picioarelor, am dat la o parte perdeaua de plasă și am privit-o. Părul răsfirat pe pernă, un braț îndoit sub cap, buzele întredeschise. Să mă aplec, să... Gândul mi-a venit ca o amețeală. O femeie ca ea. Lângă mine, clipă de clipă;

până la sfârșit. Nu mă gândisem vreodată că m-aș putea căsători, însă știam că soția mea va trebui să fie o femeie albă, o doamnă.

M-am furișat neauzit din încăpere, am traversat 96 curtea. Trecuse de amiază, văzduhul îmi frigea nările, dar în atelier era umbră și răcoare. Pregătisem totul din zori: trupul golit de măruntaie, curat; de cealaltă parte a mesei, foarfecele, sârma, vata. Am luat o pensă și am început să îndes câlții. Lucrul îmi limpezea gânduri, senzații. Cum se câștigă o femeie albă? La papuași se plătea prețul cerut de tatăl fetei și gata. În lumea părinților mei, bărbații aveau poziție socială, avere, relații. Eram trecui de prima tinerețe și aveam doar o casă dărăpănată, printre papuași... Însă mama venise aici de bunăvoie. Tata, care dăduse greș întotdeauna, izbutise măcar în asta... Ață, clame. Am terminat de cusut, am potrivit ochii de sticlă. Cum să convingi o femeie să rămână la capătul lumii?

Pasărea era gala. Am privit-o în lumină. Era perfectă: ochii lucitori, penele albastre-verzui netezite cu grijă, ghearele lipite de creanga-suport. O s-o așez lângă pat, iar când o să se trezească, Doris va vedea și va înțelege.

Am răsturnat sticla cu gâtul în jos, scurgând ultimele picături. Am destupat alta, mi-am turnat un pahar. Nu eram obișnuit, dar acum aveam nevoie să beau. Până ce o să uit, până când vuietul din urechi o să acopere hohotul de râs al femeii, îi spuseseam totul în dimineața aceea; apoi îi cerusem să fie soția mea. Și ea răsese.

Am ridicat paharul, l-am golit dintr-o sorbitură. Brandy-ul nu era chiar așa de rău. Ardea, cauteriza. Unde greșisem? De atunci mă întrebam același lucru, iarăși și iarăși. Mă durea capul, mintea mi-era plină de vălătuci albi, din care se iveau, la răstimpuri, două imagini: părinții mei așezați alături, în șezlongurile gemene și uimirea de pe chipul femeii, când îi sărutasem mâna. Poate că aștepta

altceva de la mine. Dar ce? Ce fac, *colo*, un bărbat și o femeie?... Plimbări, șampanie, dans. Despre astea citisem în cărți. Și mai departe?

M-am sculat, clătinându-mă, m-am uitat în oglindă. Da, mă râdeam, îmi pieptănam zilnic părul rărit. Dar să mă *tui* cu adevărat... - de când n-o făcusem? De cincisprezece ani, poate mai mult. Peste încă zece voi fi bătrân. Așteptasem atâta, fără să știu ce. Iar acum, ca venise; și nu puteam, n-aveam s-o las să plece!

Un val de ameteală. Am întins mâna după un sprijin și ceva a căzut, s-a izbit de podea cu zgomot de sticlă spartă. Fotografia mamei. M-am aplecat s-o lidic, deși asta mi-a adus scânteii sub pleoape. Am pus-o la loc, cu fața în jos, și deodată m-a apucat o fui le cumplită împotriva întregii lumi.

Am măturat cărțile de pe rafturi, le-am azvârlit. le-am cărat, le-am împins afară. În curte am făcut un morman, l-am stropit cu ce mai rămăsese din sticlă și i-am dat foc. Albumul L. L-am aruncat în flăcări tremurând, de parcă mi-era teamă să nu mă răzgândesc.

Mă uitam cum se mistuiau, cum ardeau trecutul meu, anii de singurătate. Nu fusesem decât o cutie cu amintiri, nici măcar... Peste pârâitul văpăilor mi s-a părut că aud vocea mamei, a tatii, apoi o voce subțire, de copil. Glasurile creșteau și scădeau odată cu focul, slăbind, stingându-se cu cele din urmă pâlpâiri. Priveam mormanul de cenușă fără muștrări, fără regrete. Doar cu o imensă, neașteptată ușurare.

Am auzit pași. Doris. Venea de la țarm: desculță, doar cu pălăria și halatul scurt, galben. Picioarele bronzate, stropite de rouă oceanului, străluceau în lumină. Doris era frumoasă. Ar fi fost și *acolo*. pe o plajă cu mii de femei albe. Aici însă, era neasemuită. I-am spus-o și a râs amuzată, îngăduitoare. S-a așezat în șezlong, scuturându-și pletele ude. Am adus un prosop și am început să i le

șterg. Erau moi, lucioase, ca mătasea, l-am frecat tâmpilele. creștetul, apoi degetele mele au lunecat spre ceafă, niasând ușor. Știam cum, și Doris s-a lăsat în voia mea, cu un suspin de mulțumire. Pielea, părul ei miroseau a alge și a sare. Halatul i s-a desfăcut, iar sânii rotunzi au părut să se umfle, ca gușile păsărilor, când cântă. M-am silit să nu mă uit, nu trebuia; în clipa aceea, Doris și-a întors capul spre mine. A șoptit ceva, însă eu nu-i vedeam decât buzele cărnoase, umede... M-am aplecat și le-am atins, apoi gurile ni s-au găsit, sirivindu-Se cu furie.

Satul. Aceleași colibe, aceiași porci și copii. Mai multe muște. Sudoarea șiroindu-mi pe spate, lipind cămașa de piele. Papuașii se strânseseră în fața colibeii vopsite în roșu a vraciului. De o parte bărbații, de alta femeile; două gheme de brațe, capete și picioare. Pregătirile începuseră la răsărit și de atunci, vorbele, gesturile, chemau întruna noaptea, sărbătoarea.

Bărbații s-au desprins primii, pornind spre luminiș: un cerc negru, de pământ și iarbă arsă. Purtau cu toții legături la genunchi - din fire verzi, împletite, la cei-nu-încă-bărbați, din liane cafenii la ceilalți. Fiecare băiat călca pe umbra celui dinainte și trupurile zvelte, unse cu ulei, păreau să lunece prin văzduhul înserării ca alte umbre. La zece ani doborâseră primul vânat, la treisprezece aveau să aibă prima femeie. La patruzeci vor fi bătrâni. Văzusem trei generații trăind și murind, în timp ce eu rămâneam aproape neschimbat - lor, cel puțin, așa li se părea.

Bătăi de tobă: rare, măsurând pașii fetelor. Plete și trupuri spoite cu var, sâni ascuțiți împungând văzduhul - cele-aproape-femei aveau chipuri și mișcări aidoma. Toate în afară de una. Doris: despuiată, mânjită din cap până-n picioare, cu părul încâlcit, umflat ca o coamă. Un pas, unduirea soldurilor, palmele lovindu-i-se de coapse, alt pas, umerii împinși înainte, unghiile roșii înfigându-se în șalele

cele din față. O clipă, surpriza, mânia, mi-au întunecat gândurile. Am închis ochii, dar înapoia pleoapelor îmi apăreau mâinile noduroase ale bătrânelor, frământându-i trupul, întinzându-i pasta zgrunțuroasă pe piele... Doris ținuse mortîș să fie cu ei la ceremonie și răsese, fără s-o cred. Atâtea săptămâni pierdute în sat ca să afle - ce? Văzuse tot ce trebuia să vadă, încă din prima zi. Dar continua. Fotografia, scria, iscodea - și nu pricepea nimic. Cum să-i deslușesc disprețul, mila, ce se clădiseră între mine și ei? Erau papuașii mei; devenisem albul lor. Însă ea avea să fie întotdeauna străina.

M-am așezat pe iarba arsă și la fel au făcut toți; în picioare nu rămăseseră decât două șiruri, încremenite. Tobele tăcuseră, iar când s-au auzit iar, ritmul se schimbă: bății scurte, repezi, asemeni unor călcăie ce izbeau pământul. Și goana a început. Fetele au țâșnit laolaltă, ca un stol de păsări speriate. Băieții și-au înfipt sulitele în țărână: asta era o altfel de vânătoare. Când au pornit, fetele dispăruseră deja printre colibe - trebuiau să ocolească satul și să alerge fără să se oprească atâta timp cât auzeau tobele. Zgomotele urmăririi răsunau tot mai slab, apoi au început din nou să crească: fugarele se apropiau, dar nu singure., O fată era, trasă de plete, alta purtată în spinare, alta se împleticea, țipând, cu un laț de gât. Toate se împotriveau și băieții răsuflau greu, ca după o hăituială adevărată. Căci era noaptea cea mare, când ei deveneau bărbați, când ele învățau să se supună. Doris a ajuns printre ultimele. Doi băieți îi răsuceau brațele la spate, al treilea o ținea de mijloc și ea râdea, râdea...

Tobe amuțiseră. Începea serbarea. Tigvele, umplute și golite la nesfârșit, treceau din mână în mână. Pește, scoici, nuci de cocos, turte din taină de sago. Degetele apucând, bețișoare scormonind după bucățile de carne, dinți înfigându-se în ciozvârte de porc pe jumătate crude, oase azvârlite în foc. Keul gâlgâind în ulcioare, scurgându-

se pe bărbiile unsuroase; capete date pe spate, guri primind şuvoiul amărui ce înfierbântă sângele şi tulbură vederea. Apoi doar hârşăitul cuţitelor de bambus, trosnetul flăcărilor, clefăitul fălcilor şi, undeva în junglă, tipătul unei păsări de noapte.

Doris a dus oala la gură - pentru a câta oară? - şi băutura i-a şiroit pe gât aidoma unui şarpe verde. Răsucindu-se spre unul din cei trei i-a trecut vasul. Ochii lor păreau de jar şi am recunoscut puterea licorii îndelung fermentate. M-am înfiorat, deşi văzduhul era fierbinte, înăbuşitor. Curând... După ce luna se va ridica peste acoperişurile colibelor, după ce ultima dală va fi sfărâmată, iar otrava grea a keului va slei minţile, va coborî în şale... Doris m-a privit mirată când am săltat-o şi mi-am lipit buzele de urechea ei. „Să mergem”, i-am spus scurt, apoi, înainte ca mânia să-i înnegureze ochii, i-am repetat aceleaşi vorbe, încet, rugător.

M-a urmat, deşi întorcea mereu capul spre luminişul unde rumoarea ospăţului se amesteca acum cu sunete noi: glasul flautelor chemând Luna, stăpâna Apropierilor. Am grăbit pasuK Ceea ce avea să se întâmple acolo, sub bolta cerului şi-a junglei, nu era pentru ochii unei doamne. Nici ei nu nevoiau în preajmă, nu mai mult decât mi-ar fi plăcut să-i găsesc noaptea în odaia mea... Mergeam rar la sărbătorile tribului şi plecam întotdeauna devreme, înainte de miezul nopţii. O singură dată stătusem până la sfârşit. Aveam zece ani iar tata, golind ulcioarele de keu, uitase de mine. Şi ore în şir mă holbasem la viermuiala de trupuri încolăcindu-se, încleştându-se, ascultasem chemările, strigătele groase, gâfâielile, îngrozit de zbaterea cărnurilor scuturate ca de friguri, de izul năucitor... Pe tata nu-l zăream nicăieri. Când s-a întors şi m-a purtat în braţe până acasă aveam febră. Mama era trează, aşteptându-ne. M-a îmbrăţişat, apoi s-a tras înapoi, palidă - simţise, în hainele, în părul meu, mirosul de sălbăticiune. În ziua aceea,

părinții mei s-au certat pentru întâia oară. Mama a venit la patul meu plângând și m-a pus să jur că niciodată... Cuvintele le-am înțeles mult mai târziu. Însă chipul, lacrimile mamei le vedeam de parcă fusese abia ieri.

Doris mergea înaintea mea, supărată. Ar fi trebuit să-i explic, era atât de neștiutoare... Dar de câte ori mă uitam la păru-i sluțit, la trupul gol, dat cu var, mi se puneau un nod în gât. Am urcat împreună treptele și ea s-a dus sus fără o vorbă. „Noapte bună”, am rostit, însă abia când Doris nu mai era acolo ca să mă audă.

M-am trântit pe pat, am închis ochii, dar știam că n-o să pot dormi: Doris. Diminețile în care ieșea din valurile oceanului, aidoma unei zeițe... Amurgurile când o sărutam... Și, mereu, senzația chinuitoare, insuportabilă, că aștepta de la mine mai mult, sau poate altceva... Apoi, seara aceea, pe verandă. Dinții prinzându-mi ușor lobul urechii, palmele lunecându-mi sub cămașă, pe piept, neliniștea, crisparea care mă înțepeniseră acolo, în timp ce gândurile mi se roteau, amețitor. „Ce trebuie să fac? Ce-ar vrea ea să fac?”

Câteodată aveam senzația că nu era decât un copil. îi plăcea să se joace: cu papuașii, cu mine. Însă cu ei, jocul era primejdios. Negrii păreau ca noi, dar în fiecare pândea, nevăzut, animalul. Câteva oale cu keu, sunetul kamelor, ațâțarea dansului – toate sau numai una puteau să-l trezească. Și ea nu era o fetiță slabă, cu sâni de cățea. Doris... M-am pomenit în picioare, cu inima bătând să-mi spargă pieptul. Din câțiva pași am fost în fața ușii ei. Am bătut – niciun răspuns. Adormise. Am apăsat ușor clanța, am împins. Nu voiam s-o trezesc. Doar să mă uit, să... M-am aplecat și, o vreme, n-am auzit decât bubuitul de sub tâmpile. Patul era gol.

*

Buze fierbinți atingându-mi în treacăt obrazul, cârlionții de aur, bluza prea scurtă, săltând pe când cobora

în fugă poteca; apoi, Doris a dispărut între hățișuri. Nu mai avea nevoie de mine – deprinsese destule cuvinte și oricum, cartea-i era aproape gata. De la o vreme nu-și mai ascundea nerăbdarea, căci gândurile îi zburau mereu, în lumea pe care n-o văzusem nici eu, nici tribul.

mâna de personaje deja uitate, stânjenitoare.

Am pornit spre steiul de stâncă și, sus, am dus binoclul la ochi: oceanul era una cu cerul, plaja strălucea în soare, satul părea pustiu. Toate se înnoiseră, însemnau, parcă, altceva. Iar dacă Doris avea să plece... Pentru ce oare? Bani? Faimă? Dintre mii și mii de fire de nisip, îi pasă unuia dacă vântul îl poartă deasupra celorlalte?! N-o întrebasesm, căci pentru mine se născuse abia de câteva luni. Până atunci nu eram decât eu, papuașii, păsările. Ea îmi tulburase rosturile și tihna. Viața mea – fusese ca o sticlă pe care, în fiecare zi o priveam fără s-o văd. Și iată că o femeie albă venise să-mi spună: „sticla asta-i goală”. Cu ce s-o umplu?

În noaptea *aceea*, Doris se întorsese după patru ore, patru veacuri de nebunie și așteptare. O pândisem de la fereastră, dar n-am coborât. Poate fusese pe plajă – varul se luase pe alocuri, coama spoită se muiase – ce să facă în sat?! mai apoi, nu mă mai furișasem noaptea în camera ei. Poate era acolo. Dar gândul că, poate, lipsea mă înfricoșa prea rău...

Am zărit fluturarea bluzei roșii undeva, lângă mlaștină. O dală cu lunile de arșiță, apele se strângeau într-un ochi tulpure, malurile se uscau și crăpau. iar peștii rămâneau prinși în mâl. Însă vânătorii nu veniseră, nu se făcuse destul de cald.

Și totuși, bărbatul a ieșit dintre trestii, a întins mâna... O pasăre mi-a fulgerat prin față. Am tresărit și am scăpat binoclul, cu inima zbătându-se să-mi spargă pieptul. Când i-am găsit din nou, femeia, cu veșmântul ridicat până sub sâni, și papuașul păreau un talaz ce zvâcnea înainte și

înapoi, alb, roșu și negru. El o frânsese de mijloc; ea se proptise în mâini, își scutura capul fără încetare și vârtejul pletelor îi descoperea pe rând obrajii goliți de sânge, gura sfâșiată de strigăt, ochii ieșind din orbite...

*

Dreaptă, încordată, Doris își stăpânea până și tremurul pleoapelor.

— Noaptea trecută împachetase ore în șir, umplând ladă după ladă cu manuscrise, filme, casete, scoici, statui de lemn, piatră și os. Dar mai voia ceva, *asta*, înainte să plece pentru totdeauna.

Zece femei negre se roteau în jurul celei albe și fiecare flutura câte o pană lungă ca pe un stindard. Brusc, tobele au tăcut, fiicele tribului au încremenit, iar Doris a deschis încet ochii. A început să treacă de la una la alta, atingându-le pe rând, și ele se cutremurau când mâinile cu unghii purpurii le trezeau la viață. Mâinile acelea... Trupul ei, zvârcolindu-se în iarbă, pe nisipul plajei, între tufe.

Cu unul sau mai mulți deodată, dându-li-se în atâtea teluri, cu atâta patimă, încât negrii păreau adesea înfricoșați. Și, undeva, nu departe, eu acoperindu-mi zadarnic urechile, strângând zadarnic pleoapele, căci țipetele și imaginile acelea nu puteau fi șterse. Și dincolo de furie, de neputință, mă întrebam iarăși și iarăși: era Doris? O albă care nu-i și doamnă, una de-a *lor*?! Dar fiicele tribului nu strigau, nu se zbuciumau, nu căutau plăcerea – dacă asta voia făptura venită de *dincolo*.

Doris... Fus de sidef răsucit între brațele negre. Zeci de pene se înfingeau în împletitura ce-i strângea mijlocul, și coada-coroană, cu pene lungi în spate și scurte, dese, pe șale, se unduia ca un imens evantai. Când a fost gata, femeile s-au tras înapoi, în mulțime. Luna se ridicase pe boltă și focurile dimprejur păreau tot atâtea stele în liniștea de sticlă a nopții. După o vreme a răsunat un răpăit sec: coaja oului plesnise. Și Doris și-a început dansul

peste fărâmele încremenirii. Pasărea se născuse, era una cu tribul. De ce venise aici, de ce pleca?! Poate că într-adevăr se jucase - cu mine, cu papuașii. Iar acum se întorcea la alți oameni, la alte jocuri... Tribul cânta. Buze rotunjind sunetele, aruncându-le la picioarele dansatoarei, palme izbite sacadat de coapse. Un pas al ei, fluturarea penelor, kemele bubuind dezlănțuite și, deodată, glasurile subțiri ale fluierelor de bambus. cerșind parcă un răspuns. Dar Pasărea Albă era mută. Se risipea numai, în spirale de fosfor, luneca prin văzduh, sălta, până ce n-a mai fost decât o roată vie, rostogolită înăuntrul cercului de ochi strălucind în lumina focurilor, de guri rostind același cuvânt. „Dor-ys” murmurau papuașii, „Dor-ys” răspundeau kemele. Și Doris dansa. Cu lacrimile șiroind pe obraji, mușcându-și buzele. Căci dansul Păsării Albe era zadarnic. Putea să caute zborul, înalturile, mereu mai îndârjită, mereu mai fără de speranță, însă până la urmă tot avea să cadă. Iar negrii aveau s-o ridice și să toarne în ea keu până ce va vărsa, ca o oală prea plină. Apoi, trebuia să zacă până-n zori în vatra unui foc stins și orice bărbat putea s-o aibă dacă îi umplea gura cu cenușă fierbinte. La ivirea soarelui însă, Doris va fi o papuașă ca oricare alta... Ba nu, în zori, femeia albă avea să plece - tribul nu știa, cum nici eu nu știussem.

M-am uitat la trupul asudat, lucind sub curcubeul penelor roșii, albastre și verzi. Brațele spintecau aerul, tălpile aproape că nu mai atingeau pământul. Papuașii își topiseră strigătele într-unul singur, „Orrr-yss”, care-mi spărgea tâmplele; nu mai vedeam bine și m-am sculat, clătinându-mă.

M-am dezmeticit aproape de casă. Alergam, dar degeaba: tobele, urletele, mă urmau. Am trântit ușa, m-am rezemat de ea abia mai suflând - și, brusc, s-a făcut liniște. Scăpărând un chibrit, am văzut că nu eram în bungalow. Masa lungă de lemn, rafturile cu scule, lăzile. Nimerisem

în atelier; însă era bine aici, sunetele de-afară pătrundeau anevoie prin pereții groși. Am coborât obloanele și, în bezna jilavă m-am lăsat pe un scaun, gemând.

*

...Bisturie, foarfeci, pense și ace, de toate mărimile, de toate formele, lustruite, fără o pată de rugină. Ață, sârmă, câlți, talaș. Uitasem scama și am scos un pachet, ultimul. Când va sosi șalupa, trebuia s-o trec pe listă... Le-am rânduie, am umplut tăvile cu spirt. Din spatele meu au izbucnit alte strigăte, dar nu m-am întors, n-aveam timp. Nu încă.

Mi-o aduseseră în zori. Stăteam cu fruntea în palme, fără să dorm și fără să fiu treaz, când am auzit ciocănitul: întâi ușor, doar un răcâit, apoi tot mai puternic. Am deschis ușa, ieșind în lumina cenușie, iar papuașii m-au întâmpinat cu vorbe încleiate de keu. Erau șase, însă mai încolo se ghiceau alții, așteptând. M-am uitat la chipurile lor, la trupul purtat pe brațe și le-am făcut semn să-l ducă înăuntru. Abia când l-au pus pe masă am văzut ce era: o pasăre. Mare, cu penele de pe cap muiate, lipite de țeastă, cu ochii închiși, cu buzele mânjite cu cenușă. Răsufla rar, și când mi-am lipit urechea de pieptul ei i-am auzit bătăile inimii. Negrii m-au ajutat s-o scot din plasă, să-i desfac cingătoarea, s-o salt în picioare. Au ținut-o până ce i-am legat aripile laolaltă, au tras frânghia trecută peste una din grinzi și pasărea a rămas legănându-se, cufundată în somnul acela greu; însă nu se uitau la ea, ci la cufăr. L-am descuiat și le-am umplut brațele cu comori la care nici nu visau: oglinzi, suluri de pânză, cuțite, bile de sticlă, tingiri. Niciodată nu fusesem așa darnic, dar meritau - fiindcă înțeleseseră înaintea mea ce era Doris, fiindcă mi-o aduseseră.

M-am spălat multă vreme cu apă, apoi cu alcool. Am ridicat mâinile, le-am vânturat ca să se usuce. Mănușile subțiri, mulându-se pe fiecare degete mirosul de cauciuc,

de talc - în sfârșit. eram gata. M-am răsucit spre Doris și țipetele m-au izbit drept în obraz, năucindu-mă. După rugăminți și promisiuni amestecându-se, pierzându-și șirul, doar țipete: ascuțite, prelungi, ciudate... O apăsare, carnea tresărind sub buricele degetelor. Nu. n-o să mă privesc! Pulpele tari, coapsele puțin arcuite, linia șoldurilor, de la care palmele îmi lunecau în sus, spre locul unde răsună ticăitul acum iuțit nebunește. Peste tot, pielea rămăsese netedă, n-avea zgâncături, pete; iar înăuntru nu se frânsese niciun os. Pasărea era întreagă. La început, papuașii mi le dădeau însângerate, stâlcite; apoi învățaseră cum să le prindă cu lațul, cu plasa. Însă Doris era prima pe care o aduceau vie... Am continuat să pipăi oasele, mușchii, fără să-i iau în scamă strigătele. Trebuia să fiu mai cu grijă ca oricând: Pasărea Albă era altfel decât celelalte. Coadacoroană zăcea pe podea, uitată, iar de pe trupul atârânănd în văzduh șiroia sudoarea. De unde, cu ce să încep?

Lângă perete am zărit un lighean mare, ruginit. L-am tras sub ea și Doris a prins din nou să țipe. Se zvârcolea neîncetat, răgușise, țipetele îi deveniseră groase, sparte și m-am oprit. O mai auzisem strigând așa - când se tăvălea, se zbugiuma sub bărbății tribului... Și deodată am priceput. Țipetele nu fuseseră pentru ei; nicio clipă. *Pe mine* mă chemaseră, ca să-i dau ceea ce negrii nu știau - cum ar fi putut?! - iar eu mă frământasem degeaba... Dureros, sunetul m-a dezmeticit: Pasărea nu mai avea răbdare. Țipetele i se înteteau, obrații i se goliseră de sânge, ca, ca de fiecare dată. Căutase de-atâtea ori ce era așa de aproape...

Am luat bisturiul cu vârful rotund, i l-am adâncit între coapse până ce lama a dispărut și am simțit-o policnindu-se. Doris mă ajuta cu zvâcnurile mici, în tăcere și, curând, un fir de sânge mi s-a scurs pe mână picurând în lighean. Am dat din cap: da, eră timpul. Oțelul a început să taie

carnea moale, urca tot mai lesne, lăsând în urmă două margini roșii, ca niște buze ce se lungeau. Femcia-pasăre a icnit înfundat. „Încă puțin, frumoasa mea. Încă puțin și o să-ți scot răul dinăuntru, o să pun în loc scamă curată și că! ți...” Un freamăt a trecut prin văzduh, zidurile, podeaua, au părut să se clatine. Doris nu se mai zbătea – era bine, trebuia să stea liniștită, căci pielea putea să se rupă... Mi-am șters fruntea și m-am dat înapoi, smucind, retezând. Atunci am auzit un oftat. M-am uitat în sus: Pasărea adormise, cu capul căzut pe umăr, fericită, împăcată.

*

Am împins ușa atelierului. N-o încuiam: nu intram decât eu, iar păsările n-aveau cum să iasă. Stăteau în rafturi, cu miile, ca într-o colivie imensă, fără gratii. Mă primeau cu foșnete tainice și ochii de sticlă sclipeau, mă chemau să le ating, să le mângâi, măcar câteva clipe. Aș fi vrut, dar nu puteam – erau atâtea de făcut... Și *ea* mă așteptase. În mijlocul camerei, ușor arcuită spre spate, cu mâinile avântate înainte. Era cea mai frumoasă: piroanele care-i ținutau tălpile de postament și dunga subțire, cafenie, ajungând până la gât nu izbuteau să-i umbrească desăvârșirea, tot ce se deslușea pe chipul cu gura sfâșiată de un țipăt mut, în încordarea picioarelor și a pântecelui, în tăria fiecărui sân. Doris. Venise de peste ocean, singuratică, tânjind după ce numai eu mă pricepeam să dau. Iar după ea, papuașii mi le aduseseră și pe celelalte vii. Căci îmi știau, acum, menirea: să scot răul dinăuntru trupurilor ce se zvârcoleau de nerăbdare și să le pun în Casa Tăcerii – *Casa lor*.

Mi-am lipit buzele de pielea catifelată, mirosind a talc. Era la fel de albă, de netedă ca în serile când, în șezlong... Și trupul era la fel, și părul – în Casa care devenise și-a ei, Pasărea Albă rămânea neschimbată. *Dincolo* ar fi îmbătrânit, și-ar fi întinat frumusețea. *Aici* nici

timpul, nici alți bărbați n-aveau s-o mai atingă... I-am răsfirat penele cozii, mi-am trecut un deget peste roșul pălit al ghearelor de la picioare. „Diseară o să le vopsesc din nou, draga mea. Dar acum trebuie să plec. Mă așteaptă o soră de-a ta, mi-au adus-o în zori, mânjită de sânge și noroi, căci este din tribul vecin, și băieții au fugărit-o întreaga noapte, jucându-se cu ea printre tufe. Am spălat-o, i-am ales pene și ochi noi, negri, netulburați de spaimă. Știu, nu-i decât o fetiță slabă, cu sâni ascuțiți, nu este asemenea ție; dar se zbuciumă sub gri cere să-i dăruiesc ce ai cunoscut și tu cunoscut toate și eu nu pot, nu *trebuie* s-aștepte...”

GRĂDINA

Cling-cling-dong. Sunetele se izbeau de pereți, răscolind praful și tăcerea. Nu era nimeni acasă. Nimeni... Dar soneria răsuna mai departe, îmi făcea tâmplele să vibreze. De ce nu plecau, de ce nu mă lăsau în pace? Mâinile s-au încleștat singure de fotoliu, silindu-mi trupul să se ridice. Am pășit șovăitor prin penumbra ca o apă stătută. Holul, cu balustrada de care m-am agățat răsufând greu. Scara aceea... La capătul ei doar încăperi pustii, unde sub pânza albă dormeau mobile și amintiri. De zece ani n-o mai urcasem. Dormitorul, salonul de jos îmi erau de-ajuns; iar la etaj mai pluteau încă oftaturile Bertei, veșnicul ei murmur nedeslușit.

Balamalele ușii au scârțâit prelung și de afară m-au izbit aerul proaspăt, frigul. Dincolo de prag, în ploaie, o femeie. Când a dat să spună ceva, am clătinat din cap - n-aveam nevoie de nimic. Femeia s-a scotocit prin buzunare, mi-a întins un plic, deja ud. Era scrisul meu, adresa Asociației. Pusesem scrisoarea acum două luni și uitasem cu totul de ea. Dar de ce-mi trimiteau o femeie?

Străina aștepta, parcă fără să-i pese de șiroaiele ce-i îmbibau gluga, hanoracul mustind de apă. M-am tras înapoi și i-am făcut semn să intre.

În salon, și-a scos haina. Avea un pulover gros de lână și pantaloni ieftini, tociți pe alocuri. Era însă tânără, așa de tânără... S-a apropiat de cămin, întinzând mâinile spre foc – degetele lungi, cu unghii nevopsite i se îngălbeniseră de la seve și humus. Poate că totuși... Am turnat ceaiul fierbinte, chinuindu-mă să nu vărs nicio picătură. Străina stătea pe canapea, cu genunchii lipiți, încercând să ascundă balta ce se mărea sub cizmele ei. Simțindu-mi privirea a roșit, apoi și-a ridicat ochii cenușii, liniștiți. Ținea ceașca în palme și, de câte ori își apropia buzele de licoarea verzuie, pleoapele îi tremurau de parcă ar fi gustat-o cu toată ființa. Pământul? Copacii? îi plăcuseră întotdeauna. Avea o florărie și câteodată vedea de grădinile altora – la Asociație erau mulțumiți... Vorbea fără stinghereală, ce trebuia, nici mai mult, nici mai puțin. Afară, ploaia se rărea și fata golise ceașca. Era timpul să vadă grădina.

N-am mers prea departe. Poteca trecea pe lângă un păienjenis de ramuri și spini – măceșii nu înfloriseră de câțiva ani. Mai încolo, tulpini scâlciate, strâmbe, meri de pe care scoarța se desprindea ca o piele veche, un arțar văduvit de 4 frunze, cu ramurile parcă umflate de artrită.

Pretutindeni numai uscături, putregaiuri. Toate se ofileau, se scorojeau, mâncate de un rău ascuns, într-o înghețare și-o amortire pe care nimic nu putea să le spargă. Grădina murea, puțin câte puțin. Cu fiecare an, cu fiecare ceas – ca mine. Asociația îmi trimisese un grădinar după altul. Stăteau o zi, o săptămână și plecau ridicând din umeri. Pământul era de vină; sterp, sleit de seve... Fata s-a aplecat, luând niște țarină jilavă, și printre degete i-au curs zloată, murdării. N-a spus nimic, s-a încruntat doar, pornind printre tulpinile pătate ca de rugină, printre scorburile căscându-se în trunchiuri aidoma unor guri știrbe...

Ne-am întors împreună, ea potrivindu-și pașii după ai

mei, eu întrebându-mă de ce-și căuta atâta cuvintele când trei erau de-ajuns. *Grădina era moartă* - acum, în sfârșit, pricepusem. În hol, scuturându-și pletele de stropi, m-a întrebat ceva. Nu auzisem. A repetat și m-am uitat la ea uimit. Voia să încerce? La ce bun? Am deschis ușa, murmurând o zi la întâmplare. Fata a dat din cap - da, era bine - = și înainte să mă dezmeticesc, rămăsesem singur. Am încuiat, am pus zăvorul și abia atunci mi-am adus aminte numele acela ciudat: Milena.

*

Le aplecam, le îndoiam și ramurile se frângeau cu trosnete de os rupt. Din grămezile-ruguri, fumul nu urca spre. țării; stăruia deasupra grădinii, îngroșând mereu ceața gălbuie, cleioasă, pe care vântul nu izbutea s-o risipească. Lemnele se aprindeau imediat, dar ardeau greu și focurile continuau să mocnească chiar și sub țărâna presărată deasupra, la plecare, până ce, a doua zi, le hrăneau din nou... Un braț de uscături, ultimul. Scoarța s-a încrețit, s-a umflat, plesnind apoi, dezvelind cafeniul miezului. Și lemnele s-au mistuit încet, răspândind același iz de putregai copt care umplea văzduhul de o săptămână.

Tușind, mi-am șters mâinile pe pantaloni - în sfârșit, terminasem. Fără atâtea crengi și hățișuri moarte, grădina părea mai puțin sălbatică. Mai puțin ciudată. M-am afundat în labirintul de alei ce se desfăceau, șerpuiau, se încrucișau, aparent fără rost. Am ales-o pe cea mai lungă, singura fără ocolișuri și răsuciri; treceam pe sub bolți-umbrare, printre boschete proaspăt tunse. Da, fusese o grădină frumoasă. Nimic nu lipsea, nu prisosea, nimic nu fusese lăsat la întâmplare. Toate se făcuseră într-o vreme când oamenii mai voiau încă să lase ceva după ei, mai puteau să înțeleagă pământul. Și zidurile groase, rezervorul săpat în stâncă, dantelăria grilajelor de bronz, cuburile ce pavau fiecă alee, fiecă potecă, aveau să dureze încă un secol. Dar grădina adormise și cele din urmă

încercări de trezire erau de acum doi, poate trei ani: unelte ruginite și lădițe cu semințe uitate lângă chioșc, scorburile umplute cu ciment. Bătrânul? Cineva de la Asociație? Oricine ar fi fost renunțase lesne, mult prea lesne.

Am smuls o frunză: subțire, străbătută de vinișoare sângerii. Nu trăia, nici nu murise de tot. Nu mai văzusem așa ceva. Și doar îmi era de-ajuns să ating un copac, o floare, ca să știu ce au. La Asociație, grădinarii vechi spuneau că ăsta e un dar; și o spuneau cu invidie. Mie, nu-mi adusesese decât necazuri. Cu ai mei fusese o tragedie: fata *Ior*, să lucreze pământul? Bunicul fugise din țara-i stâncoasă, arsă de soare, ca să scape de blestemul țărânei, tata migălea ore în șir, aplecat peste ceasurile altora și nu visa decât ziua când voi veni cu sulul și roba de doctor. Iar eu plecasem de la universitate, de-acasă. La început a fost greu. Camere cu chirie, umilinte – cine să se-ncreadă într-o puștoaică, să-i dea pe mână un petec din sacra lume verde? – dar, în patru ani aveam florăria și la Asociație mă știaau toți... M-am lăsat în genunchi lângă un foc, am luat puțină cenușă: unsuroasă, mirosind a sulf și a... ce? Era oare cenușă?

Se însera. Un amurg fără adieri, fără foșnete. Fumul nu se destrămase și, când am ajuns la chioșcul păraginit, arțarul, boschetele nu mai erau decât umbre în noaptea roșie. Întârziasem mai mult ca de obicei. Mănușile și cizmele azvârlite într-un colț, pantofii puși pe dibuite – în câteva clipe eram gata. Am luat-o spre casa cu ferestre ca niște ochi de orb, scuturându-mă din mers. Dar funinginea îmi intrase în piele, îmi năclăia părul – mă îngrețoșa și am grăbit pasul.

Holul era pustiu. Ca-ntotdeauna, bătrânul nu mă aștepta. „Pe mâine” am murmurat – casei, grădinii, ușii masive? – dar nu mi-a răspuns decât tăcerea.

Am deschis ochii. Din grădină venea un puhoi de

zgomote - iarăși fata aceea... De atâtea săptămâni nu lipsise o zi. Tăia, săpa, căra. Mereu în mișcare, niciodată grăbită, fără să izbutească și fără să-i pese de asta. *Ea* avea destulă vreme.

Am așteptat să-mi ies din amorțeală. Trebuia să treacă-inult până ce trupul se hotăra iarăși să mă asculte - ca și cum noaptea, paiața care eram se dezarticulase și cineva o repara în zori, lăsând-o să mai bâțâie pe sârma subțire a vieții... Furnicături: sângele începea din nou să curgă, trezind durerea din șale, împăienjenindu-mi ochii. Mi-am luat papucii, am încleștat spătarul scaunului și iată-mă în picioare, hârâind din pricina efortării. Halatul gros, matlasat - mereu mi-era frig, oricâte lemne ardeau în cămin - fularul de care nu mă despărțeam nici în miezul verii. Picioarele mi s-au târât pe parchet, dreptul, stângul, mâna a căutat* un sprijin, o mobilă a trosnit sub apăsare. În sufragerie, m-am afundat într-un fotoliu: drumul se întrerupea întotdeauna aici, și răgazul se lungea de fiecare dată... Înaintea mea, pe zidul cu lambriuri ciuruite, un tablou: o femeie în rochie de mireasă, bărbatul de lângă ea privind-o cu ochi strălucitori. Cum aş fi putut crede *atunci* că toate avânturile, dorințele, se vor stinge, vor sfârși în acest stârv neputincios, halcă de carne uscată? Și cum să-mi închipui că fata sfioasă, îmbujorată va fi doar o nevastă acră, mereu nemulțumită de mine, de lume, mereu plângându-se de ceva cu glasul acela ce-mi răsucea un sfredel în gânduri, în tâmpile? Până când moartea o luase, lăsându-mă singur, bătrân, de prisos...

M-am ridicat. În bucătărie, am scos șunca, ouăle, am pus de ceai. Nu-mi era foame. Mâncam fiindcă trebuia. De la un timp mă împrăștiisem, mă zbărceam ca o mumie. Într-o zi o să rămân în așternut, cu ochii cășcați, sticloși. Cine va ști, cine să-și amintească de mine? N-aveam rude, iar prietenii, cunoscuții - câți nu muriseră - erau doar oglinzi în care nu-mi plăcea să privesc.

Un sfârșit prelung. M-am grăbit să scot pâinea din aparat, dar era prea târziu: se înnegrise. Ara oftat, dând din umeri. Mâncarea, cititul, bărbieritul - tot atâtea corvezi. Și în fiecare dimineață o luam de la capăt. De ce așa o grijă?... Mirosul de pâine arsă umpluse încăperea, îmi făcea rău. Am deschis larg fereastra, aerul proaspăt a năvălit înăuntru și o clipă am crezut că... Dar nu, grădina era moartă. Și eu nu făceam decât să pândesc, să aștept ca Moartea să vină de-acolo, dintre copacii solzoși, să urce scările, să mă ia de mână.

M-am oprit să șterg sudoarea ce-mi șiroia pe față, pe gât. Nu pricepeam. Încercasem, cu îndârjire, uitând de orice altceva. Pe la florărie treceam doar pe fugă - zorii, amurgul, mă găseau întotdeauna aici, căutând să frâng încăpățânarea grădinii, a pământului amorțit. Parcă stăteam pe un sloi de gheață care, în loc să dispară, se îngroșa.

M-am lăsat pe un bolovan, istovită, și tăcerea m-a împresurat de îndată: nu o absență, ci o liniște intensă, ostilă, ca în bârlogul unei fiare... Uriașul vegetal nu voia să se trezească. Oare păstra în visurile lui parfumuri vechi, chipuri? Sau doar izul de putred al neființei?... Dincolo de ziduri, sub același cer, lumea verde rodea; aici, nimic. Până și gâzele ocoleau pustiul cafeniu, încremenit.

Priveam, cu bărbia în palme, pârâiașul ce abia se târa prin albia-i de piatră. Prin jgheaburi și conducte împânzind grădina, apa ajungea în cele mai îndepărtate cotloane; dar era ruginie, miloasă, deși pretutindeni astupasem găurile, răzuisem pereții. Numai în rezervor n-apucasem să mă uit. Movila aceea, o stâncă din țurțuri de ciment înmănuncheați, avea un aer sumbru, ca o carcasă curățată de vulturi. O ocolisem săptămâni la rând, îmi părea un neg crescut pe trupul pământului, o tumoare, însă apa cea roșie de acolo venea.

Mi-am scos pantalonii, bluza, cizmele, am luat o găleată. Până sus am lunecat de câteva ori, zdrelindu-mi genunchii, dar abia când am văzut mocirla din rezervor am șovăit, gata să mă întorc. Un minut, două... Am întins piciorul, pipăind suprafața cleioasă, apoi am aruncat găleata înăuntru. Un iz de mortăciune a răbufnit pe când o trăgeam spre mine și m-am grăbit s-o răstorn peste buza mobilei - noul s-a scurs încet, bolborosind, încrețindu-se. Altă găleată și alta. Mă sileam să nu iau în seamă duhoarea, stropii băloși, amorteala din șale, șuvițele ce mi se lipeau de obraz. Într-un târziu, în bazin n-a mai rămas decât apa leșioasă ce se scurgea din țevi. Mai toate erau înfundate și, la gândul că trebuie să mă bag în bulboana ruginie, am închis ochii - Doamne, și asta?...

Băjbâind cu mâna după gurile de metal, am scos un somoiog de ierburi, niște crengi aidoma unor gheare, pietriș, mâl, și iarăși ierburi. Apa țâșnea acum cu putere și rezervorul se umplea, limpezindu-se. O dată, de zece ori, în răceala undelor care îmi treceau de mijloc; dar n-am încetat decât când bazinul a rămas fără o pată. Săltându-mă afară, n-am simțit nici oboseala, nici tremurul care-mi scutura trupul vânăt. Mi-am smuls maioul, strângându-mi părul la spate și, pe când coboram panta lunecoasă am ridicat brațele spre soarele ce mă scălda în aur - era atât de bine să-i simt dogoarea... Brusc, mi-am luat seama: eram aproape despuiată. Dacă m-ar fi zărit bătrânul domn?! Am pufnit în râs. Îmi adunam hainele de pe jos, când o adiere a înfiorat văzduhul și un freamăt a trecut printre copacii închirciți. Spre seară avea să plouă - isprăvisem la vreme.

*

Foșnetul hârtiei despăturite. Titlurile mari, groase, pe care le puteam citi și fără ochelari. Deraiase un tren. Reagan ales din nou. Cutremure, revoluții, alți sateliți pe orbită. Scandaluri financiare, crime, o actriță divorțase.

Oameni care plângeau, râdeau, înnebuniseră. Pagina a treia: William Harris jr. numit guvernator al băncii. Harris... Lucrasem câțiva ani în același birou. Era ambițios, eficient, toți spuneau că va ajunge departe. Ajunsesese. Pagina a zecea: Mările Sudului. Palmieri, ghirlande, dansatoare de hula... Nu plecasem nicăieri, niciodată. În timpul războiului era să fiu trimis în Canada - se evacua aurul băncii și m-am trezit pe lista norocoșilor... Refuzasem. Unii m-au crezut nebun, alții erou. De fapt nu suportam gândul că, în lipsa mea, vreo bombă... Mă născusem în casa asta, iar grădina era singurul loc în care fusesem fericit.

Am pus ziarul lângă plicurile desfăcute: doar facturi, nicio scrisoare. Mai încolo, cartea uitată de trei zile. Am deschis-o și am început să citesc, însă după câteva pagini m-am oprit. Lipsea ceva. Poate clinchetul monoton al andrelor. Poate vocea Bertei... Serile, stăteam în salon, ea cu un morman de gheme, eu încercând să citesc. Berta răsucea firele colorate și diseca meticulos vecinii, prietenii, rudele; îi luă la rând, scormonindu-le caracterul, slăbiciunile, păcatele. Apoi îi invita la noi, le zâmbea... între îngeri, n-ar fi fost decât una din mulțime; cu atâtea oi negre căpăta aureolă, strălucire. Credea sincer că numai așa o să fiu mândru de ea - dar asta am priceput-o târziu, când nu mai era decât o umbră, nu voiam decât să tacă, să mă lase să ascult liniștea.

De fapt, dorisem vreodată, cu adevărat, ceva? După liceu - „St. Jacob”, unul din cele mai bune

— Intrasem la bancă și cinci ani au trecut pe neștiute. Apoi a venit războiul. Sirene, tropăitul sutelor de oameni ce coborau în adăposturi. Camuflaj, cartele, submarine germane, Rommel, Singapore, debarcarea mereu amânată. Dar pentru cei rămași acasă, războiul însemnase mai întâi spaima de cerul devenit sălaș al morții. Tata n-a apucat victoria - totul era prea de

neînțeles pentru el și în ziua când ai noștri au luat Dieppe doar ca să fie măcelăriți pe plaje, a închis ochii pentru totdeauna.

Curând după război, mama a găsit-o pe Berta: cuminte, bine crescută, nepoata domnului Bolton, farmacistul... Mama vorbea, eu mă uitam la vișinii care înfloriseră mai devreme în anul acela. Logodna, căsătoria au fost firești, ca rânduite de o veșnicie. La fel și ce a urmat. Plecam la bancă - Berta mă ducea până la ușă, îmi întindea obrazul să-l sărut. Mă întorceam - mă aștepta cu mâncarea caldă, cu aceeași dulceată de gutui, aceleași vorbe. Cămășile mi-erău întotdeauna curate, parchetul ca oglinda, paharele, argintăria luceau. Cămara se umpluse, lăptarul lăsase din preț, aveam mereu brânză de Cheshire, bună pentru stomac, spunea Berta și eu mâncam, deși... Trăiam sub aceiași acoperiș, împărțeam, uneori, același pat. Ea își avea ceaiul de joia, comitetele de caritate. Eu adunam șiruri, coloane de cifre. Nu fusesem vreodată bolnavi - răceli banale, câte o durere de dinți - iar copiii nu veniseră. Însă nu le simțeam lipsa - aveam micile noastre bucurii: aniversări, un serviciu nou de ceai, mașina. O viață în care nu se întâmplase nimic; ca și cum doar o privisem. Am căutat un moment, ceva ce merita să-mi amintesc. Dar oricât răscoleam, oricât de adânc, de departe, nu aflam decât rutina fiecărei zile. Ternă, fără zguduirii, fără emoții. Atâtea dimineți și amiezi, atâtea nopți, atâtea ani iroșiți. Pentru ce?

Rămăsesem cu cartea în mâini, uitându-mă pe fereastră. Deodată am tresărit. Pe creanga lipită de geam apăruseră niște puncte. Ieri nu erau. Împestrițau cenușiul scoarței ca niște... M-am ridicat, atât de brusc încât mi-a venit amețeala. Nu se putea! N-aveau cum să fie... O țepușă de foc în șale. Mai repede. Degetele încleștate pe clanță - împingeam, apăsam, dar nu izbuteam să deschid ușa. Nu știu cum m-am pomenit afară, cum am coborât

treptele, cum am ajuns lângă trunchi. Pe ramuri, o mulțime de gheme pufoase, cât unghia Vișinul înmugurise. Și nu numai el. Dafinii, măceșii. Iar jos, la picioarele mele se iveau din pă-mânt câteva lujere subțiri, aproape străvezii. M-am chinuit să m-aplec, am întins mâna – și chiar atunci am zărit-o venind pe față. Am încremenit locului – cu o mână în aer, cu alta ținându-mi caraghios de mijloc, dar Milena a trecut mai departe, fără să mă vadă, a dispărut între desigurii și, curând, i-am auzit glasul. Cânta.

*

Azur pal, și alb, și roz/ Petale de curcubeu. Cine scrisese cuvintele acelea? Un om care iubise florile, care m-ar fi înțeles. În genunchi, aplecată peste răsaduri, le șopteam frământând în palme pământul trezit la viață. Din când în când smulgeam câte o buruiană, deși parcă îmi părea rău – și ea eră vie... Cenușiu. Patru pereți, dincolo de încă patru, aidoma lor. Pe fereastră vedeam doar o fațadă afumată, urcând până la cer. Sus, un dreptunghi albastru, decupat de acoperișuri. Jos, curtea pietruită, ca un puț, iar în jur, străzi înguste, ganguri, fundături. O lume în care orice sămânță se irosea, orice plantă era sufocată: mușcatele tatii, cerșind fiecă rază de soare, un Or de iarbă crescut în noroiul dintr-un jgheab, o păpădie ivită între două dale de gresie. O lume fără culori, fără miresme... La șase ani, mama m-a dus pentru prima oară într-un parc. A fost ziua în care m-am născut cu adevărat. Ceasuri-clipe, prea scurte pentru atâtea nuanțe, mirosuri, atingeri – nu știam să le numesc, dar simțeam că erau ale mele și că eram a lor, dintotdeauna. Am plâns tot drumul spre casă. Nu mai voiam în vizuina întunecoasă, ci printre copaci și flori, de ce nu rămâneam acolo...

Am luat apă în pumni, turnând-o peste bulbii lalelelor, peste crinii albi, atât de albi... Chipul lui Glen, care, din prag îmi întindea cu stângăcie buchetul. Trecuseră șase ani de-atunci. Glen era altfel decât ceilalți

băieți. Mai puțin repezit, mai puțin zgomotos - poate fiindcă fusese crescut într-una din vilele înconjurate de verdeață și avea ceea ce ei abia se pregăteau să smulgă vieții. Ne plimbam, citeam, vorbeam - glasul lui, felul cum îmi rostea numele, Mi-le-na, lungindu-l ca o șoaptă a vântului printre frunze - și a fost o vară frumoasă. Apoi au urmat școala, examenele, petrecerea... La început îmi plăcuse. Vechiul conac, luminile, clinchetul paharelor, râsetele, șampania. Însă erau prea multe, mă amețeau, mă istoveau - apa piscinei de un azuriu nefiresc, vuietul muzicii pe care n-o asculta nimeni... M-am tras tot mai la o parte, până ce m-am pomenit singură, în grădină. Pantofii mă strângeau; i-am scos și am pornit la întâmplare, sub luna ce prefăcea fiecă frunză într-un strop de argint... M-am întors târziu, când petrecerea era pe sfârșite. Mergeam ca prin vis, purtând în nări mirosul pământului reavăn, al polenului și-a 1 rășinii. Am pășit încet pe terasă și privirile tuturor s-au ațintit asupra-mi. Țineam pantofii în mână, rochia mi-era mânjită de seve, iar în plete aveam fire de iarbă, frunze și țărână. Câteva râsete, zâmbete complice. Dar ce-mi păsa de ei? Glen se uita la picioarele mele desculțe, iar când și-a ridicat ochii m-a fulgerat cu ură. Crezuse... Am ieșit alergând, înainte ca lacrimile să mă orbească și, din clipa aceea, Glen n-a mai fost decât o amintire.

Rău. Bine... Ce înseamnă „bine”? Să faci ce așteaptă alții de la tine? În natură, toate sunt bune: ploile, soarele, zăpada, vântul - chiar și gerul... Am luat peria, râcâind cu grijă mușchiul de pe un trunchi, apoi mi-am trecut palmele peste scoarța zgrunțuroasă, ca să simt, dedesubt, zbaterea inimii verzi... Întuneric. Un genunchi lipit de al meu, o mână lunecându-mi în sus, pe coapsă. Atingeri furișe. Priviri aruncate bărbatului care moțâia pe scaunul din stânga, femeii cu pălărie, din spate. Buze umede căutându-mi buzele, sărutul de pe ecran, lumina care se aprinsese

brusc. Apoi, drumul pe străduțe lăturalnice, pipăitul prin ganguri, pe vreo bancă, sub ochiul atoatevăzător al polițistului. La dans ori la cinematograf, băieții păreau întotdeauna la fel de grăbiți să treacă la intimitatea aceea chinută, jalnică. Ajungeam acasă furioasă – era ultima oară când... Dar văicărelile necurmăte ale mamei, bombănitul tatii mă alungau iarăși. Apoi a venit boala mătușii Reka, săptămânile la țară, în Derby. Vărul meu semăna cu

Glen – doar că nu era deloc timid. Ne plimbam ceasuri în șir și el îmi arăta pădurea, pășunile, îmi vorbea și iar îmi vorbea... într-un amurg, sărutările, atingerile i s-au prefăcut în strânsoare. Răsuflarea i se iuțise și l-am lăsat să mă urce pe un stog de fin, să-mi frământa trupul cu o stăruință care mă mira. M-a avut acolo, gâfâind, încordat și pripit. Apoi s-a desprins și a rămas pe spate, tăcând pentru prima oară de când îl știam. Nu crezuse c-o să fie întâiul meu bărbat și nu pricepea de ce mă dădusem așa de ușor. Ar fi vrut să mă împotrivesc? *Trebuia* ca apropierea dintre un băiat și o fată să fie atât de falsă? Atâtea vorbe, ascunzișuri – de ce? Nu fusese decât o durere scurtă, pe care răcoarea și mirosul finului o amortiseră curând. A doua zi am plecat acasă și, de-atunci, nu l-am mai văzut pe vărul Tom. Cunoscusem alți băieți: chipuri, gesturi trecute repede în nepăsare. O seară, două, niciodată mai mult – doar uneori, plictisită, mă supuneam nevoii lor. Durerea pierise fără ca altceva să-i ia locul; nu simțeam decât milă – pentru ei, pentru mine. De un an însă, florăria, și apoi grădina bătrânului, nu-mi lăsaseră niciun răgaz. Și poate că era mai bine așa...

Am pornit printre desișurile înverzite. Bătrânul era la locul lui, pe scaunul de sub vișini. De când se iviseră mugurii, ieșea zi de zi. Patru luni nu crezuse... – dar nu mă înde* și eu, oare? Nu mă stingherea; se uita cum lucram, nu spunea nimic, doar la răstimpuri își ducea degetele

tremurătoare la tâmpile. La ce se gândea? Când am trecut pe lângă el i-am întâlnit privirea: ochii de un albastru șters, apos, adunaseră atâta tristețe încât, fără să-mi dau seama, m-am pomenit zâmbindu-i. Lui, grădinii.

*

O frunză plutea alene spre pământ; am întins mâna și mi s-a așezat în palmă. Sub cerul palid, grădina înflorise într-o orgie de culori – alb, roșu, violet – înecate în verdele crud, țipător. Desculță, cu pantalonii suflecați, Milena uda ferigile. Și-a trecut mâna prin păr, involburându-l și amintirea mi-a ars deodată gândurile, pieptul... Șuvițe moi, obrajii înghețați, peste care degetele îmi lunecau în neștire: străina se lipise de mine, iar în bezna pivniței nu-i deslușeam decât albul ochilor, spaima. Adăpostul era plin. La răstimpuri, o scăpărare lumina chipuri de strigoi și răsunau un plâns înăbușit, o tuse, șoapte, o rugăciune abia murmurată. Clipele se târau, lungindu-se la nesfârșit. Eram atâția în adăpostul jilav, dar fiecare aștepta singur: o sută de inimi și vuietul. Întâi îndepărtat, apoi crescând, prăvălindu-se peste capetele noastre, străina înfigându-mi unghiile în came, pornirea de a fugi, de a urla... Zguduitura, zidurile ce trosneau, pământul zvâcnind odată cu ele, praful și tencuiala căzând într-o ninsoare nevăzută. Mirosul de mormânt. Fata în uniformă s-a ghemuit mai strâns. Îngemănându-și trupul cu al meu când vuietul a răsunat din nou, mai aproape. O bubuitură, un nor înecăcios, răsuflarea fierbinte, repezită a fetei. Trecuse. Lătratul eec al tunurilor și iarăși vuietul, obsedant, înnebunitor. Căldura trupului tânăr, zbaterea pleoapelor sub buzele mele, a sânilor în mâinile care-i frământau sălbatic, freamătul din noi și, brusc, urletul sirenelor. Scăpasem. Oamenii se scuturau din amortire, umbre năuce, șovăitoare, ieșind din unghere, urcând împleticit scara. Fata pășea alături de mine și sângele îmi clocotea încă. În stradă m-am întors să-i văd chipul: ochii prea mari

cereau, făgăduiau, era atâta viață în ei că mi s-a făcut frică. Mi-am tras degetele din strânsoare și am luat-o la fugă, îmbrâncind, pierzându-mă în mulțime. Căci viața mă înspăimânta; așa fusese întotdeauna, chiar dacă n-o pricepusem până atunci. Mai apoi împinsesem ora aceea în uitare - de ce venea acum să-mi tulbure tihna?! Și împreună cu ea întâia noapte cu Berta, cearșafurile, perdelele, cămașa ei groasă, toate albe, mirosind a scrobeală, crisparea celei ce-mi devenea soție, o șoptă - „cum ai putut, cum...” - și eu, cu bubuitul neîmplinirii în tâmples, simțindu-mă vinovat fără să știu prea bine de ce. Pe urmă, noapte de noapte, aceeași privire, același reproș, migrenele, orele de tăcere întreruptă doar de suspine, până ce renunțasem, lăsându-i dormitorul-sanctuar.

Milena și-a scăldat obrajii, tâmplesle, creștetul cu jetul rece, s-a scuturat râzând. Firesc, fără prefăcătorie, așa cum trăia fiecă clipă, așa cum eu nu fusesem vreodată în stare. Când mă gândisem la asta era prea târziu. Viața își pierduse din rosturi, pălise. Mă învârteam prin încăperi, străin în propria-mi casă, în vreme ce, din salon, răzbătea un murmur de voci - prietenele Bertei. Reci, uscate pe dinăuntru, păreau că n-avuseseră niciodată șaisprezece ani. Parcă se născuseră cu veșmintele și pieptănăturile acelea fără gust, cu buzele strânse, cu privirea care spunea că lumea nu este așa cum ar trebui să fie. Alergaseră - măcar în vis - prin ploaie, băuseră apă din palmele făcute căuș, pășiseră cu picioarele goale prin iarbă? Nu. Nimic nu părea să le atingă, să le însuflețească; nu erau decât siluete, nume și-atât.

Milena îngenunchease lângă un jgheab. Nu m-a văzut, n-a simțit când i-am răsfirat şuvițele mirosind a tel. M-am răsucit și am plecat cu pași mari, fără să mă uit în urmă, parcă mânat de vechea spaimă.

*

Bătrânul mă primise ca de obicei, dar se ferea să-mi

întâlnească privirea. Da, întârziaseam. Și ce era cu asta? Știa ei că în florărie abia – de mai intra cineva, că toți clienții mei cumpărau de ia alții?!

În chioșc era o căldură înăbușitoare, de seră: o amiază cum nu fusese nici vara, rătăcită în acel septembrie târziu. Mi-am tras puloverul peste cap, am pășit afară din burlanele de pânză ale pantalonilor, rămânând doar în maiou și sandale. Foarfecele, cutia... – mânușile nu erau nicăieri. M-am uitat la bătrânu'! care le vântura surâzând, am coborât și am pornii alături, el ducându-mi uneltele, eu tăcând – un ritual, același, uneori cam rigid. Îmi plăcea bătrânul domn. Nu semăna cu cei pentru care grădina era doar un orgoliu, aidoma Rolls-urilor demodate și costisitoare. Nu, el pricepuse ca lumea verde nu înseamnă neputință ci o răbdare mai veche decât Babilonul, decât Piramidele. Dar acum aș fi vrut să nu ne lege atâtea, să nu fie decât un oarecare, ursuz și mofturos.

Bătrânul reteza vârfurile tufelor cu îndemânare de chirurg și, o vreme nu s-a auzit decât țacănitul foarfecelor. Mă uitam la mâinile care nu șovăiau, nu se opreau. Pielea era tot încrețită, însă petele dispăruseră, la fel și tremurul; și, de la un timp, bătrânul nu mai râsufla hârâit, nu mai ostenea, păsea cu siguranță, fără bastonul uitat în casă. Ar fi putut să îngrijească singur grădina – oricum, nu mai erau multe de făcut. Atunci, de ce zăboveam?

Începusem să-mi scot mânușile când mi-am dat seama că și zgomotul foarfecii lui amuțise. Bătrânul mă privea sfios, rugător, cu ochii umbriți de tristețe. Nu voia să plec, dar știa că nu puteam rămâne. „Încă o zi, măcar una”. Și vorbele mi-au murit pe buze. M-am apucat să strâng crenguțele, furioasă. De ce nu spuneam niciodată „nu”? Doar un cuvânt, ca o poartă trântită în fața celor ce îmi cerșeau mereu – o zi din viață, un zâmbet, un gest, femeia din mine... Întâi ai mei și băieții din cartier, apoi Glen, vărul Tom, ceilalți. Iar acum, bătrânul... Nu voia

decât să mă aibă aproape. Uneori, ca din întâmplare, îmi atingea brațul ori o şuviță de păr. Și îl lăsasem. Pământul și soarele nu ne îngăduiau pe toți, buni sau răi?! Însă eu nu eram decât un om. Nu mai voiam să fiu a nimănui și a tuturor, să mă risipesc zadarnic.

I-am dat cutia bătrânului; a luat-o repede și aproape că i-am auzit oftatul de ușurare. „Pe mâine” am rostit ca totdeauna, în urma siluetei ce se îndepărta printre trunchiuri. Dar aveam să mai vin mâine?... Începea să se întunece și vântul aducea cu el boarea toamnei. Alungită, firavă, umbra îmi alerga înainte; uneori se oprea, încurcată în ramurile desigurilor, apoi pornea mai departe, ghemuindu-se și deșirându-se iarăși. Am lăsat drumul, luând-o printre gardurile vii - labirint fără taine, pe care-l puteam străbate cu ochii închiși - și treceam pe lângă arțar, când m-am poticnit. Piciorul îmi rămăsese prins, îl smuceam degeaba; m-am aplecat să-l desfac, dar cleștele rădăcinii îl ținea zdravăn și un foșnet m-a făcut să tresar. O năpârcă luneca spre mine. Mi-a încolăcit cealaltă gleznă: era scoarță, lemn și totuși se târa, îmi jupuisese pielea... Dezmeticindu-mă, am zvâcnit a fugă, ca să cad după un pas. M-am pomenit săpând dăre în țărână, cu coatele, cu pumnii, m-am agățat de o tufă care s-a frânt, de un bolovan, l-am desprins, am gemut când ceva mi-a șfichiuit umerii. Mi-au răspuns doar tăcerea, clipa de încremenire și tremurul pământului; apoi, un hohot prelung, venit din adâncuri. Și iarăși șfjehiui, ramuri abătându-se asupra-mi, săltându-mă în văzduh... Gâfâiam, abia înghițind aerul și țipătul urca în mine, când o creangă noduroasă mi-a astupat gura, iar sunetul rămas în colivia coastelor a explodat într-o mie de ecouri ce se ciocneau unul de altul, gata să mă sfarme în cioburi de spaimă și durere.

*

Zorii. M-am dat jos din pat, am deschis ferestrele și am tras în piept mirosul de ceață și lemn jilav: căzuse

prima brumă. În sufragerie, m-am oprit o clipă lângă fotoliu. Berta mă privea lung și i-am ambit. Pe cel de lângă ea nu-l mai invidiam demult. M-am uitat la tânărul din tablou cu îngăduință – fusese atât de neștiutor... Dacă l-aș întâlni *acum* și i-aș spune să-și trăiască viața ca pe o sută de vieți m-ar asculta, ar pricepe?

În frigider, doar friptura rămasă de aseară, brânză de Olanda – Berta ar fi oftat, resemnată – și câteva pateuri. Am mâncat tot, până la ultima firimitură, am băut pe nerăsuflăte două pahare cu bere și, odată cu întâia rază de soare eram în grădină.

Frunze, pretutindeni frunze, într-un covor ruginiu, foșnitor. N-apucam să le adun, că vântul aducea altele. Zi după zi greblam, măturam, căram. Dar încordarea spatelui, a brațelor îmi făcea bine, întorcea vigoarea în trupul pe care-l crezusem sleit, încă o grămadă – a câta? M-am îndreptat de mijloc, numărând mușuroaiele înșirate în urma mea, pe bucla aleii. Am pus grebla deoparte. Eram gata și Milena mă aștepta, ca și ieri, ca-n fiecare dimineață. De două luni nu mă mai trezeam cu gândul-strigăt: „Și dacă azi nu va veni?”. Milena rămăsese aici, cu mine, pentru totdeauna.

Un picior dispăruse în pământ până la genunchi; celălalt, petrecut peste trunchi, mai avea încă sandaia – o talpă și trei curele mucezite. Trupul întreg se răsucea, se înălța ca o iederă spre încâlceala de ramuri în care i se pierdeau brațele

și, pe alocuri, vrejuri cafenii i se încrustaseră în carnea ce crescuse la loc, sănătoasă, acoperind lemnul aproape cu totul. Câteva zdrențe mai pătau pielea învinețită de brumă. Milena tăcea. Nici *înainte* nu-și risipea vorbele, doar uneori cânta, râdea, cu nepăsarea tinereții. Ar mai face-o oare? O creangă îi descleștase fălcile, picurându-și seva înăuntru. Am cules firicelul prelinș pe bărbie: era parfumat și dulce ca mierea. Iar de când cerul se limpezise a iarnă, sucii acela curgea tot mai des, mai gros. Căci arșarul veghea.

Ochii Milenei îmi pândeau fiecare mișcare, pleoapele îi tremurau. Din gâtleej i s-a smuls un horcăit neomenesc, aidoma celui, din miezul de noapte când o găsisem atârânănd de copacul ce vuia ca la vreme de furtună. Milena scrijelea văzduhul cu degetele și arșarul tresălta,

scuturând trupul neîmplinit cu toată puterea, furia ce dospise ani la rând în amorțire și nepăsare. Mă uitasem la zbuciumul copacului în care viața răbufnea în sfârșit, până târziu, când ochiul de lumină al lanternei s-a împuținat. Mai apoi, noapte de noapte veneam să-i văd: fata încă sfioasă, ca o mireasă, el istovind-o și istovindu-se cu uitare de sine. Ziua, ochii cenușii îi căutau pe ai mei cu o implorare mută, aceeași. De ce, Milena? Cine te-a priceput vreodată ca mine? Și cum să-ți dau drumul înapoi, în lume? Cândva mi-a fost teamă să primesc darul sortii – acum, după atâția ani, n-am șovăit. Ai să înveți, Milena. Încă n-ai înțeles destul, dar ești aici. A lui, a mea.

Soarele scurgea o lumină lăptoasă pe pământ, pe tufe, pe trunchiuri. Nu încălzea; însă fusese de ajuns ca să ne-alunge somnul și grădina fremăta, îmi șoptea cu mii de glasuri ce nu știusem atâta vreme, ce încă mă înflora. Miile de gânduri – vinovate, murdare? – mă amețeau. Treizeci de ani, Berta ucisese totul acolo unde nu credeam că se află ceva. Acum simțeam fiecă adiere, mă bucuram de fiecare zi, și asta pentru că Milena o voise. Era târziu – dar o găsisem, și eu, grădina o ajutam să-și împlinească menirea.

Am mai privit o dată chipul cuminte, palid. Nu se potrivea cu încordarea de strună a trupului din care storceam seva vieții; dar nici Milena nu mai era cea care-mi bătuse la ușă într-o amiază ploioasă, de primăvară. Mugurii din vârful sânilor se umflaseră gata să plesnească, trupul îi căpătase rotunjimi și zvâcnea la orice tresărire a copacului, a grădinii. Aici, în lumea după care tânjise dintotdeauna, în Milena se năștea, încetul cu încetul, femeia.

BĂTRÂNA DOAMNĂ

Am înțepenit ultima țeavă și mi-am șters mâinile de ulei. Chiar atunci, mașina s-a ivit în plină viteză, oprindu-se în mijlocul garajului cu scrâșnet de frâne. Un* Porsche argintiu, decapotabil. Fusese o zi grea; o simțeam în fiecă

nerv, în fiecă os și ar fi trebuit să închid, dar... Am aruncat cârpa, ridicând din umeri cu resemnare.

Dinăuntru a coborât o femeie. Coamă roșie, înfioată, haină lungă de blană, ochelari-flutură, cu lentile fumurii. Ceva - poate mișcările repezite, frânte - îmi părea cunoscut. N-am apucat să-mi amintesc, că străina a bătut din picior, nerăbdătoare. Cum m-a văzut, a năpustit asupra-mi un potop de cuvinte: motorul se îneca, era târziu, abia ajunsese până aici și... Dădea din mâini, se ridica pe vârfuri, de parcă ar fi vorbit cu tot trupul, iar vocea neașteptat de puternică umplea atelierul, făcându-mi tâmplele să vibreze. Femeia aceea părea obișnuită să ceară și să-și vadă dorințele împlinite înainte de a sfârși.

Am săltat capota. Mașina era bună dar obosise. Uleiul curgea ca un sânge prea îngroșat, metalul se brumase de rugină, cauciucul încrețit începuse să crape. Iar Porsche-ul n-avea decât un an - încă unul și va zace pe un morman de fiare vechi.

Femeia nu tăcuse o clipă. Arunca vorbele ca pe niște mărgelă: șiragul se rupsese și acum țâșneau în toate părțile, zornăind pe ciment, stârnind ecouri. După o vreme s-au îndepărtat. Străina pornise prin garaj; îi auzeam țâcănitul ezitant al tocurilor când ocolea câte o tablă, pășea peste bălți, peste dărele de mâzgă. Era dintr-aceia întotdeauna grăbiți, fără răgaz pentru ei, pentru alții. Dar ce-mi păsa mie? Am desfăcut un bușon, al doilea și, în păienjenishul de fire am găsit unul rupt, atârând ca o arteră golită de viață.

Melc vârat într-o cochilie de fier, mecanicul uitase de mine. M-am uitat la ceas - a suta oară. Cu fiecare zi aveam mai puțin timp, mă zbăteam ca-ntr-o sferă ce se rotește mereu, amețitor. Concerte seara, înregistrări, gimnastică, turnări toată ziua. Și coaforul, maseurii, reporterii - mai ales ei -, impresarul în pragul apoplexiei; și iarăși operatorii, sunetiștii, croitorii, cei de la machiaj, profesorul

de engleză. O viață, o lume, strălucitoare, spumoase. Șampanie, pe care voiam s-o sorb până la ultima picătură... Iar acum? Reflectoarele stadionului se aprinseseră deja, mii de voci mă cereau, telefoanele zbârnâiau la hotel. Și eu mă învârteam într-un atelier sordid, numărându-mi pașii! Am izbit într-un bidon gol și câțiva picuri de ulei au pătat albul cizmei. Ce să fac? Ce l-ar fi putut scoate pe bărbatul neras, în salopetă murdară, din încetineala-i înnebunitoare?

O stivă de lăzi, câteva butoaie, apoi un stâlp masiv pe care se încolăcea o scară ducând la etaj. Sala, lungă și îngustă, îmi amintea ciudat de brutăria tatii. Ai mei: oameni cărora nu li se întâmplase niciodată nimic, ce trăiseră, îmbătrâniseră, fără ca nimeni să bage de seamă. De când nu-i mai văzusem?... Cu fiecare an, amintirile deveneau mai Șterse, micșorate - ei, casa „strada. Le trimiteam bani și, uneori, câteva rânduri: „Totul e bine, sunt fericită⁴¹. Și cât era de adevărat! Când scriam numele orașelului uitat între poldere, parcă scriam unui mort. Sau cimitirului în care zăcusem șaisprezece ani.

M-am oprit, neîncrezătoare. Într-o nișă, pe un podium din scânduri de stejar se lăfăia un automobil imens, negru. Botul întinzându-și umbra pe jumătate din perete, parbrizele, alămurile care luceau sfidător: Mercedes-Benz, 1936. Aproape fără voie am întins mâna și degetele mi s-au închis singure pe mâner. Am urcat, m-am lăsat în fotoliul ca o scoică de piele. Cheia era în contact și... Zvâcnetul mașinii, urletul brusc al motorului m-au încremenit. Întâi am simțit lunecarea, apoi o zguduitură ce m-a făcut să încleștez volanul. Frâna, mi-a fulgerat prin minte și încă mai încercam să nimeresc pedala când am zărit zidul venind către mine, repede, mult prea repede...

Glasul”, bufnitura. Când am ridicat capul, Bătrâna Doamnă se proptise în perete și roțile din spate i se învârteau în gol. Nu știu cum am ajuns acolo; mă clătinam,

șiroaie de gheață îmi curgeau pe șira spinării. Femeia coborâse. Ochelarii i-au căzut, a deschis gura, a bâiguit ceva, apoi a început să se scotocească prin buzunare. Devenise parcă mai mică și glasul abia i se auzea. Într-un târziu a scos un teanc de bancnote, dar a rămas cu ele în mână, neștiind ce să facă.

Am răsuflat adânc. Poate că... Pașii dublați de bătaile inimii, umerii lipiți de zidul umed, încordarea trupului, a brațelor ce împingeau, durerea care m-a săgetat când greutatea aceea enormă s-a clintit. Un centimetru, zece... M-am dat înapoi, temător puțină vopsea sărită, un far spart – numai atât? I Am deschis portiera. Motorul a pornit den dată și, o vreme, l-am ascultat în liniște. Nici chiar străina nu mișca. Pe urmă, a răsunat țipătul claxonului, strident, retezat imediat. Mi-am șters sudoarea de pe frunte: Bătrâna Doamnă vorbise.

Întâi, obloanele. Le-am tras pe rând. Apucam marginea ruloului și tabla lunecând pe șine scrâșnea, scârțâia, înțepenindu-se în lăcaș cu clămpănituri seci. Am stins luminile fără grabă – deși dorința, vai, dorința aceea... – până ce n-a mai rămas decât una, deasupra nișei. Apoi, poarta, zăvorul – gesturile dintotdeauna, și totuși... Nu-mi puteam stăpâni tremurul mâinilor și le-am vârât în buzunare. Degeaba: le simțeam zvâcnind înăuntru, oricât de tare strângeam pumnii. Le-am scos și m-am uitat la petele de vopsea, la urma neagră de pe un deget, la arsuri și cicatrice. Până acum mă slujiseră bine*, mâinile acelea. Pe mine, pe Un huruit, farurile strălucind ca niște ochi, pocnetul unei portiere: femeia urcase în mașina ei și încerca s-o pornească. Însă Porsche-ul nu s-a clintit. Înăuntru, zbuciumându-se, scuturându-și pletele, străina răsucea cheia în neștire. Nu m-a văzut decât când eram lângă ea. Ochii i s-au lărgit, dar n-am stat să se dezmeticească. Am smucit portiera în lături și degetele mi s-au înfipt în coama ca un snop de raze, trăgând,

smulgând.

Am târât-o spre podium. Pășea poticnindu-se; ca și cum uitase să meargă, însă nu se împotrivea, nu țipa. Doar când am răsturnat-o peste masa cu scule a început să scâncească, amestecând rugăminți, hohote, cu șoapte despre bani, foarte mulți bani. I-am încleștat fălcile - cum cuteza, înaintea

Bătrânei Doamne?... - și am strâns până ce și-a înghițit cuvintele, cu greutate, de parcă șuvoiul lor ar fi înecat-o. Mă holbam la obrazul palid, la șuvițele căzute peste ochii verzi, acum tulburi de spaimă. I-am deschis gura, lăsând-o să gâfâie, să tragă aer în piept, pe când bâjbâiam prin sertar cu cealaltă mână. Zărind foarfecă a prins să se zbată și a trebuit s-o izbesc cu capul de masă până s-a înmuiat. Vârful limbii, roz, lunecos ca o jivină, îmi scăpa mereu; într-un târziu l-am apucat, l-am tras afară, apoi - țcănitul fierului retezând carnea, răbufnirea sângelui, țipătul-horcăit al femeii, ochii ieșind din orbite - toate s-au petrecut într-o clipă și n-a mai fost decât bubuitul ce-mi răsuna sub frunte, aidoma unui clopot de aramă.

Gândacul pipăia văzduhul cu antenele; a ocolit spărtura, a început să urce pervazul geamului afumat, dincolo de care se zăreau câțiva platani cu frunzele albe de brumă. M-am uitat împrejur - tapetul murdar, scorojit pe alocuri, becul atârând din tavan ca o pară putredă, patul de fier în care dormisem - și gândul mi-a tăiat, dureros, răsuflarea. După opt luni eram tot aici. Uneori, somnul îmi îngăduia să uit; dar întotdeauna veneau zorii... M-am dat jos din pat, mi-am tras salopeta cu mișcări iuțite de frig - când cauciucul înghețat ai cizmelor mi-a învelit picioarele goale, tremurul mă zguduia toată - și m-am dus la chiuvetă, răsucind robinetul. Câteva gâlgâituri pe țeavă, apoi șuvoiul m-a improșcat, atât de rece că îmi ardea

pielea. Din oglindă mă privea o străină cu pete albastrii sub ochi, obraji ofiliți, păienjenis de riduri în colțul fiecărei pleoape. Am netezit apăsând cutele, dar apăreau de-ndată la loc și mâinile mi-au căzut pe lângă trup a neputință. Și pe urmă, la ce bun?

Camera era chiar la capătul scării și, coborând prima treaptă, am șovăit. Nu se făcuse încă zi, iar lumina strecurată prin lucarne preschimba podeaua într-o apă cenușie din care se iveau insule de beznă: mașinile. Unele întregi, altele desfăcute, fără roți sau motoare, câteva suspendate pe stâlpi de oțel, aidoma unor ciuperce monstruoase... În nișă, Mercedesul părea o panteră la pândă; când am trecut pe lângă el farurile au licărit verzui, ca o privire strecurată printre pleoape. Am grăbit pasul, scuturându-mă de închipuiri - nu era decât o mașină demodată. Nimic altceva.

Am aprins lumina. Carburatorul rămăsese pe masă și m-am apucat să-l desfac, piesă cu piesă. Răzuam petele de rugină, mâzga adunată în scobituri, picuram ulei; aceleași gesturi monotone, aceeași durere în mâinile învinețite. Le-am văzut deodată subțiri, albe - nefiresc de albe, ba nu, era făina... Aveam șaisprezece ani, frământam aluatul și tata țipa că mă mișc prea încet. Dar eu nu simțeam dogoarea cuptorului, coca lipicioasă, praful alb care-mi intra în nări, în piele - aveam șaisprezece ani și așteptam ca viața să intre și acolo într-o zi, să mă ia departe. Ridicam ochii la fiece scârțâit al ușii: nu era decât un oarecare, iar mama îl întâmpina cu un zâmbet, îndreptându-și spatele înțepenit. Așa voia taică-meu - „totul sub ochii tăi, totul cu mâinile tale” - și mama stătea la tejghea, el cocea pâinile, căra sacii cu făină, eu frământam aluatul, din zori până-n noapte. N-auzeam de la el decât că trebuie să fiu recunoscătoare: Domnului, părinților, pentru viață, pentru acoperiș, pentru pâinea cea de toate zilele. „Ascultă-l, ascultă-i șoptea veșnic mama. Și

zece ani mă sfisem, mi-era rușine că le sunt o povară. Știam doar să fiu ce vor ei, să muncesc în căldura de iad; până când, într-o noapte, zăcând prea ostenită ca să dorm, un gând mi-a explodat în minte. Mă aduseseră pe lume? Și cine le-o ceruse? Nu le datoram nimic – nici lor, nici Lui... A fost începutul. Creșteam, anii treceau și m-am deprins să văd, să vreau. Iar ei spuneau „nu”. Uneori mă trezeam scaldată în sudoare, răsuflând greu. Alergam la fereastră, o deschideam și rămâneam acolo, cu cămașa lipită de trup, scuturată de un tremur ce nu era nici frig nici frică. În mine se ivea o făptură nouă și schimbarea îmi aducea mereu alte gânduri, alte porniri, pe care trebuia să le ascund. Citisem undeva despre cei îngropați de vii – dar ce erau Inchiziția, temnițele-hrube, pe lângă lumea strâmtă, cenușie, moartă, în care mă nășteam a doua oară? În jur n-aveam decât ziduri și chipuri – chiar mai împietrite, mai reci – cărora îmi venea să le urlu: „o să plec, veți vedea, odată tot **p** să plec...”. Dar nu plecam nicăieri și gândul că o să îmbătrânesc în spatele tejghelei sau lângă cuptor mă înnebunea. Așteptam. Lună după lună, an după an. Până în joia aceea... Joia duceam cornurile. Cu șorțul și boneta scortoase de atâta apret, cu coșul plin, cu panglici împletite în cozi: Scufița Roșie. Iar în orașul unde mă cunoșteau toți și unde nu se întâmplase vreodată ceva, aflasem mulți, foarte mulți lupi. Uram ziua de joi. Întâi era doamna Huygens, care mă descosea o oră și-mi dădea, la plecare, o bomboană verde; afară mă grăbeam s-o scui, dar gustul leșios îmi rămânea multă vreme în gură. Apoi frații Troop, notarii, lăsându-și hârțoagele când intram, tropăind mărunț după mine până în bucătărie și-napoi, cu ochii în patru, numărând de o sută de ori cei câțiva guldeni. Apoi domnul Skarre, în halat imaculat, cu pincez și barbișon, trăgându-mă printre rafturi, printre eprubete, mojar și sticle, spre ungherul unde o oglindă cât dulapul mă arăta scoțându-mi veșmintele unul câte

unul până ce, rămasă în saboți și ciorapii groși, de lână, îl priveam cum îmi plimbă pe trup capsula rece a stetoscopului - „este prea palidă, domnule Damme, ficatul, trebuie să fie ficatul, sau poate inima, să vină la farmacie mereu”, și tata dădea din cap, da, o să vină -, apoi căpitanul van Ruyter, apoi... M-am oprit. Fațada teatrului era plină de afișe enorme, cu litere aurii, parcă decupate în hârtia albăstruie. Dinăuntru răsună o muzică ciudată, stridentă, ce-mi făcea inima să bată altfel, sângele să zvâcnească mai iute. Nu mai auzisem așa ceva și băiatul de la poartă - bombându-și pieptul în tunica strălucitoare - m-a măsurat cu obrăznicie, sigur pe el. Asta m-a hotărât. Am trecut strada, mi-am dezvelit coșul și văzduhul s-a umplut de mirosul cornurilor calde. Băiatul a șovăit, pe urmă a întins mâna și a luat unul, două... La al patrulea s-a uitat în jur cu fereală, m-a înșfăcat de umăr și mi-a făcut vânt într-un coridor lung. Neoane, alte afișe, uși, încă o poartă, în care sunetele ciocăneau, bubuiau. Am împins-o și-am încremenit orbită. Mii de lumini, raze încrucișându-se, fulgere roșii arzându-mi pupilele, jerbe de scântei, scena înecată în valuri de ceață, pereții, podeaua vibrând. Arșiță și frig, culorile prea violente chemând sunete ce nășteau la rândul-le curcubeie, sori de-o clipă. Muzica aceea... - m-am pomenit primind-o, sorbind-o cu ochii la femeia care se frângea, se rotea într-o volbură de plete, cântând „și mulțimea trăia, simțea cu femeia în maiou și cizme de piele, era doar o inimă sau poate... într-un târziu, m-am dezmeticit. Scena, sala se goliseră. Băiatul de la poartă uni spunea ceva și, fiindcă nu pricepeam, a prins să mă zgâlțâie.

...Trăsăturile băiatului se îngroșau, se schimbau. *El* mă scutura și țipa să-i dau una din cheile lui afurisite. Am început să răscolesc, cu mâini tremurătoare. Cutia a alunecat, am dat s-o prind însă era prea grea și sculele s-au rostogolit pe ciment, răsunând ca un șir nesfârșit de

geamuri ce plesneau lângă mine.

Mă uitam la femeie: în genunchi, aduna sculele, dându-le drumul în cutie de parcă frigeau. Nu învățase ca lumea nici măcar să strângă un șurub. Și nici mâinile n-o ascultau. De ce nu pleca odată? *Atunci*, zăcuse opt săptămâni. O vegheam în nopțile în care se zvârcolea gemând, când febra o făcea să sară din pat cu ochii rătăciți, o hrăneam, îi ștergeam murdăria. Până într-o dimineață, când o găsisem în capul oaselor, privindu-mă cu spaimă. I-am spus că Porsche-ul era gata demult, că hainele o așteptau pe scaun, le curățasem și... Dar femeia nu plecase. S-a deprins din nou să mănânce, pășea ținându-se de ziduri; apoi m-am pomenit cu ea în atelier, înfășurată în pătura de care se împiedica mereu. Nu se atinsese de haine, de automobilul argintiu: venea jos, umbla ca în somn și făcea ce văzuse că încep. I-am dat ceva de îmbrăcat, am lăsat-o să stea în cămăruța unde-ar fi putut să moară – dar nu, Bătrâna Doamnă nu greșea niciodată – pe urmă i-am dat și de lucru. Ce era să fac?! *Ea* voise doar s-o pedepsesc; când o întrebam dacă s-o alung, tăcea.

Femeia găsisese, în sfârșit, cheia. Mi-a întins-o și am plecat, dând din umeri. Era târziu. Aveam atâtea pe cap, comenzile, piesele de schimb... Și înainte munceam. Patronul era cumsecade, plătea bine; însă visasem un garaj numai al meu, macini pe care să nu pună mâna altcineva, oameni care să mă caute *pe mine*. Și am găsit. Garaj, atelier, casă, destul de noi și nu prea scumpe; apoi o bancă să mă crediteze și să-mi ia totul pentru o rată neplătită la timp. Prietenii, nevastă-mea ziceau că mă pri Pesc. Ce știau ei? Într-un an banca își primise banii, în al doilea îi împrumutam *eu* pe cei de la benzinăria de-alături.

M-am uitat înapoi, la garajul ticsit. Ar fi trebuit, poate, să-mi iau un ajutor. Dar... – gândul, pașii m-au purtat spre Bătrâna Doamnă. Ca atunci, prima oară... Ne

mutasem abia de o săptămână.

Ziua, Hetje zugrăvea, eu schimbam țevile, lemnăria; noaptea, ea dormea pe o saltea, cu copiii, iar eu lucram în atelier, în garajul plin de rable. Aruncam, căram, frecam, deștelenind jungla de metal când, într-un colț pe lângă care trecusem de atâtea ori, am deslușit marea formă întunecată. Am adus o lampă și am văzut... Nu, întâi au fost furnicăturile, șoapta. M-am răsucit: nimeni. Doar înainte-mi, un Mercedes vechi, prăfuit. Apoi iarăși șoapte, un glas de femeie, distant, poruncitor, un vuiet ce creștea în mine, trezind ecouri în garajul pustiu, până ce am căzut astupându-mi urechile, rostogolindu-mă pe podea - zadarnic, căci glasul răsună mai poruncitor, iar durerea, urletul dinăuntru și cel de-afară se amestecau. Și, brusc, ușurarea, murmurul din care se desprindeau cuvinte, înțelesuri. Fusesse acolo dintotdeauna, copleșitoare, stăpână. Bătrâna Doamnă, am rostit năuc, da, acela îi era numele... De-atunci am fost al ei, numai al ei. Așteptam un semn, un cuvânt ca să alerg, aș fi făcut orice, aș fi dat orice, deși ea mă chema rar; vorbea puțin, niciodată despre sine, despre trecut, numai ce voia, promise s-o slujesc cu nepăsarea capricioasă a unei zeițe, dar mie îmi ajungea, era destul și-atât...

Soneria m-a făcut să tresar: nouă, deja? Am pornit spre poartă. Începea o nouă zi și Bătrâna Doamnă vedea, judeca.

El și-a mai tăiat o bucată de plăcintă. Mesteca liniștit, privind în aceeași loc și nemișcarea ochilor negri, a feței, amintea de un șarpe sătul. Când mă ridicasem din pat cu mintea limpezită pentru întâia oară, când am vrut să întreb - nici eu nu știam ce, pe cine - și din gâtlej mi-a ieșit hârâiala aceea oribilă, când am priceput că nu-i doar un vis rău... Tot ce avea preț pierise - nu mă întorceam la viață, ci pășisem spre infern. Și nu puteam să uit, să-mi primesc soarta: gândul că izbutisem să urc pe scena lumii doar ca

să cad într-un hău fără fund, că nu-mi rămânea decât ura viermelui din mocirlă, era de neîndurat.

Bufnitura uşii, glasuri încleiate cerând băătură, hârşăitul scaunelor. Şoferi în scurte decolorate intrau şi ieşeau, se ridicau de la mese şi alţii le luau îndată locul, strigau ca să se facă auziţi prin larmă şi fum.

— Veneau de departe şi, uneori, mă uitam cum sar în marile camioane, pierzându-se în zare. Drumurile... Lumea mea se micşorase: cămăruţa, garajul, birtul unde mâncam la prânz, benzinăria. Eram liberă să plec – *el* nici n-ar fi băgat de seamă. Şi pe urmă? Uimirea cunoscuţilor, bucuria secretă a fiecăruia că destinul lovise alături; şi, mai ales, întrebările, curiozitatea, nerăbdarea de a şti – niciodată destul –, reporterii năvălind să-mi smulgă durerea, ruşinea cea mai ascunsă pentru a le arunca monstrului avid de senzaţii: publicul. De ce se stricase motorul, cum de intrasem tocmai în acel garaj, nu cumva... Ce să le spun? Cum să leg un fir rupt pentru totdeauna? Nu era nimeni să-i pese cu adevărat pe unde-mi târam umbra – şi-atunci, de ce nu aici?

La masa de-alături, un bărbat se uita la mine. Când ochii ni s-au întâlnit, mi-a făcut semn, o dată şi încă o dată. *El* mânca. Nu văzuse. Ca de obicei – mă trăsesese în lumea lui, lumea din care cu greu scăpasem şi habar n-avea. Pentru el nu eram decât un amănunt – pentru alţii, milioane, fusesem un vis. La ce visa *el*?

Cineva deschisese televizorul: ştiri, reclame. De ce toate birturile semănau între ele?... Acelaşi zumzet necurmat, aceleaşi chipuri, aceeaşi ceaţă alburie. Şi eu, cu zece ani mai tânără, într-un colţ, singură cu bărbatul chel şi burtos. Sub masă, geanta cu pantofii de scenă, rujul şi, înfăşuraţi în hârtie, banii pe care-i luasem de-acasă, din sertarul tejghelei. Se împuţinaseră – eram de săptămâni la Groningen şi nu găsisem pe cineva care să m-asculte măcar. Însă omul acela tăcea, poate că... Mâna i s-a lăsat

peste a mea, ca din întâmplare. Am încercat să mi-o trag, dar degetele lipicioase s-au preschimbât în clești. Mi-am ridicat ochii din farfurie: breteaua rochiei alunecase și bărbatul îmi privea umărul dezgolit. Apoi l-am văzut lingându-se pe buze. Tot sângele mi-a venit în obraji, am dat să-mi smulg degetele, să-i strig că n-aveam nevoie de el, că... însă n-am făcut nicio mișcare, n-am rostit o vorbă. Pricepusem de mult că în viață nimic nu-i pe gratis. Iar eu voiam totul. *Totul*. Bărbatul mi-a turnat șampanie. Am băut, deși îmi venea să vărs; pe urmă, arătându-i ringul îmbrăcat în sticlă, l-ara întrebat doar atât: „Când?”. „Mai târziu” mi-a răspuns, apropiindu-și scaunul. „*Maittrziuu* avea să fie primul meu disc, primul succes...”

Am tresărit: cuvintele acelea, soloul trompetei... Mâinile îmi tremurau, genunchii mi se înrauiaseră. Cântecul era numai în mintea mea, cum de îl *auzeam*? Televizorul! Cu greu, dureros, am izbutit să mă scutur din amorteală. Apoi fuga, uimirea celor pe care-i îmbrânceam, o înjurătură spărgându-se de ușă, pașii împleticiți pe asfaltul străzii, ploaia ce a venit ca o palmă. „De ce?!” am strigat către cerul nepăsător, către mașinile fulgerând prin perdeaua de lumină mohorâtă. Oamenii treceau, se izbeau de mine, șiroaiele îmi lipiseră pânda jilavă de trup; dar am rămas acolo plângând, în vreme ce dinăuntru se revărsa un glas, *al meu*: „... și uneori, da, uneori, poate să fie prea târziu”.

Pe ecran, înaintea unei mări de capete, femeia cânta. Cu brațele avântate spre cer, cu rochia lungă, albă și părul de flacăra părea o floare ciudată, iar glasul neașteptat de puternic, de cald, amuțise tot birtul. Șoferii, chelnerii, priveau în jos ascultând-o și, când a sfârșit, liniștea s-a curmat târziu, nefiresc. Ce era cu ei? M-am ridicat, am ieșit. Femeia mă aștepta în ploaie; veșmântul, pletele i se înnegriseră de apă, dar nu părea să simtă. S-a luat după mine încet, prea încet, pe urmă s-a pierdut în mulțime.

La garaj, Bătrâna Doamnă... Nu era cu putință! Motorul torcea ca niciodată, mângâietor, senzual, farurile erau aprinse. Aflase? Știa? Atunci de ce ne primejduse așa, fără rost? Dacă femeia se va trezi, dacă cineva o să se-ntrebe... „Nu. Ea nu mai este decât praful pe care-l călcăm. Și cine să ghicească în zdreanță de carne...” Motorul tăcuse, iar mie încă nu-mi venea să cred. Deci ea se gândise la toate și luni la rând... Cineva a deschis poarta. Am sărit în picioare, cu inima bătând nebunește. O clipă cât un veac, apoi femeia a trecut pe lângă noi cu ochii plecați și a pornit să urce scara.

*

Mă întindeam spre raftul de sus când am auzit pârâitura. La naiba – de ce trebuia să n-am o clipă de tihnă? Ghemuindu-mă pe ladă, ara luat acul și ața, m-am despuiat până la mijloc și am început să cos. Acul intra greu, pâza era groasă, aspră, întărită de petice... Atingerea mătăsii, a nylonului pe piele, văpaia reflectoarelor turnându-mi iar în sânge – de unde veniseră? Și deodată am fost din nou sub ploaia de lumină, de priviri care frigeau; ara smuls microfonul și le-am strigat tuturor că sunt vie dar de neatins, le-am simțit răsuflările, nerăbdarea. Între noi, barieră îngustă, scena părea o faleză dincolo de care se frământau puhoaiile chipurilor-umbre, aidoma. Am ridicat brațul: penumbra a vuit, căpătând glas, voință. Dar eu aveam în pumn plasa care-i ținea stropii laolaltă și tumultul s-a prefăcut în murmur. Pași, răsucire, glasul meu, bubuitul tobei, chitara, iarăși toba. Un dans primejdios, pe sârmă, deasupra prăpastiei. îmi plăcea – mă știam cea mai bună. Miile de ochi, miile de inimi ce băteau pentru mine, ultimul acord, explozia năucitoare a aplauzelor urmărindu-mă cu ecoul ei până în cabina plină de flori. Am zâmbit, iar femeia din oglindă și-a arcuit buzele de carmin, malițioasă. Ne venise rândul să alegem: impresarul, cântecul, orașul, bărbații... Pe masă,

un vraf de scrisori și pachete. Am deschis unul – o brățară cu diamante, câteva rânduri de la un puternic al zilei. M-am întors spre cea din oglindă și am râs amândouă. Mă voi duce, o să-i promit totul și nu-i voi da nimic. Acum puteam spune eu „mai târziu”. Iar ei se înghesuiau să se gudure, să se umilească. Pentru o privire, un gest, un cuvânt – aveau câte ceva pentru fiecare!... încă puțin ruj, puțin fard pe pleoape. Eram gata. Mi-am luat mantoul înfășurându-mă din mers, ca într-un halat. Afară, polițiștii stăvileau anevoie mulțimea, însă câțiva adolescenți au izbutit să se strecoare, doar ca să rămână muți, gâfâind, înainte-mi. Unul mi-a dat stiloul și am mângălit ceva pe fotografiile întinse ca la comandă. Apoi, fulgerul blitzurilor, limuzina albă, nesfârșită, ușa deschisă spre vizuina de pluș. M-am lăsat între pernele moi, pe când mașina despica zidul de trupuri... Pe bulevard, șerpii de lumină ai vitrinelor, rupți la răstimpuri de panouri cu albumul meu. Pe genunchi agenda, filele foșnind, penița oprindu-se la ultima însemnare. Dineul începuse, iarăși n-aveam vreme să trec pe la hotel. „Palatul Hom” am rostit, răscolind prin dulapul de sub banchetă și mașina a luat-o spre stânga. Repede: bluza, cizmele, pantalonii, le jupuiau de pe mine, le zvârleam cât colo. Repede: colierul, ce rochie să iau, ce... Atunci l-am văzut. De fapt, numai ochii, bolnavi de dorință, ațintind oglinda, nedesprinzându-se de goliciunea întrezărită. Întâi m-am înfuriat – pe urmă un gând m-a făcut să pufnesc în râs. Câți n-ar fi dat orice să-i ia locul?! Îmi puneam sutienul când o frână violenta m-a aruncat pe podea și, brusc, a izbucnit urletul sirenei, camionul a țâșnit pe lângă noi, ocolindu-ne, șoferul s-a întors, dar nu era teamă în privirea lui ci turbare...

Cineva se uita la mine. M-am chircit și mai mult, acoperindu-mi sânii cu brațele. Mi se păruse? M-am sculat încet, căutând, pândind. Știam că nu fusese el – ar fi trecut fără să mă ia în seamă ori mi-ar fi arătat șpanul, vopsea

de pe jos. Era duminică, poarta mare închisă, nu venise nimeni, însă ușa din spate a scârțâit prelung și, într-o clipă mi-am tras veșmântul, am dibuit un fier la întâmplare, apoi m-am repezit spre scară.

L-am răsturnat, aproape: un băiat înalt, într-o uniformă prea largă pentru el. Noul poștaș. Se legăna de pe un picior pe altul, necutezând să-și ridice privirea; dar nu văzuse destul? Nodul din gât, pleoapele clipind des, încercând să stăvilească... - nu, n-aveam să plâng! Atâta durere, atâta disperare, strânse zi cu zi, picătură cu picătură. De ce răbufneau *acum*? Nu voiam, nu în fața puștiului care se holba cu cruzimea lui de ființă mărunță, rapace. Un gândac, o creatură scârboasă ocrotită sub carapacea-i de nepăsare. Cum de reușise să răscolească în mine atâta silă, atâta revoltă? Îmi crezusem sufletul mort și iată că mai putea fi rănit încă.

Băiatul prinsese curaj. A făcut un pas - doar ca să tresară, pălind, înaintea siluetei ivite ca din pământ între noi.

Isprăvise de scotocit și îmi întindea scrisoarea triumfător, de parcă ar fi scos un iepure din mânecă. Mai era ceva? Nu - s-a înroșit, privirea i-a lunecat în lături - poate mâine... Am încuiat ușa după el și m-am întors spre femeie: răzuia podeaua, iar pletele lungi, năclăite îi ascundeau de tot obrazul. Ce văzuse mucosul? Nimic din făptura în salopetă cenușie nu amintea de cea care coborâse din Porsche, de cea de pe scenă. Și nici nu mai era altă urmă: îi arsesem hainele, iar mașina argintie zăcea îmbucățită, în vreo cinci gropi de gunoi. Bătrâna Doamnă știa ce spune, femeia murise. Aici nu eram decât eu și

Plicul era de la Hetje - îmi scria încă, deși nu-i răspunsesem vreodată. Cui să răspund? Hetje: un nume caligrafiat cu litere ascuțite, aplecate într-o parte și... Degetele ei mototolind în neștire cămașa de noapte. Clipea, buimăcită și abia când am lovit-o a doua oară a

ridicat mâna să se ferească. Dar nu era destulă spaimă în ochii aceia, prea albaștri, și palma mi-a căzut iarăși peste obrazul ca de ceară, peste gura strâmbată de plâns... S-o vând pe Bătrâna Doamnă?! Biata Hetje...

Flacăra a mușcat întâi colțul dreptunghiului alb, apoi s-a întins. Am băgat bricheta în sertar și am privit hârtia ce se zbârcea, se subția, topindu-se în fulgi mari, negri. S-a fărâmițat, pulbere în care se pierdeau toate – Hetje, copiii, amintiri și mânie – iar eu am risipit-o cu piciorul. Bătrâna Doamnă tăcea.

*

Am pus discul nichelat, șuruburile. Bărbatul s-a uitat la caroseria lucitoare, dând din cap – sticla, metalul erau lustruite ca o coajă de perle. A scos mâna din buzunar; dar nu cu cheile. Ochii ni s-au întâlnit prima dată – era, într-ai lui, ceva care... – și nu m-am clintit când bancnota mi-a șters tâmpla, obrazul, a prins să lunece de-a lungul unei suvițe... Bani. Mecanicul nu-mi dădea, însă avusesem, aveam, undeva, într-o bancă sau mai multe. Nu-i voiam, ce să fac cu ei acum, când... Bărbatul în gri credea altfel. Costumul elegant, cravata vișinie, inelul cu opal – avocat? Agent de bursă? Hârna cobora, o simțeam pe piele și încă nu mă feream; căci omul acela, venit din lumea ce fusese și-a mea, vedea în mine o femeie. Și el?!

Degetele cu unghii îngrijite au mototolit hârtia, vârând-o în deschizătura salopetei. Gestul n-avea nimic obscen. Nici zâmbetul cu care s-a urcat în mașină lăsându-mă să privesc în gol până ce zgomotul motorului m-a dezmeticit. Nu departe, ațintindu-mă cu botu-i uriaș, cu farurile stinse, Mercedesul dormea.

Un foșnet, sub veșmânt. Am scos hârtia, am netezit-o, absentă. Bărbatul în gri plecase – dar o să vină iarăși. El sau altul.

La ultima treaptă a scării m-am oprit, cu mâna pe balustradă. Lumina venea de sub ușa femeii și, fără voie,

am șovăit. Vorbele Bătrânei Doamne îmi hrăneau îndoielile, teama: tihna zidită cu trudă în jurul nostru era primejdută, iar ea îmi șoptea să n-am grijă, să nu-mi pese... Nu greșise vreodată; și dacă totuși greșea?!

În bucătărie, m-am lăsat pe scaun. Un cerc de plumb îmi apăsă fruntea - de la o vreme dormeam tot mai puțin - și peretele din față, cu zugrăveala-i afumată, cu pata de umezeală sub fereastră, tremura. Ca în seara când simțisem că lipsește ceva, poate glasurile copiilor, Hetje, am strigat, dar nu mi-au răspuns decât liniștea încăperilor, bufniturile ușilor pe care le deschideam pe rând. Și, în dormitor, cuvântul scris pe oglindă. Mă uitam la dulapul cu ușile căscate spre șirul umerășelor goale, la sertarele aruncate pe jos. Hetje plecase. Creștea în mine o nemulțumire surdă; ca atunci când nu găseam o sculă în rastel. Și copiii? în camera lor, doar o jucărie veche, uitată într-un colț. Am rămas în prag - păpușa cheală mă privea cu un ochi pe jumătate închis, de parcă ar fi clipit, complice - apoi înțelegerea a venit, odată cu neașteptata ușurare. Eram singur cu Bătrâna Doamnă.

Iar acum, femeia. Am izbit cu pumnul farfuriile nespălate, măturându-le dinainte-mi. Aici nu era loc pentru al treilea. Hetje plecase. Și femeia o să plece, chiar dacă... Ultimul gând m-a găsit în picioare. Coridorul, pașii iuțiți de zvâcnetul sângelui, ușa cu tăblia crăpată. Am intrat, ascultând câteva clipe răsuflarea ce venea din beznă.

Când lumina s-a revărsat peste patul de fier, peste spinarea albă, am tresărit. Femeia dormea, cu fața îngropată în pernă, cu un braț atârând spre podea. Se dezvelise și pătura i se îngrămădea toată pe șale. M-am uitat la părul aidoma șiroaielor de sânge închegat, la sânul strivit sub apăsarea coastelor. Între pereții și cimentul cenușii, serbede, trupul de pe care pătura se desprinsese aidoma unei blăni jupuite, ardea ochii. Și n-am putut, n-am vrut să... Am stat acolo până ce noaptea de-afară s-a

subțiat și, plecând, am închis ușa fără zgomot.

O voce joasă se împletea cu huruitul motorului pe care-l deosebeam dintr-o mie. *El* era în nișă, cu fruntea plecată în fața mașinii, iar Mercedesul îi răspundea – îi răspundea?! – îl certa, cu dispreț, cu răutate. Ba nu, nu erau decât năluciri, trăiam de prea multă vreme în locul acela și nebunia mecanicului mă cuprindea, pe neștiute.

Oare ce însemna pentru el mașina cea neagră? îi dădea putere, dar și slăbiciune; nu vedea nimic în jur, nu auzea nimic... Un glas aspru m-a dezmeticit. Rămăsesem nu departe de nișă, cu sculele în mâini, privindu-i și *el* se răstema să-mi văd de lucru. M-am vârât sub o mașină, nu înainte să fi zărit ochii care nu mai erau înghețați, vena ce pulsa la tâmplă: mecanicul mă *vedea*. De-atunci, din ziua când poștașul cel nou – sau, poate, și mai-nainte?... Gândul îmi tăia răsuflarea. Să-i sparg crusta, să intru în lumea lui, s-o otrăvesc, să-i fur visele... Să-i iau totul, așa cum îmi luase el mie! Mă înăbușeam sub pânțele deschise ale mașinii și, aruncând cheia, am ieșit, năclăită de praf și unsoare.

Duduitul dieselului prefăcut în pufăieli astmatice, un scrâșnet de frâne și camionul a înțepenit lângă rampă. Bărbații coborând din cabină, ușile masive date în lături, șoferul ce pornea după *el* cu teancul de hârtii – toate erau ca de fiecare dată. Numai că azi o să fie altfel.

Mi-am umezit buzele, mi-am trecut degetele prin păr, apoi am lăsat în jos fermoarul – nu mult, doar cât trebuia... Am înghițit cu noduri și mi-am șters palmele de o cârpă murdară: aveam emoții, ca la primul concert. Bărbații descărcau. zoriți. M-au zărit abia când am fost lângă ei și unul a fluierat, iar celălalt a pus înapoi lada, încă nedumerit. Am trecut legănându-mi șoldurile, dreaptă, cu fruntea sus. Începea, iarăși.

Greu, bolovănos, râsul mi s-a împotmolit în gât. Pielea obrazilor îmi părea o mască prea strâmtă, dar

șoferul mă bătea pe umăr și trebuia să râd, să primesc nuna întinsă. Totul era bine, i-am spus – strângând pumnii, scrâșnind și el m-a privit mirat – al naibii de bine.

Jos, sub cabina de sticlă, cei doi nu mai terminau. Ladă, după ladă, după ladă. De ce dura atât? Doar nu... Și atunci am văzut-o: ridicată pe vârfuri, cu coatele rezemate de marginea camionului și bărbia în palme. Femeia, mereu ea. Dinăuntru, blondul îi vorbea stăruitor. Băiatul acela nu cunoștea încă prețul grabei, nu învățase să aștepte. Voia să afle, să aibă... Lada împinsă între ei, degetele lui atingându-i degetele și femeia s-a răsucit, îndepărtându-se. Pășea alene, purtându-și povara ca pe o taină.

Părea mai înaltă și unduia, ba nu, luneca, de parcă ar fi mers în vis. Fierăria urcând până-n tavan mi-a ascuns-o un timp, apoi a apărut din nou, acolo unde, cu brațele încrucișate, o aștepta marocanul. În dreptul lui culoarul se îngustase la jumătate dar ea n-a șovăit. A trecut mai departe, netulburată, lăsându-l să se uite după coapsele ce vâslcau prin văzduh; căci ce-ar fi fost de spus? Trupul, mirosul de femelă vorbeau pentru ea. Am întors capul, să nu mai văd, să nu mai știu.

Când m-am uitat iarăși, femeia pusese lada pe podea și se ridica încet. Nu s-a grăbit nici când din urmă a auzit – nu se putea să nu audă! – pașii marocanului, ai celuilalt. Numai după ce i-au încleștat mijlocul și-a dat capul pe spate și, trasă, împinsă, s-a rostogolit în grămada de cartoane și talaș, cu bărbații peste ea. Dintre lăzi, de sub spinările arcuite s-au mai ivit un braț sidefiu, pletele arzând – apoi, toate au dispărut și mi-am simțit deodată neputința, ca înaintea unui tăvălug ce pornise și venea spre mine, implacabil, năucitor. Când mă va strivi? Și cum?

Picura de cremă sub pomeți, pielea întinzându-se, moale. Ieri, spălasem kilometri de tablărie prăfuită, răzuisem rugina până mi se jupuiseră palmele și mă târâsem ore în șir pe cimentul frecat a suta oară. Dar

pentru *el* nu era de-ajuns - și astăzi, duminică, mă treziseră ciocăniturile ce veneau din garaj. Trebuia să cobor, să-i rabd iarăși privirea spunând înaintea vorbelor: „până la amiază vei cădea din picioare de osteneală, poate așa n-o să mai...”

Am suflat peste oglindă, i-am limpezit lucirea aburită cu dosul palmei... Puțin ruj, câteva pensule de fard, pudra ascunzând cearcăne, riduri. Fusesse așa de simplu! Un chip nou, o privire strecurată printre pleoape, un sân dezvelit ca din întâmplare. Bărbații veneau, plăteau, ăsta le era rostul, cu hârtiile acelea mototolite îmi luam rimei, parfumuri, ca să-i atrag pe alții... Și *el* știa. Îl vedeam pălind și ceva creștea, dospea în mine. Bucurie? Așteptare? Veninul vărsat picătură cu picătură avea să schimbe totul - peste un an, peste o viață. Dar *mie*, timpul îmi prisosea.

Pe scară, scârțâit de trepte, pași. Am. umezit vârful creionului - semiluna neagră de sub o geană îmi ieșise strâmbă, tremurată. Pașii se apropiau de ușă. Întotdeauna se opreau o clipă, apoi treceau și... O bufnitură. M-am răsucit, mutându-mi *privirea* de la bărbatul din oglindă la geamănul lui, încremenit în prag.

Claxonul a răsunat aidoma unei șfichiuiiri: Bătrâna Doamnă. Să cobor, să... Abia când glasul de trâmbiță s-a auzit din nou, am priceput că nu mă clintisem. Și iarăși sunetele ascuțite, scrijelindu-mi tâmplele. Opt ani alergasem la prima chemare, trăisem numai pentru ea, cu fiecă gânde, în fiecare clipă. Pentru ce? Am împins ușa cu piciorul și țipetele claxonului au rămas afară, izbind tăblia ca un cioc de oțel.

Femeia mai ținea creionul în mână, iar dunga se întindea, ajunsese până la bărbie, şuvițele slinoase îi atârneau, buzele-i erau prea îngroșate, pomeții prea roșii... Și chipul de clown, mângălit în grabă mi-a amintit-o pe străina în haină de blană - arogantă, desăvârșită, de

neatins.

Am făcut un pas și încă unul, spre trupul de statuie murdară. Deci așa arăta femeia când nu zâmbea, nu fremăta pentru alții. Când nu căuta priviri și atingeri, printre mâini întinse, rânjete neîncrezătoare; când nu se zbugiuma într-un ghem de cărnuri, pe podea sau în unghere ferite, printre lăzile care se clătinau, se năruiau peste...

Am scuturat-o încă o dată, ca pe o cârpă. Femeia se lăsase moale, închizând ochii; doar când a simțit răceala picurilor s-a înfiorat, însă am deschis robinetul și jetul a izbit-o în obraz ca un pumn. Am silit-o să se aplece, să atingă apa cu buzele, cu fruntea - chiuveta se umpluse. Am băgat-o cu capul sub oglinda unsuroasă, o clipă, două, zece, și gâfâitul, şuieratul s-au topit în bolboroseală, în bulbuci care se umflau, se spărgeau, plesnind în strigăte mute; am smucit-o de plete, încă o gură de aer, așa, soarbe-l, înghite cât poți, acum gata, ajunge, și iarăși dansul bulelor ce pocneau - dar nu mai era decât un murmur.

Șuvițele pluteau ca o spumă roșie și amintirea s-a ivit pe neașteptate, de unde nu credeam să mai fie ceva. Hetje. Ligheanul smălțuit, trupul cald, lipindu-se de-al meu... Femeia se ridicase, tușea, scuipa apa tulbure, sânii i se mai clătinau încă. M-am pomenit strivindu-i. A scâncit, uimită, însă eu o uitasem deja: nu vedeam decât cârlionții de aur ai celeilalte, pistruii de pe umeri, de pe brațe, îi auzeam râsul, fusese și așa odată, înainte de copii, înainte de... Am apucat-o de ceafă pe femeia care nu era Hetje și, în vreme ce mâinile ei scurmau în grămada de farduri și cutii, mi-a venit gândul că acolo, jos, Bătrâna Doamnă se întreba, zadarnic...

M-am trezit cu greu. Lângă mine, bărbatul dormea ghemuit pe o parte, cu pumnii strânși - o clipă am vrut să mă acopăr, apoi am ridicat din umeri. Geamul părea un

acvariu umplut cu smoală: nici umbre, nici licăriri. Pe zid, un sâmbure negru, mișcător; m-am uitat un timp, fascinată, la gândacul ce cădea, luneca, dar suia mereu, tenace, spre pervaz – să fie același?»... Pe podea cioburi, dâre de pudră și fard, mucuri plutind în balta de sub chiuveță, cheaguri galbene-verzui. Mi-am coborât un picior, al doilea, am pășit peste veșmintele bărbatului, peste pătura zdrențuită, cu care căutasem să-l opresc, să-l întârzii măcar. Însă pentru omul ce mă avusese – râsul ampietrit de pe chipul lui, trupurile încolăcindu-se cu frenezie, și, de fiecare dată, senzația de neîmplinire, de lipsă a ceva fără nume, lăsându-mă mereu mai ostentă, mai nerăbdătoare... – doar ca să mă zvârle apoi, fără nimic curat în mine și totuși încă vie, nu fusesem decât un gunoi, aidoma celor printre care ne tăvăleam.

Am ieșit, rătăcind în neștire pe coridoare, pe scări, până ce m-am pomenit în garaj, în mirosul de benzină, de vopsea proaspătă. Mergeam printre formele abia ghicite în beznă, când o strălucire intensă, orbitoare, s-a aprins brusc: Mercedesul. „Și acum?” am spus, fără glas, iar farurile au clipit. Prada fusese prinsă, fugărită, apoi gheara neagră se lăsase din nou asupra-i. Dar panterei de fier nu-i era de-ajuns...

Stăteam înaintea mașinii fără spaimă ori mirare, doar cu o nesfârșită oboseală. Când capota a început să se ridice încet, aproape solemn, am privit spre faruri, în adâncul gâtlejului întunecat și am pornit într-acolo. „De ce nu?”

Tălpile mi-alunecau pe metalul ca gheața, dar m-am săltat în mâini, și, dintr-odată, am fost înăuntru. Păienjenis de fire, carcase cromate și țevi, reci, fără viață. Am început să-mi fac loc. Trudnic, împingând – un braț sub cutia din dreapta, glezna mi se încurcase între cabluri, de ce nu voia, de ce... – încheștând dinții cu îndărătnicie, mă vârara în măruntaiele mașinii, adânc, tot mai adânc. Obrajii mi se

încinseseră, răsuflăm anevoie, asudam, însă cazna, lupta se purtau în tăcere. Într-un târziu, n-am mai putut: din gâtlej mi s-a smuls un strigăt răgușit, spart și am rămas nemișcată. Era rândul *ei*.

O bubuitură cumplită, apoi bezna a înghițit toate, motor, trup și spaimă – capota căzuse sau... O bară m-a împuns în coaste, niște zimți mi s-au încrustat în carne. Unul câte unul, obiectele informe din jur se încălzeau, prindeau să vibreze, scrâșneau, se roteau, urlau. Încă puțin, *trebuia* să rabd, deși acrul, flerul frigeau, capul mi se izbea de pereții coșciugului ce trepida dezlănțuit, gheare lungi îmi jupuiau spinarea, da, nu mai era mult... Pe neașteptate, o trapă s-a căscat sub mine și m-am rostogolit pe o albie netedă, lucioasă, spre un hău fără fund.

...Întunericul se subțiasa în cenușiu. Zăceam lângă un arbore ciuruit, din care țâșneau fuioare de abur; în spatele lui zărisem alte și alte trunchiuri. De undeva se auzeau ciocănituri rare, îndepărtate și, atingând scoarța galbenă, ara tresărit: era șlefuită ca oglinda, însă pătată de unsoare și fierbinte. În spatele copacilor a fâlfâit ceva – părea, absurd, o aripă uriașă – pe urmă s-a pornit, din senin, vântul. Răsunau tot mai multe murmure, șuierături, clinchete. Veneau de sus, de dedesubt? Și unde eram? Murisem? Așa să fii fost?

Am sărit în picioare, iar durerea s-a revărsat în mine ca un dezgheț prea îndelung întârziat. Trăiam, simțeam fiecă arsură, carnea zdrobită, până și sângele, mâzga ce se uscaseră, îmbrăcându-mă într-un veșmânt strâmt, încrețit. Am luat-o la fugă printre stâlpii metalici – nu erau decât niște umbre, lucirile, mirosul greu de benzină nu puteau fi acvea – lovind cu pumnii în tot ce-mi ieșea în calc. Un pas, o bătaie a inimii, lipăitul tălpilor pe oțel; galerii, hornuri cărora nu li se vedea capătul, sala unde tremurul podelei se preschimbasese în zguduiuri regulate. Înapoi? Înainte? N-

am apucat să aleg - un suflu m-a trântit de perete și pe lângă mine a trecut un cilindru enorm, stârnind vălătuci de pulbere. Și deodată am izbucnit într-un râs care nu răsuna decât în mintea-mi încă goală: eram *în* motor.

M-am afundat iarăși în labirintul ale cărui zgomote se topiseră într-un singur glas, cineva îmi șoptea aceleași vorbe dar nu voiam să-i răspund, mă strecuram printre cabluri, mă târam pe sub tuburile ce vuiiau, scuișând nămol albăstrui. Tâșziu, foarte târziu, m-am oprit, lăsându-mă pe un șurub - insulă în mlaștina de praf și ulei - și am privit aburii ce suiau pe boltă ori se rupeau în fâșii scâmoșate. Din nou glasul *ei*, dar acum mi-am astupat urechile. De ce se grăbea?! Aveam destulă vreme, amândouă. O veșnicie.

DINCOLO DE ZĂBRELE

Am deschis ochii: o bandă cenușie, înaltă, și-n

mijlocul ei o pată stropită cu stele. Un zid, o fereastră. Până acum fusese doar bezna...

Și, brusc, copleșitor, mirosul portocalilor.

„Priit de greieri, liniște, un țipăt de buhă, coioții undeva, departe. Pe toate le mai auzisem – când? unde? – dar nu trezeau în mine nicio amintire. Un înveliș gol, asta eram. Apoi, din neant, un nume: Ordbnez Díaz de Herrera. Și am știut cine *sunt*.

*

O orhidee imensă s-a aprins pe cer, apoi s-a topit, curgând peste portocali, peste sombrero-urile muzicanților și umerii rotunzi ai femeilor. Sub lampioane, perechile dansau. Mătase, catifea, țigări de foi. Fracuri de comandă, glasuri amestecându-se cu clinchetul paharelor. Papioane, favoriți, mustăți date cu briantină. Lucirea mată a perlelor, cea verde a smaradelor. Degete groase, pline de inele, încleștând brațe arămii. Fâșâitul rochiilor, scârțâitul pantofilor de lac, pocnetul șampaniei Chitare.

Mi-am golit paharul, l-am întors cu gura în jos: nimic, nici măcar o picătură. Un râu, asta ar fi trebuit. Un fluviu care să se reverse peste porți, ziduri, să înece izul de țigeti și bălegar, mirosul banilor... M-am ridicat și am pornit-o prin mulțime – mergeam cât mai țeapăn, căci peluza se clătina ca o punte de liane în furtună. Cei pe lângă care treceam se răsuceau, arătându-și albul dinților, însă vorbele li se pierdeau în vuietul fiestel. O femeie îmi privea fascinată decolteul – colierul de diamante... dar nu era al meu, nici rochia, toate, chiar și eu, eram ale lui Esteban – un bărbat s-a înclinat adânc, altul mi-a sărutat mâna, al treilea a dat să mă sprijine când m-am poticnit de marginea piscinei. L-am îmbrâncit, furioasă. Nu eram chiar așa de beată. Nu încă.

Un chelner își făcea loc ducând tava plină. Am luat două pahare la iuțală și omul a trecut mai departe, imperturbabil. Orchestra a schimbat ritmul, perechile s-au

desfăcut, regăsindu-se iar. Am sorbit din licoarea ce clipocea, complice. „Dansați, seņora?” O nouă înghițitură, unduirea șoldurilor, o rotire, vântul răcorindu-mi obrații înfierbântați. Așa, tot mai repede, aidoma lampioanelor ce pluteau într-un nor argintiu. Le-aș fi putut atinge dacă...

Deodată, m-am oprit: Esteban se ivise pe terasă. Cantotdeauna în costum alb, cu Stenton-ul pe cap. Și, ca de obicei, se uita la fiecare și la nimeni. Ba nu, pe *mine* mă vedea. Dansând singură, bând dintr-un pahar, din celălalt... Și nu văzuse totul. Când ochii ni s-au întâlnit m-am silit să zâmbesc; apoi, am pășit în gol.

Undele închizându-se deasupra-mi, picioarele atingând dalele de marmură, împingând. Am spintecat pojghița translucidă, am tras aerul în piept Muzica încetase, mulțimea șovăia - pe neașteptate am auzit un plescăit: o femeie se aruncase în apă. I-au urmat altele, în râsete și chemări. Abia atunci m-am trezit de-a binelea. Din câteva mișcări am ajuns la mal, m-am săltat afară. Pierdusem pantofii, colierul, dar am urcat scările terasei dreaptă, cu pletele șiroind, cu rochia lipită de piele. M-am așezat în fața bărbatului în alb, am luat o țigară din pachetul de pe masă și am dus-o la buze. Când Esteban a aprins bricheta, i-am zâmbit din nou.

A trecut pe dinaintea mea, cu veșmântul străveziu fluturând ca o aripă de fluture. O femeie. O nălucire.

Bătăi rare, înăbușite. Bubuitul venea dinăuntru, de sub pieptar, dintr-un lac în adâncul căruia apele prindeau să fiarbă. Lacul... Copitele afundându-se în pământul moale, oțelul încins al armurii, sudoarea ce-mi picura pe ceafă, zăbrelele verzi, decupate în vizieră. Curând, copacii s-au rărit, am văzut câmpia dintre colinele gemene, ochiul albastru, limpede, și am ridicat mâna, iar coloana din spatele meu s-a oprit...

Țineam brațul în sus, îndoit din cot. Mi-am mișcat degetele înțepenite. Dormisem - o noapte? o viață? - însă

ceva sau cineva mă trezise, îmi dădea înapoi amintirile. De ce?

Am sorbit prea mult și valul de foc mi-a umplut ochii de lacrimi, mi-a tăiat răsuflarea. Tușeam, apăsându-mi gâtul ars, când verigheta a lucit în lumină. Mi-a fost, dintr-odată, sete; țineam paharul cu amândouă mâinile, însă îmi tremurau, și cristalul s-a ciocnit zadarnic de dinții încleștați.

...În acvarii mari, cu pereți transparenti, încasabili se înșiruiau bijuterii, statuete, cupe, arme. Aur, aramă, jad. Tot ce smulsesem pământului, la Cuilcuilco, mucegaiului și coclelii mai apoi, în lunile când mă istoveam în laborator, până noaptea târziu. Iar astăzi, în sfârșit, Istoria întâlnea Clipa. Veniseră cu sutele la muzeu: ziaristi, diplomați, colecționari, politicieni. Și toți mă căutau, voiau să mă vadă - „Cum, fata de-acolo?!”, „N-aș fi crezul niciodată...”, „Lovitura secolului...” - blitz-urile mă ameteau, întrebările mă înnebuniseră. Fugisem în ultima sală, numai ca să mă pomenesc într-o lume desprinsă parcă din filmele lui Buñuel; și, printre umbrele acelea grotești, bărbatul în costum imaculat, ridicând capac după capac, cântărind un obiect după altul, lepădându-le neglijent, fără ca nimeni să se sinchisească, nici măcar polițiștii. Mâinile, tâmpilele mi se răciseră brusc, vedeam ca prin ceață: din câțiva pași am fost lângă el, i-am smuls diadema de jad - șase zile săpasem după ea, șase zile în ploaia-cascadă a junglei - și i-ae scuiat tot ce-mi stătea pe suflet, ce gândeam despre fabricanții de conserve care-și umpleau seifurile cu statui și tablouri, îngropâneau-le pentru vecie... Abia după un timp mi-am dat seama că nu-i vorbisem în spaniolă. Am tăcut, încurcată, pe când el mă ațintea cu ochi atât de negri că păreau numai iris. Avea chipul palid, mâini îngrijite și - ț nefiresc aici, în Mexic - nu purta inele. Înapoia lui, trei matahale se holbau neîncrezătoare, dar bărbatul mi-a zâmbit: „Bine, bine, micuță franțuzoaică... Un potop de

scuze i-a înecat vorbele, directorul muzeului – cine, când îl chemase?! – gesticula disperat, roșu la față, și m-a palmuit cu o altă revărsare, era *chiar* Don Esteban de Herrera, cum am putut să... Da, auzisem de el – televiziunea, ziarele îi curtau ca pe un Dumnezeu patriot – însă veneam dintr-o țară ce nu ducea lipsă de titluri de peste un mileniu. „Nicole Dupont”, am rostit solemn, apoi le-am întors spatele...

Un ciocănit, tresărirea – Esteban nu intrase vreodată în dormitorul meu și totuși... „Intră”, am spus tăbliei mute, iar clanța s-a lăsat în jos, încet, de parcă cel de dincolo șovăia încă. Un băiat de peon purtând coșul cu crizanteme albe. L-a lăsat lângă oglindă și s-a furișat în vârful picioarelor, ca dintr-o cameră de bolnav.

...Flori. Un buchet enorm și o carte de vizită. Camerista mi le aducea zilnic și zilnic le lua cu ea la plecare. De câte ori ieșeam din hotel, Cadillac-ul era acolo. Alb, la fel ca uniforma șoferului. Omul se dădea jos, își scotea chipiul și deschidea o portieră, în spate. Ca într-un ritual, de fiecare dată eu treceam grăbită, privind reclama de la capătul străzii. Câțiva plozi zdrențăroși mă pândeau în hol și strigătele începeau de cum pășeam pe trotuar: „vine Doamna-ce-nu-vrea-să-urce”. Să mă mut la alt hotel? M-ar fi găsit oriunde. Ce naiba, doar nu mai aveam decât două luni de stat și pe urmă oceanul dintre noi o să-i potolească ardoarea!

În ziua aceea, mă întorsesem de la muzeu mai devreme ca de obicei. Mi s-a părut că lipsea ceva. Mașinal să fi renunțat, oare?... Cheia nu era la recepție. Am urcat, plictisită – iarăși îmi răscolea prin lucruri grăsansa șleampătă ce spăla baia, geamurile. Liftierul mă privea ciudat. Transpirase, se foia nerăbdător. Sus, ușa rămăsese deschisă și femeia era înăuntru; însă nu singură... încremenisem în prag când unul dintre bărbații în uniformă, ce răsucea gânditor o cămașă de noapte, m-a

zărit. N-am apucat să intru. Trasă, târâtă, m-am pomenit pe canapea, primind în față fumul unei havane puturoase. Mă uitam de la unul la altul, la femeia care avea ochii umezi Ce-i apucase? Atunci rai l-au arătat: un idol aztec, cât palma, cel mai vechi din țară. îl găsiseră în valiză, m-a lămurit rânjind polițistul. Valiza mea cu fund dublu. Tăcere, răsuflările bărbaților, gâfâitul astmatic al grăsanei. Și, deodată, hohotul, sufocându-mă, țâșnindu-mi din gâtleej, strident, isteric. Când m-au urcat în dubă încă mai râdeam...

Roteam paharul-bol, în care pluteau ghețari cu colțuri rotunjite. Într-un târziu l-am aruncat spre ușă; dar era prea departe. O pată se lățea pe covor, însă cristalul nu s-a spart, nu s-a ciobit măcar. Lui Esteban îi plăcea ca toate să dureze.

Miezul nopții. Toți erau cufundați în somn, până și străjile... Pașii mei, măsurând tăcerea încăperilor, o scară de marmură, un coridor cu nenumărate ferestre; în sfârșit, mozaicul. Luna Q făcea să strălucească și, ca atunci când fusese gata, m-am înfiorat. Cu zidurile-i imense, cu piramidele și terasele de granit scăldate în sânge și flăcări, orașul celor o sută de minuni, Tenochtitlan-ul, murea.

...Lucirea unei armuri, fluturarea panașului: călărețul dinaintea mea sărise peste baricadă. Mi-am înfipt pintenii în coastele armăsarului, l-am simțit încordându-se, dar nechezatul i s-a pierdut între chemări, zăngănit de fiare. Dincolo de îngrămădirea de pietre și trunchiuri aduse în pripă nu erau decât corii de praf, amestecându-se cu aburul zorilor. Căzusem asupra cetății odată cu prima rază și, de când topoarele tlascalanilor fărâmaseră porțile, loveam, zdrobeam, spintecam... Un strigăt și încă unul: frântă de mijloc, o femeie goală atârna peste cornișa ce scuipa flăcări. Un soldat îi țintuise picioarele sub el și restul trupului se zbugiuma zadarnic în văzduh. Au răsunat tropote, un călăreț s-a ivit pe creasta de piatră, iar soldatul

s-a ridicat, lăsând femeia să se prăvălească cu un urlet de moarte; însă n-am luat în seamă bufnitura, nici ultimele tresăriri ale mormanului de carne terciuită dinaintea mea. Nu vedeam decât șirul sulitelor ce se plecau, *veneau* și calul a țâșnit ca turbat, am început să izbesc, o mână a rămas agățată de frâu, azut, țândări de lemn și os săreau la fiecă fulgerare a lamei, brațul îmi amortise dar coseam mai departe, lovitură după lovitură, cu văzduhul șuierându-mi prin vizieră... Vântul nu reușea și risipească pâcla grea și dogoarea, huruitul caselor năruite, tumultul măcelului izbucneau la fiecare colț de stradă în valuri năucitoare. Am zărit o ceată de călăreți ducându-l între ei pe Guațimozin – încărunțise într-o zi, dar ochii îi erau limpezi, liniștiți –, o femeie plângându-și morții, un tlas* calan aruncând toporul spre ea, apoi pârâitul văpailor a acoperit totul, trosnetul de oase rupte, răcnetele celor zdrobiți sub copite... Am rămas pe terasa cât o câmpie a Palatului – cum ajunsesem acolo? – privind în jos, la mlaștina de colb, cenușă și sânge, la movilele trupurilor răsucindu-se în încheștarea morții, la orașul ce pierdea. Ne bătusem bine, mulți pentru cea din urmă oară; dar ce aveam *noi* să punem în locul lumii vechi?...

Primul tablou din lungul șir: un bărbat în veșmânt de catifea neagră, cu guler țeapăn și lanț de aur și smaralde. Poate prea încruntat; și aerul acela de cutezanță oarbă... Unde erau oboseala, spaima, îndoielile, frigurile ce mă scuturaseră sub ploaia mărunță a junglei?... Mai încolo, alte haine, alte chipuri – cine erau acești Herrera? Am trecut pe lângă ultima ramă, goală, am coborât câteva trepte. Coridorul se îngusta și, în capătul lui l-am zărit pe omul de fier. Când mi-am încetinit fără voie pașii a făcut la fel; ne-am oprit, față în față, de o parte și de alta a oglinzii înalte cât peretele. M-a privit, nemișcat. Știam ce vedea: ca și mine, o carapace din plăci și zale. Dar dedesubt? Am dus mâna la vizieră, eu și el, de parcă ne-am fi înțeles. Și

tot în aceeași clipă am șovăit. I-am văzut degetele înmănușate tresărind înainte de a atinge grilajul, apoi coborând, neputincioase și am înțeles că ne era teamă.

*

Coridorul alb, cimentul abia spălat al podelei - Esteban obținuse o nouă specie, servitorul fără cusur. Chiar și aici, lângă bucătărie, mirosul, mîzga, murdăria ce sufocau Mexicul, de la cocioaba peonului la marile hoteluri, lipseau. Înăuntru însă, zăngănitul cratițelor se învălmășea cu vorbe și răsete într-un vacarm asurzitor. Am trecut pe lângă ficușii care vegheau ușa nichelată și pocnetul canaturilor a curmat gălăgia într-o clipă. Un băiat rămăsese cu polonicul în aer, femeile au sărit în picioare, netezindu-și șorturile, făcând reverențe stângace. În spatele lor chipuri mirate, înșiruite ca într-o galerie a statuilor de ceară. „Iepurele”, am rostit, destul de tare ca să m-audă toți. Intrase acolo, văzusem. Împrejur, ochi căscați, frunți încrețindu-se într-o efortare dureroasă. Și, deodată, zâmbind cu gura până la urechi, bucătarul metis a ridicat capacul unui platou de argint: „nada, señora. Que...” Am scuturat din cap, furioasă. Mințeau și privirile acelea prefăcut tîmpe aveau o lucire care mă înfiora. Le eram stăpână, eu, străina - dar n-o dorisem! Voiam iepurele; atât. Un iepure cu blănița ca fumul și o ureche albă. Începusem să strig, amestecând spaniola cu franceza, însă cuvintele se loveau de falsa uimire, de tăcerea ostilă, batjocoritoare... într-o zi, spuneau buzele lor strânse, Don Esteban se va plictisi de tine și vom avea o doamnă adevărată, de-a noastră.

Brusc, de sub o bancă a sărit ghemul cenușiu și încremenirea s-a spart în țipete, îndemnuri. Un băiat s-a aruncat să-l prindă, însă degetele i s-au închis doar peste fluturarea cozii. Femeile se târau pe sub mese, tingirile răsunau obsedant, bucătarul alerga blestemând în ceea ce părea, tot mai mult, o vânătoare. Iepurele se ghemuise sub

un cazan - chiote au izbucnit iar, ațâțate - îl încolțiseră, ba nu, l-au scăpat din nou. Începeam să cred că prelungeau înadins hăituiala.

...Blitzurile fulgerau, microfoanele se ațintiseră asupra-mi ca niște țevi de armă. Tremuram sub grindina întrebărilor, printre chipurile strâmbate de o furie oarbă, îmbrâncită, purtată de valurile mulțimii întăritate ce umplea holul tribunalului. „Dar n-am făcut nimic”, buguiam. Ceasuri întregi o strigasem sub soarele alb al reflectorului. În spatele lui polițiștii înălțau din umeri, tăcănitul mașinii de scris se oprea o clipă, apoi... Insigna de pe mâneca gardianului lucea stins, de undeva se auzeau clopote, eram dy să spre o ușă imensă, ale cărei canaturi s-au deschis încet, aidoma porților unei ecluze. Dincolo era liniște și, în fața șirurilor de scaune goale, i-am văzut pe judecători...

Un chiot. Bucătarul prinsese iepurele și mi-l aducea, ținându-l de urechi. Am luat în brațe trupușorul cu blană pufoasă, sub care ticăia un ceasornic nebun și am ieșit, urmărită de priviri și rânjete: într-o zi, señora... Pereții coridorului fugeau pe lângă mine și strângeam la piept mica făptură de parcă cineva voia să mi-o smulgă. Abia jos, lângă mozaicul Conquistei m-am oprit, lipindu-mi buzele de creștetul fumuriu. Un bot rece, umed, mi-a atins obrazul. Am tresărit, iar dincolo de geam, Esteban și-a ridicat sprâncenele - fără o vorbă, la fel ca atunci.

...Ochii ca două bile de onix, neclintirea chipului, a gurii, prin fumul albăstrui. Se uita de zece minute la mine și sticla groasă dintre noi îmi întorcea imaginea femeii desculțe, cu părul încâlcit, cu bluza murdară, sfâșiată. Aseară era încă albă, aveam încă cerceii, pantofii, ciorapii de mătase... Mai eram un om când polițistul mă azvârlise în elulă, când celelalte se apropiaseră alene, când m-au răstignit pe podeaua presărată cu mucuri și scuipat, când... Mi-am tras zdreanță peste sâni și am dat să ies, dar

glasul bărbatului m-a prins pe jumătate întoarsă, ca o marionetă stricată. Esteban nu-și schimbase gândul. Le pregătise bine, pe toate: dovezile, mărturiile false, judecătorii surzi și orbi. Iar acum, după noaptea ce nu fusese decât prima din miile ce-aveau să vină, nu mai puteam, nu mai știam cum să spun nu. Cincisprezece ani în iad? Soția lui o viață? Îmi frângeam mâinile și el mă privea zâmbind cu îngăduință, ca în seara aceea, la muzeu...

Un fâlfâit, o pasăre izbindu-se de geam, zburând năucită. Esteban nu mai era nicăieri.

*

Răsfoisem cartea, filă cu filă. Pe ultima își alungea cifrele roșii un Anno Domini ce nu izbutea să trezească în mine nici spaimă, nici mirare. Secole, milenii – îmi era tot una: cenușa nu se putea fărâmița mai mult și era de-ajuns o adiere ca să se împrăstie. Am pus volumul lângă celelalte, am luat altul. Dar sulurile nu le-am găsit decât târziu, acolo unde le lăsasem, în nișa mascată: numai șase, unul lipsea. Le-am desfăcut, întinzându-le pe rând. Marginile erau zdrențuite, rupte, culorile păliseră. Însă eu le vedeam așa cum fus-ia *atunci* – cu cerneala abia uscată „prinzând viață în lumina mișcătoare a torțelor. Terase, coloane, porți, întărituri... Stăteam aplecat peste pergamente, noapte de noapte, scriind, desenând, iar când răsunau cele dintâi ciocănituri și scrâșnete de ferăstraie, ieșeam din cort, suind pe schele odată cu soarele. Toate mi se ridicau împotriva: oamenii, stâncile, apele. De câte ori nu strigam în pustietatea câmpiei, unde nu era nimeni să m-audă! Când îmi piereau puterile, curajul, când crucea pe care o purtam singur îmi părea prea grea, mă duceam la Cuilcuilco. Din depărtare, ruinele Templului arătau aidoma zidurilor neisprăvite ale haciendei. Îmi aminteau de morții noștri și de-ai lor, de mânie și iertare. Și, plecând, luam cu mine gândul pietrelor negre: nu poți să năruie fără să pui nimic în loc, să arzi fără să clădești... Am strâns sulurile,

le-am legat. Nu mai era nevoie de ele: hacienda dăinuia, așa cum o dorisem – o simțeam împrejur, cochilie de piatră crescută din trupul meu – pentru vecie.

Am pornit prin labirintul de scări și coridoare. Un perete fusese dărâmat, o fereastră astupată, zidiseră intrarea capelei... Cei care stăpâniseră aici vremelnice schimbaseră câte ceva, dar casa le înghițise pe toate, prefăcându-le pe potrivea întregului. Până și lespezile curții răsunau la fel sub pașii mei... Vechile grajduri păreau părăsite. O fulgerare a sabiei și lanțul a căzut zornăind într-o ploaie de scânteii. Înăuntru, trei născociri de sticlă și metal, trei carapace lucitoare. Nu mișcau, însă le știam iuțeala, hruitul de tunet. Văzusem mașinăriile genovezilor, ale arabilor. Dar astea... Uneori, lumea cea nouă mă înspăimânta. Oamenii vorbeau ciudat, veșmintele, obiceiurile erau altele.

Mirosul: de fin și paie umede, întâi slab, crescând cu fiecăru metru, cu fiecă clipă, pereții de lemn și, brusc, copitele izbind podeaua. Când l-am bătut pe grumaz, calul a nechezat încet, potolit: și el era singur. La capătul ieslei, și deasupra porții, niște litere săpate în zid. Numele meu și-al urmașului pe care nu-l avusesem. Și iarăși gândul, sfredelindu-mă zadarnic – cine fusese al doilea Herrera?

L-am văzut lângă pat, statuie neagră, întunecând lumina zorilor. Groaza și țipătul suiau în mine, când o mână rece mi-a strivit buzele; am închis ochii și sunetul a rămas înăuntru, inundându-mă cu valuri înghețate. Cine era? Un coșmar ce n-apucase să se destrame? Și, deodată, mi-au venit în minte coridorul, nișa din perete, Armura. Apăsarea slăbise, apoi a încetat, dar tot nu cutezam să... O privire strecurată printre pleoape: omul de fier plecase.

Trebuia să văd, să știu... Am sărit din așternut, am smuls halatul și-am ieșit, îmbrăcându-l din fugă. Coridorul, scara de marmură. Coboram, când un zgomot m-a făcut să încremenesc, cu mâna pe balustradă. Pași, clincănit de

gheare: Esteban și dogul. Câinele mă zărise; și-a înălțat capul, iar pupilele acelea galbene, fosforescente m-au făcut să-mi înfig unghiile în lemnul lustruit. El Diablo, cum îi spuneau, în șoaptă, servitorii. Nu lătra, nu mârâia măcar. Îmi ieșea pe neașteptate în cale din vreun ungher întunecat – întâi cei doi bulgări de jar, plutind parcă desprinși de trup – și pricepeam de ce înaintea lui peonii își făceau, grăbiți, cruce.

Trecând, Esteban s-a înclinat, absent. Uneori mă privea cu mirare, de parcă încerca să-și amintească cine sunt – și de doi ani eram a lui, în ochii oamenilor, ai legii. Nu-mi ceruse niciodată mai mult, însă ceva dospea sub tăcerile lui și începusem să mă tem de clipa când avea să răbufnească...

M-am scuturat din amorțeală. Esteban, câinele, dispăruseră. Armura era la locul ei, ca-ntotdeauna. M-am uitar la mănuașă sprijinită de sabie, la platoșa bombată, la viziera dincolo de care... – îmi pierdeam mințile, nu fusese decât un vis!

De afară se auzeau pocnete de portiere, glasuri. Mașini lungi, albe, un șir până la poartă. Bărbați – pe mulți îi cunoșteam, nu erau decât aceiași rechini mari și mărunți – femei în rochii de scară, unele neputându-se ține pe picioare, cântând, râzând. Și fiesta abia începuse. Ca în fiecare seară, undeva, în subteranele haciendei, Esteban îi aștepta.

*

Coloane de cifre, schimbându-se, dispărând, ivindu-se din nou. Esteban nu mă vedea. Eram în spatele lui, uitându-mă la peretele de sticlă, la cutiile pline de clape și lumini. Între ele, harta Noii Spanii și pata aceea albastră, da, chiar... „Pământul de dincolo de Cerro Xitle va fi al căpitanului Orddnez Díaz de Herrera, cu tot ce este deasupra și dedesubt*” – cuvintele lui Cortez, ștergând amintirea anilor când flămând și istovit băteam drumurile

colbuite. Fusesem săbier pentru cine plătea mai bine, jucasem zaruri, băusem cu tâlharii. Aveam punga goală, veșmintele zdrențuite, dar spada și calul mi-erău demne de-un hidalgo. Cu atâta plecasem de-acasă, în miez de noapte. Castelul, titlul îi rămăseseră lui Juan, primul născut; mie, doar libertatea de a alege: Igicsia, El Mar sau Casa Real. Războaiele regilor nu-mi plăceau mai mult decât rasa de călugăr și, ani lu' rând, am rătăcit prin Castilia, alungat, temut, urât - până într-o zi când, la cheiul Sevillei am văzut corăbiile. Se legănau pe Guadalquivir și fluviul, vântul păreau gata să le poarte spre ocean - știau că asta le era menirea, să brăzdeze câmpia albastră până dincolo de zare - iar eu nu-mi puteam lua ochii de la pânzele ca niște aripi de albatros, care-mi hotărâseră în clipa și locul acela soarta...

Esteban s-a răsucit deodată, de parcă mi-ar fi simțit privirea. M-am tras în umbra draperiei și ochii lui au răscolit zadarnic întunericul. Ochii de gheață, bărbia împinsă în afară... Cum de nu pricepusem? Lui Juan nu-i plăcea marea. Dar ce erau castelul, pământul stâncos al Andaluziei pe lângă ce agonisisem cu sângele meu și-al altora?... Eu cucerisem o lume după ce pierdusem alta - fratele meu n-a avut decât să aștepte și toate fuseseră ale lui.

*

De câteva minute n-auzeam decât clinchetul, aidoma unor bile ce se ciocneau neconținut. M-am târât pe sub țeava de bronz, apoi pe lângă afet și-am ieșit pe terasa presărată cu piramide de ghiulele. Erau zece terasele-acelea; Secare dădea în ambrazura-tunel, fiecare fusese săpată în granit, ca și scările, ca și uriașa cazemată de sub temeliile haciendei. Din ambrazuri, tunurile așteptau tăcute câmpia unde coyotii și greierii cântau

Luna; înăuntru, sub ploaia de lumină a candelabrelor, masa rotundă, verde și ruleta din mijloc păreau un vârtej

gata să-i înghită pe oaspeții lui Esteban.

Două duzini de bărbați și femei, două duzini de neliniști, de chipuri albite. Măinile femeilor se încleștau, se frângeau în neștire, bărbații uitaseră de havanele prefăcute-n coloane de scrum – toți pândeau ochiul rotitor ce-i scruta pe rând, sclipindu-și smălțul. Femeile... nu le mai văzusem până atunci: o metisă platinată, negrese cu buzele albăstrii, americance blonde, câteva creole. Rochii de catifea și fuste de piele, cizme și pantofi brodați, sâni, coapse, măști de fard – la fel ca-n orice bar din México. Însă ceva, poate tăcerea, poate ochii măriți, poate privirile neputându-se desprinde de ruletă, le preschimbaseră din nou în oameni.

Discul, curcubeu din care nu se puteau alege culorile, încetinea. Un grăsan cu ochelari s-a aplecat asupra mesei, dar metisa i-a încleștat brațul – nu mai rămăsese nimic din siguranța celei ce se știa stăpână. Aici, nici soarta nici bărbații n-o mai ascultau; iar carnea, sângele și sufletul ei, chiar fără voie, erau ale lui Esteban. Degeaba își furișa privirea, căutând o cale de scăpare – Stăpânul tuturor și-al Jocului zâmbea, îi sorbea spaima ca pe un balsam. Sub chipul lui împietrit creștea, își făcea loc altul, pielea i se acoperise de fisuri, părea gata să plesnească, ochii îi ardeau. Esteban căpăta viață.

Apoi, ultimul salt al bilei, literele deslușindu-se nefiresc de limpede, țipătul femeii, zgarda cu țepi, apărută de nicăieri s-au învălmășit și m-am strecurat în ambrazură, orbită de lacrimi, de greață. Afară, vântul rece, noaptea, piatra zgrunțuroasă, umbre și schelălăit în vechiul șanț: coyotii. Am început să urc, silindu-mă să nu privesc în jos. O piatră după alta, o muchie după alta, foșnetul ierbii crescute pe zidul înclinat, degetele pipăind fiecă spărtură și, deodată, mâna care m-a înșfăcat de păr, m-a tras printre creneluri, cealaltă mână abătându-se asupra-mi ca un bolovan.

Nu m-a lovit a doua oară: mexicanul mă recunoscuse și uimirea făcea loc lăcomiei, rânjelui. O duhoare de tutun prost și tequila m-a învăluit, pe când buze unsuroase îmi căutau buzele. M-a sărutat pe gură, pe gât, îndelung, picuri de ceară fierbinte de care mă scuturam cu o silă mai mult a trupului decât a minții. Gândurile îmi rămăseseră în subterană și abia târziu, furia, neputința au răbufnit, îngemănate: cu coatele proptite în pieptul păros, izbeam din răsputeri un chip ce l-aș fi vrut al *lui*. Năucit, bărbatul mi-a dat drumul, dar n-am apucat să fac un pas că m-a prins din nou, de rochie. Mă zbăteam, încercând să-i scap, când pânza subțire s-a rupt; în aceeași clipă am auzit bufnitura, icnetul, apoi mexicanul s-a muia! lunecând peste zid.

Am luat-o la fugă fără să mă uit pe unde calc și doar jos, în curte, m-am întors, la timp ca să zăresc silueta neagră ce se topea în umbra unui bastion.

*

Esteban nu ridica vocea, însă degetele i se albiseră pe mânerul cravașei și bărbății înșirați înaintea lui tăceau, uitându-se la dalele pătrate ale curții. Tremurau, supuși, gata să ispășească o vină care nu era a lor. Și totuși, în spaima aceea se ghicea ura. Cândva, aici, cuvântul meu era lege. Aveam credința soldaților; clădită pe sudoarea și sângele meu ca și-al lor, nimic nu putea s-o înfrângă. Dușmanii de altă dată, indienii mă știau drept și nu puțini își uitaseră vrăjmășia. Numai de la palat, un vicerege nou și armata lui de curteni îmi trimiteau solii trufașe, cerând aur, mereu aur... Unii din cavaleri se plecaseră - eu dădusem doar un câine, o javră slăbănoagă, cu fundulițe și guler plisat. Cortez fusese un general și-un om; cel care-i luase locul nu era nimic și nu se cădea să rămână acolo. Mulți gândeau ca mine, dar câți o rostiseră?... Un an am ispitit norocul ce mă scăpase de-atâtea ori - însă adesea soarta obosește să-i vegheze pe nesăbuiți.

...În amurgul ce turna valuri de sânge în albia trecătorii, a fost mai întâi arsura din pulpă, apoi trei gloanțe mi-au şuierat pe la urechi, armăsarul s-a clătinat, năruindu-se și m-am pomenit în mijlocul potecii, cu sabia în mână. De o parte era râpa, de cealaltă peretele abrupt, stânci, câteva tufe - de-acolo veniseră împușcăturile. M-am năpustit spre cei ce nu voiau să se arate, când a bubuit a doua salvă și roiul de plumbi m-a sfârtecat, mi-a împleticit pașii, mânându-mă în gol. Cerul s-a clătinat deasupra-mi; cădeam, văzduhul se îngroșa, ba nu, era o mlaștină în care mă afundam, tot mai adânc...

Pe platoșă, urmele plumbilor fuseseră astupate atât de bine că abia se cunoșteau, iar din vicerege, din oamenii lui nu mai dăinuia nici amintirea. Nu mă trezisem pentru ei. Atunci, pentru cine?

*

Uitasem ușa deschisă și, pe covorul verde din hol, fâșia de lumină părea țesută din raze de lună. Iepurele a mirosit-o, și-a lăsat urechile pe spate și a pornit după ea, țopăind - nu învățase nici acum că în casa lui Esteban, luna, iarba, vântul n-aveau înțeles. Am ieșit, chemându-l. În holul pustiu am văzut mica pată oenușie săltând fără zgomot; apoi, din umbră s-au ivit bulgării de jar, un trup uriaș s-a prăvălit asupra-i, fălci de fier au clămpănit o dată, sec, și iepurele n-a mai fost decât o zdreanță însângerată. M-am oprit, cu pumnii strânși, cu gura uscată. În urechi îmi răsună încă pocnetul oaselor frânte, dar nu puteam, nu voiam să cred... Dogul m-a ațintit, hârâind: pentru el nu eram decât o altă pradă, un ghem de spaimă și zvârcoliri zadarnice.

Nu știu cum am ajuns în cameră. Mâinile nu mă ascultau și a trecut o veșnicie până am izbutit să răsucesc cheia în broască. Tremuram toată. Ochii aceia răscoliseră ceva în mine, o scârbă care... Brusc, din străfundul minții s-au ivit iarăși, cumplite, privirea lui Esteban, ruleta

rotindu-se tot mai încet, obrazul metisei, schimonosit de durere. Și dincolo de pereții cu lambriuri roșcate, dincolo de ziduri, zăvoare, porți, de puști și de jeepuri, am zărit, ca prin vis, drugii, înalți până la cer și zâmbetul lui Esteban. Da, așa aveam să sfârșesc: o zdreanță sfârtecătă de colții fiarei dacă pășeam dincolo de zăbrele, o zdreanță în mâinile dacă rămâneam înăuntru.

4»

Cu un genunchi îndoit, ridicând mătasea, cu un braț atârnat peste balustradă și celălalt sub cap, cu pleoapele zbătându-se la răstimpuri, femeia dormea. Veșmântul i se desfăcuse, dezvelind un sân cu vârful aidoma unei peceti întunecate, șoldul arcuit leneș, lujerul prelung al coapsei – toate acoperite cu o pojghiță sedefie de lumină. Văzduhul era înecat de mirosul portocalilor; până și greierii tăcuseră. Încremenit, Esteban se uita la trupul ce i se dăruia fără s-o știe. Veghease jumătate de noapte și, când nemișcarea i s-a spart în geamăt, când s-a întins spre o șuviță răzlețită, am dus mâna la sabie. Dar Esteban s-a scuturat furios, ca de o vrajă și a plecat cu pași mari.

Am rămas pe terasa pustie, eu și femeia ce nu era a lui decât cu numele. „Străina”, murmurau servitorii. „De ce?” scrâșnise Esteban... Lumina lunii începea să-și piardă strălucirea, întunericul se subțiasse – era vremea să mă întorc în morrauul meu de peste zi, coridorul. Mergeam repede, aidoma lui Esteban și căutam să alung gândul ce nu-mi dădea pace: „străina”...

Câinele s-a năpustit asupra-mi dintre azalee. Apucasem să ridic brațul și mârâiturile, scrâșnetul colților pe oțel au răsunat odată cu vâjâitul pumnalului. Lămâi s-a împlântat în gâtleej. Am smucit-o din rășputeri, lărgind gaura din care țâșnea un șuvoi de sânge – o clipă, două, horcăieli, ricâitul ghearelor pe platoșă... – și l-am lepădat pe jos. Într-o baltă neagră. Câinele s-a mai zvârcolit un timp, apoi labele i-au înghețat, fălcile i s-au desfăcut

pentru ultima oară.

Îl întorceam cu piciorul când am auzit un foșnet, un oftat: femeia mă privea cu uimire. S-a sculat anevoie, strângându-și veșmântul în jurul trupului de parcă i se făcuse deodată frig, iar eu am intrat în beznă.

Esteban vorbea. Înțelesurile ascunse, învelite în cuvinte și întrebări care nu cereau răspuns, dansau amenințătoare în juru-mi. Nu ne atinsesem de mâncare, niciunul. De obicei, în marele salon domnea tăcerea; chiar și servitorii păseau fără zgomot, ca lângă un mormânt. Acum însă îi ghiceam înfricoșați, nedumeriți până-ntr-atât că mă pufnea râsul! Iar Esteban continua, uitându-se în ochii mei: cineva, un străin poate, hoinărea noaptea prin hacienda. Pierise Carlos, vătafuf, apoi câinele... *Trebuia să afle cine*. Bănuiala, nesiguranța îl scoteau din minți.

Am zâmbit. Îl vedeam neputincios, umilit și îmi plăcea asta – să simtă cum era să fii doar un pion în mâna altuia. Mă întreba pe mine, jucăria, paiața... Dar dacă-i spuneam, m-ar fi crezut?!

M-am ridicat, împăturind șervetul. Esteban a ascultat fără să clipească – în anotimpul uscat, cu vântul ce sufla bezmetic, somnul mi-era atât de greu... – pe urmă m-a dus până la ușă. Mi-a sărutat mâna, iar atingerea buzelor fierbinți m-a înflorat, ca-ntotdeauna și parcă altfel. Nu mai fremătau de dorință buzele acelea, nu mai simțisem clocotul abia înfrânat al sângelui – era altceva, nou, care-i adusese febra așteptării.

Urcând treptele câte două am dat buzna în camera cu pereții de piatră cenușie, camera unde nu era decât o dală aztecă roasă de vreme, pe care, între coperti din piele încrețită, dormea cronica neamului Herrera. File după file, mirosind a mucegai, ferfenițite; nume după nume. Rodrigues, Enrique, Luis, nu, erau prea noi, am răsfoit mai departe, tremurând – febra lui Esteban mă molipsise sau...

- și deodată mi-am ținut răsuflarea. Díaz, Conquistadorul. Născut la Córdoba în Anno Domini o mie patru sute nouăzeci și șase.

Era lună plină și mirosul de portocali, fluturarea mătăsii mi-au amintit de câte ori trecuse femeia pe lângă mine, mai întâi grăbită, ca o nălucire, apoi tot mai încet, întorcând capul și privindu-mă lung. Acum a venit fără să șovăie, s-a săltat pe pervazul ferestrei și, uitându-se afară, a început să povestească.

Alegea cuvintele rar, cu grijă, deși deprinsese bine spaniola. Le rostea cântat, uneori șoptind, alteori într-o revărsare și o vedeam, aievea, fetiță cu ochii mari, minunându-se de toate câte sunt pe lume, apoi crescând, cufundată noapte de noapte în lumi de mult pierite, pe care le-ar fi vrut iarăși sub soare. Mai târziu sfâșiasse singură vâlul uitării, în Yucatán, la Cuilcuilco. Și-ar mai fi făcut-o dacă Esteban... Capcana, judecata nedreaptă, temnița în care o rușinaseră, anii în puterea omului cu suflet de coyot - mi le spunea fără patimă, fără ca glasul să i se înece în lacrimi. Doar când a rostit numele celui ce-i era stăpân - o singură dată, de parcă i-ar fi ars gâtulejul - i-am simțit scârba, istovirea. Și doar când a tăcut, ghemuită pe pervaz, înfiorându-se ca un copil uitat în beznă, am înțeles că știa.

Dar am rămas neclintit în nișa din zid, un înveliș de oțel, în vreme ce, la câțiva pași, Nicole, femeia-floare, se deschidea înaintea-mi.

*

Ruleta tăcănea și, în jurul mesei, oamenii-paiate așteptau să înceapă Jocul. Femeile așteptau bila ca pe o gânganie gata să scuipe otravă; bărbații însă, nu se uitau decât la mine. Mă cunoșteau cu toții și flacăra din ochii lor îmi deslușea crisparea, mișcările rigide ale lui Esteban, efortul de a se stăpâni. Da, avea să mă supună, dar cu ce

preț... îmi întorsese spatele, ca să nu vadă, să nu audă. De ce? Privirile bărbaților îmi frigeau trupul pe care nylonul părea doar o pânză de apă, ciorapii-pantaloni și bluza, mulate, translucide nu ascundeau nimic, și totuși, - nu-mi păsa. Căci dacă Esteban își adusese aici femeia, rușinea era a lui, a neamului Herrera.

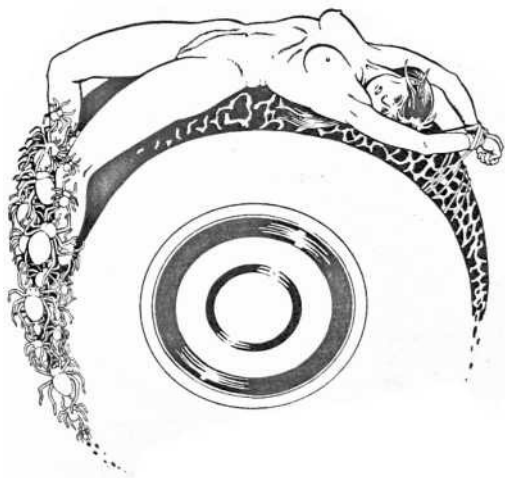
Discul se opri, însă nu m-am uitat, n-am luat în seamă bucuria hidoasă a bărbaților, mila târfelor ce mă credeau una de-a lor. Când Esteban intrase în cameră azvârlindu-mi ghemotocul de nylon, când m-a tras desculț pe scări, am priceput că venise clipa. Dar spaima întârzia; în doi ani, așteptarea o sleise lăsând în loc o nerăbdare ciudată, cu gust de vin vechi.

Nimeni nu cuteza să rupă încremenirea, cu Esteban mut și surd, cu mine zâmbind înghețat. Aproape că începuse să-mi placă - bărbații șovăiau acum, poate Stăpânul Jocului își râdea de ei... - și singură am pășit spre nișa din zid, singură am urcat pe lespede-fagure, rotundă ca o țeastă, la care se holba Esteban. Abia când m-am vârât în scobitura stâncii, ca treziți din somn, bărbații s-au apropiat, mi-au trecut lanțul peste mijloc, mi-au pus cătușele. Aveau gesturi înadins neîndemânatice, unii mă pipăiseră - o să îndrăznească oare mai mult? - dar eu zâmbeam, cu ochii la cercul negru, vâscos, care tivea lespede-fagure. Sfârșind, s-au tras în lături și unul a aprins bricheta, lăsând-o să cadă - de ce așa de lent, de ce țipa femeia cu perucă argintie, de ce Esteban tremura ca scuturat de friguri?... - apoi petrolul a înghițit cubul de metal și flacăra s-a prefăcut în lumină, în dogoarea ce-mi lingea gleznele. O vreme n-a fost altceva; însă lespede se încălzise, o simțeam vibrând sub tălpi și am văzut, țâșnind dintr-o gaură, o nucă păroasă. Încă una, și încă. Ieșeau din vizuini, din măruntaiele pietrei, rostogolindu-se, săltând: păianjeni.

Am smucit de cătușe, am dat să mă ridic pe vârfuri,

dar înțepătura m-a făcut să-mi vin în fire. Păianjenii erau deja pe mine, lunecau, se cățarau din nou, pielea mi se încrețise de la zecile de picioare furnicând în sus, mereu mai sus – iarăși durerea, ca un ghimpe de foc – și mi-am înfipt unghiile în palme: să nu mă clintesc, să nu...

Un bărbat bea pahar după pahar, altul se aplecase să vadă mai bine, al treilea își ștergea fruntea. Undeva, dincolo de masa verde, Esteban nu mai era decât o umbră. Aș fi vrut să-i zăresc chipul, ochii... Am gemut, cu gustul sărat al sângelui în gură. Fojgăieli, umblet, mușcături din care izvorau otrava, durerea, topindu-se într-o amorteală ce mi se revărsa în vene. Și picioarele acelea subțiri, țesând o plasă de întuneric, Cadillac-ul alb, șoferul

ce mergea alături, puhoiul colcăitor „răbufnind prin parbrizul spart... Departe, după râul de foc, după bolțile de spini, în pragul unei grote mă aștepta păianjenul – iar când s-a întins să mă apuce, ochii lui Esteban m-au privit de pe căpățâna cu fălci chitinoase.

*

Ușa s-a deschis fără zgomot, omul cu arma s-a uitat în cameră, bănuitor, apoi din nou afară; într-un târziu a intrat. Din câțiva pași a fost lângă pat, dar a mai pândit o

clipă, înainte să smulgă cearșaful de pe trupul care nici măcar n-a tresărit. Chiar în lumina slabă, îndulcind tonurile, goliciunea femeii nu mai stârnea poftă ci milă: pielea stropită cu pete roșii, umflate, sânii parcă storciți, carnea vie a buzelor... Mă înșelasem – sluga era aidoma celui odrăslit de stirpea lui Juan. Femeia stăpânului, *străina*, zăcea aici, în puterea lui și nimeni n-avea să știe dacă... A câta oară mă ispitea Esteban să mă arăt, să ucid, crezând că o să-nșele soarta?! L-am lăsat pe păduchios s-o încalece, să-i depărteze genunchii și-am împins scrinul de care mă rezemam – scârțâitul nu se stinsese când omul a țâșnit pe coridor, gâfâind de groază. Căci cine, dacă nu ultimul Herrera știa și altă intrare decât ușa?! Am dat din umeri – pe Esteban îl voiam nu scursurile trimise ca momeală –, apoi m-am întors spre Nicole, am învelit-o. Străina mea. Venită anume ca să mă cheme din vis, din uitare. Atâtea vorbe, atâtea gânduri pe care le adunasem patruzeci de ani; iar acum stăteam lângă ea, neputincios, așteptând. „Nicole”, am șoptit. „Să mă ierți dacă nu ți-am răspuns în seara aceea, dacă n-am fost, *atunci*, cu tine. Mi-e frică: de ce se ascunde sub carapacea de metal, de Fluviul Timpului, pe care unul din noi trebuie să-l treacă...”

Pleoapele. Se zbătuseră ori era numai o părere? M-am aplecat peste pat, uitând de toate. Doamne, dă-mi un semn – și mâna ei s-a mișcat, mi-a prins degetele. Nicole a deschis ochii. O privire încă tulbure; dar când și-a lipit obrazul de oțelul armurii mi-a rostit numele și în mine n-a mai fost loc pentru mirare, am strâns-o la piept, i-am mângâiat pletele, umerii... îmi simțeam inima zvâcnind lângă a mea și-am ținut-o până ce tremurul, suspinele i s-au potolit, apoi am culcat-o în așternutul jilav. După o vreme am auzit-o răsuflând rar, liniștită: adormise. Pentru Esteban începea coșmarul.

*

Lumea ardea: dalele curții, văzduhul gros ca o mlaștină, bolta. Vântul se înverșuna să-mi smulgă cearșaful – o corabie împotmolită în noroi, asta eram – și am desfăcut brațele, lăsându-l să zboare, să fugă. Lava soarelui se prelingea pe acoperișuri, peste ziduri și bastioane, peste gratii și porți. Atâtea zăbrele, doar ca să țină afară vântul, când el era aici, ascuns, pândind... „Sunt gata” i-am strigat, însă umbra mi se împleticea, se agăța de tufe, de ziduri, grea, îndărătnică. Am vrut s-o arunc în bazin: se vârâse deja înăuntru și s-a repezit la mine aidoma unui câine mare, negru. Obosită, m-am așezat lângă parapetul încins, râzând către so-are, puilor de peoni ce râdeau și ei. Da, era bine să arzi odată cu lumea...

Târziu, foarte târziu, mi-am amintit. Cum năvăliseră în miez de noapte oamenii lui Esteban, scotocind fiecă colțișor, până când moartea se abătuse asupra-le fără ca nimic s-o prevestească; și cum căzuseră, secerați de sabia ce fulgera albastrui, de pumnalul ca un colț de șarpe. Cum Stăpânul Jocului se furișase cu carabina în mâini, cum trăsese, cum Díaz a pornit liniștit spre el, primind gloanțele fără să se clatine, cum înfipsese pumnalul prin gâtulejul rudei sale, țintuind-o de lemnul ușii. Apoi... Nu l-am mai văzut ieșind din umbră și am fugit plângând, coridor după coridor, încăpere după încăpere – cineva alerga după mine, sosise timpul să plătesc, dar nu peonilor, nu slugilor cu chipuri și suflete de lut –, până ce m-am trezit în turnul pustiu, unde nimeni nu urcase de veacuri. Am rămas acolo, cu lăstunii și Luna, gândindu-mă la cel care își dăruise a doua viață. Îi cunoștea prețul și n-a șovăit: iar eu, trăiam încă. Singură, nedorită, fără țel... În zori coborâsem.

Și de-atunci îi așteptam. Zâmbind, despuiată, în vipie. Să ucidă străina, să-i ia carnea și sângele, să se sature. Și de-atunci, în curte nu se arătasera decât câinii, găinile și câțiva plozi murdari. Uneori, un oblon scârțâia, o femeie își

chema odrasla; dar de mine nu se atinsese decât soarele.

Mi-era sete. Am luat apă în pumni, am băut, mi-am turnat pe creștet, pe trup. Când aveau să vină? Un sunet stingher m-a încremenit așa, arcuită spre bazin și inima mi-a sărit din loc. Un tropot de cal?! M-am întors încet – poate nu era decât... înainte-mi fornăia un armăsar cu armură și panaș; călărețul în platoșă neagră s-a aplecat și mi s-a părut că deslușesc ceva dincolo de gratiile vizierei, am bâiguit un nume, însă nu mi-a răspuns decât tăcerea. M-am pomenit în șa, în fața lui, plăcile de Ser frigeau, calul mergea acum la pas, poarta creștea, ajunsese cât un munte, și nimeni n-o închidea, nu încerca să ne oprească...

Am trecut dintr-un salt dunga de beznă. De amândouă părțile, șiruri de călăreți mărgineau drumul, lăncile, armurile luceau în soare, caii se frământau pe loc nechezând, am zărit paturile archebuzelor ivindu-se din coburi și ce) care mă ținea a ridicat sabia. Strigătele au răsunat ca o salvă. Apoi călăreții sau rânduiau în urma noastră, câte șase și eu m-am uitat la bărbatul care-și desfăcea viziera. Avea părul lung, înspicat, iar în ochi mai păstra puțin din vechea teamă. Dar, că ți mine, Díaz ieșise dintre zăbrele.

NEGURA

O gară ca oricare alta, câteva ore până la celălalt tren și poarta de sticlă m-a azvârlit în viitoarea de pași, glasuri, gemete de cauciucuri și claxoane... Străzi după străzi, cu mașini, vitrine, reclame, oameni grăbiți „străini. Apoi, stingher între atâtea prisme de oțel ce zgâriau bolta, muzeul. Am privit coloanele de la intrare – în lumina îmblânzită de crepuscul păreau lujerele unor flori nemaivăzute, chemând într-o oază-refugiu. Înăuntru m-am trezit deodată departe de forfota orașului și am pășit cu sfială pe covoarele care înăbușeau orice zgomot, umbră printre umbrele prelinse de la ferestre, în lumea de șoapte unde nu întâlneam pe nimeni.

Statui: de marmură, zăpadă înghețată; de bronz, bucăți de noapte șlefuite ca oglinda. Cai ridicați în două picioare, fluturându-și coamele, gladiatori încremeniți în sirinsoarea leilor, nimfe care zâmbeau amintirii - toți păreau să aștepte doar un cuvânt, o mângâiere ca să prindă viață. Mai încolo, pânzele, uși deschise spre nemărginire ori clipe încrustându-se-n eternitate, păstraseră durerea, bucuria sau trecătoarea fericire la fel de proaspete ca atunci când se născuseră din vraja mâinii și a gândului.

Credeam ca nimic nu mă mai poate uimi, când, în ultima sală m-am pomenit înaintea *Tabloului*. Ascundea un perete întreg, înghesuind celelalte pânze, strivind, tăind răsuflarea. Nu o fereastră ci o lespede, săltată de brațe gigantice, gata să cadă din nou, pentru totdeauna, peste temnița mai mare decât o catedrală. Ziduri negre, bolți sub care lumina picurată prin lucarne nu subția fumul, lanțuri, cătușe, inele crescute de-a dreptul din stâncă, mese împovărate de fierărie ruginită, mese pe care dormitau mașinării monstruoase, cu zimți ori țepi, ori piroane. Și, pretutindeni, flăcări - unele înalte, șfichiuind văzduhul, altele tremurătoare, abia ivindu-se din cenușă... Tabloul: infinită împreunare de nuanțe, beznă și văpaie, piatră și metal.

Trei bărbați în veșminte roșii, cu chipurile lucind de sudourc, înteteau focurile. Fețe aproatx* aidoma, făpturi mătăhăloase, lipsite de gânduri sau simțiri, fără trecut, fără nume. Apoi, Inchizitorul. Cu buzele strânse, cu pleoapele coborâte pe jumătate, părea că ațipise - însă mâinile ieșind ca niște păsări golașe din mânecile rasei se încleștau de jilț cu nerăbdare, cu râvnă. Omul acela... O vorbă de-a lui - caznă; un semn ol mâinii descărnate

— Moarte. În numele unui Dumnezeu crud, numai de el înțeles, bătrânul osândeă. Fără patimă, fără slăbiciune... Mai încolo, un scaun de fier, cu spătarul în cruce:

începutul, de multe ori sfârșitul. Celor slabi, mărturisirea smulsă în pripă le aprindea rugul. Pe îndărătnici îi aștepta un drum pe care puțini ajungeau prea departe - și capătul nu putea fi decât unul. Cei din tablou știau asta. Șf călăii, și Inchizitorul, și umilul scribe aplecat peste vraful de pergamente. Băiatul palid, cu ochi încă neumbriți de ură, n-avea ce căuta acolo. Dar ce erau coliba țăranului, mănăstirea, castelul ori maghernițele din orașe, decât hrube în temnița veacului?!

L-am privit încă o dată, mai cu luare-aminte și am tresărit. Ochii nu-i mai păreau inocenți, ci arzători, se mișcau, mi-au urmărit mâna când am întins-o să mă sprijin, căci toate începeau să tremure în jur, să pălească. Văzduhul se vfilurea ca o apă, pereții, tabloul își pierdeau contururile, se topeau încet, curgând spre podeaua care se clătina, ochii aceia mă trăgeau într-un abis, am țipat, însă nu era nimeni să m-audă și, brusc, mi s-a făcut nespus de frig.

Vocea nu era decât o șoaptă răgușită - dar îmi umplea mintea, așa cum umplea cele mai îndepărtate firide ale sălii. Fratele Ignacio nu se clintise toată dimineața. Numai degetele i se frământau, într-un neastâmpăr ce nu era și al trupului și vorbele curgeau, curgeau, iar scârțâitul penei mele nu contenise din zori. Căci fratele Ignacio nu cunoștea îndoiala, nu* ostenea vreodată încercasem să fiu asemeni lui, să mă lepăd de lume, s-o disprețuiesc, să călesc din trupul și sufletul meu unealtă Sfântului Oficiu. În zadar. Văzusem bărbați și femei chinuiți, îi văzusem murind, cu spaima în ochi ori blestemându-ne. Și dacă unii aveau să ajungă înaintea Celui ce Iartă Totul?

O clipă de tăcere, cât să înmoi pana în călimară și literele au început să picure iarăși. Dacă m-aș opri, dacă i-aș spune: „frate, vreau să mărturisesc”? **1** M-ar asculta, clătinând din cap la răstimpuri sau ridicând din umeri. „Sunt slab, sunt nevrednic, frate Ignacio. De câte ori

tipetele celor în caznă sparg văzduhul, de câte ori sângele țâșnește și izul de carne arsă îl alungă pe cel al fricii îmi întorc privirea de la călăi, de la tine, de la trupurile fă rimate. Și nu mă uit la cruce, nu mă uit la pană, fiindcă din ele curge sânge. Mă uit la peretele din față, la zidul afumat, dincolo de care...” Și pe urmă? Cum să-i spun despre fereastra ce se iveau în piatră, despre Cei-fără-nume dar cu chip omenesc, pe care-i zăream de fiecă dată mai limpede? O vreme nu veniseră decât chemați de urlete; se uitau la noi, la cei ce li se vânduseră, apoi plecau și în locul lor apăreau alții. Nu scoteau o vorbă, nici nu stăteau prea mult, poate nu le păsa. De luni întregi însă, abia luam pana că fereastra era acolo, aș fi putut s-o ating, dar nu, nu era aievea și dacă ceilalți ar fi bănuț... O privire strecurată cu fereală, pleoapele usturându-mă deodată, un tunet sub tample: picioare lungi, în teci albăstrui, zale de argint învelind-o până la bărbie, plete aidoma cârceilor de viță. Diavolița se oprișe, dar acum nu-i mai deslușeam decât gura, floare însângerată și gâtul mi se uscășe, aerul frigea. Când ochii i s-au ațintit într-ai naei, când s-a dat un pas înapoi, am înțeles că mă vedea și ea; abia atunci, m-am îngrozit cu adevărat.

Frig: îmi era, îmi fusese? Gândul rămânea stingher în pustiul minții. Știam doar că-l adusesem cu mine - de unde? „Mi-e frig”, am roștit din nou, fără glas, și trupul mi-a răspuns, zgribulindu-se. Ceva a căzut, s-a rostogolit în bezna de la picioarele mele. O treaptă și, mai jos, altele - o scară ducând spre sala luminată de torțe. Zgomote, senzații amestecate, confuze: iz de fum și ziduri jilave, pârâit de flăcări. Imagini, parcă derulate sub apă: bărbații în roșu încremeniți, bătrânul ce se ridică o veșnicie din jilțul său, brățara rotindu-se încă... Inchizitorul mă privea cu ochii aproape ieșiți din orbite. Rostea ceva, sunetele aveau o cadență tainică, era o rugăciune sau poate, o chemare și m-am pomenit coborând treaptă cu treaptă.

Când ara atins podeaua a fost ca și cum pășisem pe o crustă de gheață. M-am oprit și m-am uitat peste umăr - scara nu mai era și chiar atunci mi-am amintit, trenul, ar fi trebuit să fiu deja pe peron - apoi, umerii mi-au căzut. N-avea rost, mi-am spus, pricepând în sfârșit sau crezând că pricep.

Bătrânul tăcuse; la un semn, călăii s-au scuturat de nemișcare, au pornit către mine. Oare ce cuvânt i-ar face să dispară, i-ar închide între ramele negre? Am dat să vorbesc - n-a ieșit decât un hârâit. Bărbații nu se grăbeau, însă încetineala lor era acum firească, lumea din jur își regăsea, treptat, coerența.

Căjcături apăsate, zornăit de fierărie, miros de piele încinsă și sudoare. Primul a întins mâna, o venă i se zbătea la tâmplă, dar nu mă puteam clinti, nu izbuteam să-mi iau privirea de la degetele rășchirate - încă mai credeam că nu mă vor atinge, *că eu și ei* nu puteam fi în același loc și-n același timp. Foșnetul bluzei răsună asemeni unui suspin: mâna a suit de-a lungul fermoarului, apoi s-a închis, înghițind piatra medalionului, firul subțire, fosforescent.

Când mi l-a smuls, am țipat de parcă mă duruse. Până să-mi vin în fire, alte mâini îmi alergau pe trup, și m-am pomenit trasă, răsucită, ca o păpușă. Se căzneau să-mi sfâșie bluza, dar plasticul rezista, aluneca și ei se încrâncenau ca și cum veșmântul suplu era o piele pe care trebuiau s-o jupoaie. Mă zvârcoleam furioasă când, o mânecă s-a desprins din cusături, a fluturat prin văzduh spre flăcări; i-au urmat șarpele fermoarului, batista, bancnotele uitate într-un buzunar. Mi-au rupt bluza fâșie cu fâșie - n-aveam nimic pe dedesubt și s-au holbat descumpăniți la goliciunea dezvelită pe neașteptate, la sânii ce zvâcniseră, scăpați din strânsoare. M-a îngreșoșat izul de rachiu și usturoi, genunchii mi-au țâșnit fulgerător și omul s-a frânt de mijloc. Ceilalți mi-au prins brațele, au început să tragă de pantaloni cu smucituri brutale. În

tăcerea grea răsunau doar gâfâitul meu și al bărbaților, pe urmă pantofii mi-au căzut cu un zgomot sec, am mușcat o mână, alta mi s-a înfipt în plete, am auzit pârâitura prelungă a pânzei. Picioarele îmi ieșeau din pantaloni ca dintr-o coajă, tot mai mult, nu trebuia să-i scoată, să... Am mai apucat să mă văd despuiată cu lotul, apoi degetele care mi se încrustau în gâtleej m-au înmuiat și i-am lăsat să mă poarte spre scaunul înalt, mâncat de rugină. Era rece, zgrunțuros, dar priveam în pământ năucită, fără să simt lanțurile ce-mi intrau în carne, atingerile. Unul dintre călăi căuta ceva pe o masă; s-a întors cu un cuțit a cărui lamă lucea roșu în lumina locurilor. Mi-am strâns pleoapele cu putere – acum, în sfârșit, o să mă trezesc din coșmarul care *nu putea* fi aieveja.

Ultima buclă, plutind spre podea ca o pană de aur. Sluțită, cu părul retezat de la rădăcină, cu pielea crestată pe alocuri, diavolița își pierduse trufia. Buzele îi tremurau, ochii i se aburiseră. Călăii i-au smuls inelele, cerceii, au încercat să-i șteargă spoiala strălucitoare de pe pleoape. N-a gemut decât o dată, când i-au trecut tăișul pe sub pânțele, răzuind puful des, roșcat. Ca peste tot, nici acolo n-avea vreun semn uscuns, vreo pată – satana luase înfățișarea nevinovăției... însă trupul prea alb, neatias de soare, de colb ori de noroi, unghiile lungi, parcă muiate în sânge, mărturiseau fără putință de tăgadă ce adusesem în lumea oamenilor.

O întrebare, alta. Fratele Ignacio le rostea netulburat, fără grabă. N-ar fi pierdut șirul cu niciun preț și glasul lui, scârțâitul penei mele răsunau ca-ntotdeauna. Dar făptura legată de scaun nu plămădisese păpuși din ceară, nu firesc ierburi de leac. Venise de Dincolo. De ce n-o întreba fratele

despre Tainele cele Mari, despre Stăpânul ei? S-ar fi dat în vileag, oare?

Călăii așteptau. Ultima întrebare, rotirea mâinii și-a mălăniilor, apoi, deodată, cleștele năpustindu-se prin văzduh, mușcătura fălcilor de fier, țipătul. Și iarăși glasul fratelui Ignacio, litania monotonă. Nu puteam să-mi astup urechile, să întorc capul. Trebuia să mă uit - la clește, la urmele ce se învinețeau sub ochii mei. Și m-am uitat, cu tâmpilele pulsând mai iute decât inima, cu fruntea arzând, cu răsuflarea țâșnind anevoie din piept. Apoi am văzut tresărirea sânelui apucat în ciocul negru și mi-am încheștat pumnii. I-am strâns până la amortire, buzele mi se mișcau fără rost, pana s-a frânt, am luat alta, dar nu mai deslușeam limpede nici pergamentul, nici cuvintele mângălite cu atâta chin. Diavolița se zvârcolea gata să-și smulgă brațele din umeri și fierul se adâncea, sugruma globul moale, îl storcea spre pata din vârf, încrețită de frig și de spaimă... Mi-am luat seama. Călăul, ajutoarele se uitau la diavolița fără s-o vadă, fratele Ignacio tăcea. Și trupul-jertfă a continuat să se răsucescă în capcana ruginită, pe când *mâinile* călăului făceau cleștele să muște,

să muște...

Într-un târziu, fratele Ignacio a murmurat ceva și *călăii au încremenit, statui* crescute de-a dreptul *din granitul podelei. Atârnând în legături*, Cea de

Dincolo clipea mereu, ca orbită. Suspina tot mai rar și, pe neașteptate, un șuvoi de vorbe i s-a revărsat de pe buze... Nu le pricepeam. Dar glasul ruga și ochii rugau, înecați de o groază cum nu văzusem la nimeni până atunci. O diavoliță cerșind îndurare, zbuciumându-se nevolnică, la cea dintâi caznă? Și vorbele ce se duceau să moară la picioarele jilțului, ca valurile la un mai pe care zadarnic încercaseră să-l spargă, să-l surpe...

Fâlfâitul de aripă al rasei: fratele Ignacio se ridica. A pășit spre scaunul în care Cea de Dincolo amuțise, printre călăii uimiți - pentru un slujitor al Sfântului Oficiu osândiții nu erau decât nume, ce voia să facă?... - și, când mâna i s-a împotmolit în văzduh, tremurând, mi-am ținut răsuflarea. Apoi degetele au atins obrazul mânjit de lacrimi, au trecut peste buza de jos, sfârtecată, culegând picăturile purpurii. Căutau, șovăiau. Brusc s-au tras înapoi ca arse și am crezut că diavolița mușcase. Însă în ochii albaștri nu era decât scârbă, iar fratele Ignacio și-a înălțat brațele spre boltă. Un tunător „Pater” a prins să se învâртеjească, cuvintele se loveau de pereți, făceau torțele să pâlpâie, creșteau într-un puhoi mugitor, hăituiau umbrele, îngrămădindu-le ca pe niște făpturi oarbe spre umbra omului, care se mărea, nemăsurat, peste toți și toate...

Deodată, fratele Ignacio s-a năruit la podea:

Întâi glasul, înecat, stingându-se, apoi trupul, sunând ca un sac de oase. Numai umbra i-a mai rămas o vreme în picioare, dar s-a împuținat și ea, s-a scurs, înghițită de rasa neagră.

Mă uitam cu mintea golită, fără să înțeleg. Abia zgomotul fugii, strigătele călăilor pe coridor, tot mai depărtate, m-au făcut să-mi vin în fire. Fratele Ignacio

zăcea în mijlocul sălii, pete vineții **r** se lăteau pe obraz, pe gât, un fir de sânge i se prelingea din gura căscată. Ochiul mi-au rătăcit peste mese și focuri, lanțuri și unelte; pe urmă, de la ușa dată de perete, la făptura care se zbătea iarăși, în tăcerea tulburată doar de trosnetul lemnului mistuit de flacără.

„Ave Maria”, am șoptit, strângând crucifixul în palmele asudate. Ave Maria, bubuiau glasurile din jur, buzele mi s-au mișcat din nou și gândul mi-a fugit la ziua în care, din negurile încă nerisipite, statuia răsărise înaintea mea. Era înnegrită de vânturi și ploi, iar foițele de aur de pe obraz i se jupuiseră, lăsând dăre prelungi, pete. O clipă, îmi păruse că Fecioara plânga.

...Când, cu diavolița în brațe pășisem peste pragul trecerii de care numai puțini știau, și apoi, în bezna și mîzga puturoasă a subteranelor, n-avusesem vreme să mă înfricoșez. Abia afară, în ruinele de la marginea orașului am început să tremur și m-am lăsat lângă un zid, scăpând povara care-mi amortise mâinile, pieptul. Era rece, lunecoasă ca un șarpe; doar că nu unduia, nu mai avea rotunjimi. Așa, îngrămădită între bolovani, nemișcată, cu fața în jos, Cea de Dincolo aducea cu o rădăcină frântă, lustruită de puhoaie... Și mai departe? Gândul-strigăt nu aștepta răspuns și glasurile, umbrele ce au umplut drumul în urma statuii, mulțimea desprinzându-se din ceață odată cu zorii m-au făcut să tresar. Ne ajunseseră, deja? Dar nu, viermele de capete și spinări era doar o procesiune. Priveam curgerea înceată, poticnită, când ceva - o lumină? o șoptă? - mi-a adus un gând nou. Diavolița nu se trezise. Voiam să știu, să aflu... La amiază, când m-am întors cu sacul, gluga și mățaniile, era tot acolo, și a trebuit s-o zgâlțâi, s-o salt în capul oaselor, să-i trag singur veșmântul. Procesiunea se rărise, ultimii întârziați se târau prin colbul drumului și când am trecut după făptura care se

împleticea, călcând mereu pe poalele de pânză cenușie, nimeni nu s-a uitat la noi.

Ave Maria. Venirea Ei fusese un semn - primul. Apoi, în amurgul acela plouase și Fecioara a plâns cu adevărat, dar eu nu vedeam decât lacrimile Celeilalte, flacăra, înțelegerea din ochii fratelui Ignacio... Trecuseră zece zile de-atunci. Zile în care n-o privisem vreodată. Nopti în care așteptasem fulgerul tăișului aducător de tăcere. Dimineți în care mă miram că sunt viu, că trăiește încă... între noi, un moșneag în zdrențe, o fată încinsă cu lanțuri de fântână, un bărbat ce-și striga păcatele, mai grele decât ale lui Iuda - unul, sau poate toți, vegheau. Căci *ei* nu uitaseră, nu iertaseră. N-aveau cum. Și totuși, dacă păseam în rând cu ceilalți, eram doar un călugăr și o păcătoasă. Străini, neîmpărțind decât drumul care ne depărta de umbra fratelui Ignacio, de sala unde el dăduse greș...

Un șuielat, usturimea scuturându-mi umerii, unduirea șarpelui negru ce poposea într-altă parte. Șfichiuire, țipăt, spinări încovoiindu-se; bolboroseală, vaiete, târșăitul tălpilor goale, al sandalelor călugărești. În față, în lături, în urmă, mulțimea fapturilor fără sex, fără vârstă. Măști pământii, ochi goliți de viață ori lucind de nebunie, trupuri stoarse de vlagă - păpuși umblătoare, din care pierise până și voluptatea suferinței. Ce căutam acolo, între ei, numai călugărul știa. Nu-mi aminteam nimic, nopti la rând mă zbuciumasem să-mi găsesc numele, un gând cât de mărunț care să-mi spună cine eram. Dar nu vedeam decât o clădire albă, coridoare lungi, pustii și, brusc, o peșteră - o hrubă? - enormă, căscându-se într-un zid. Apoi, întunericul. Și drumul... Poate că visam încă. Doar călugărul acela tânăr, purtând crucifixul ca pe o armă, știa. Dintre ei toți, când mânat la tăiere și păstori în sutane, chipul lui îmi părea cunoscut; însă privirea îi rătăcea peste mine străină, nepăsătoare.

Mi-am umezit buzele crăpate, mi-am șters lacrimile. De la un timp plângeam mereu, fără să vreau, iar pe înserat, când ne îngăduiau să bem – o ulcică, niciodată mai mult, apa era stătută și mirosea, dar o sorbeam cu lăcomie – și îmi zăream chipul străin, de sălbăticiune hăituită, lacrimile mă podideau din nou și călugării dădeau din cap, mulțumiți. Apoi venea noaptea, cu somnul greu ca o moarte ori cu frânturile de vis, o câmpie care se derula cu viteză dincolo de un geam, oameni în veșminte ciudate, lumini, culori, o femeie care-mi semăna învolburându-și pletele aurii, râzând, și iarăși zorii, câmpia – aceeași, alta? – drumul pe care pășeam, trup din trupul mulțimii. Picioarele mi se mișcau singure; la popasuri le descopeream cu uimire, umflate, murdare, pline de răni. Colbul îmi năclăia gura, pătrundea în nări, sub pleoape, mi se lipea de piele ca o crustă, arșița înfierbânta pânza aspră a sacului, o preschimba în scoarță, jupuindu-mi coastele, spinarea. Și mi-era sete. Asta și atingerile întâmplătoare, tresăririle cărnii amorțite îmi aminteau că sunt vie, că merg, sub același cer, pe același drum.

Soarele îmi ciocănea în creștet, gluga se freca de părul țepos, crescut de-un deget. „Apă”, am șoptit sau am crezut c-o fac și adierile mi-au adus izuri de putreziciune. Un crâng, croncănituri, fâlfâit de aripi. Copacii se îndeseau, dar umbra a venit odată cu mirosul de moarte și am văzut întâi un trup vânăt, legănându-se chiar deasupra potecii. Apoi altele și altele, ca un tunel de cărnuri putrezite, bulbucate aidoma pielii de broască sau desprinzându-se în fâșii și dezvelind oasele. Și, între ele, un schelet cu țeasta avântată în sus, cu fălcile căscate, gata să-și reteze frânghia. Am strâns pleoapele, însă imaginea mi-a rămas pe retină, ca și colcăiala viermilor grași, membrele răsucite nefiresc. Călugări și mulțime treceau pe sub fructele hidoase, care îndoiau crengile, peste zdrențele amestecate cu frunziș, cu iarbă, cu falange

descărnate. În ce lume intrasem, ce căutam aici? Eram, oare, una de-a lor? Atunci de unde groaza, greața care-mi răscoleau măruntaiele?...

Ultimii copaci, vântul răsunând, neașteptat, și drumul, lătit iarăși, coborând într-o vale înverzită. Undeva, departe, un ghem de ziduri și turnuri – dar până acolo se ridica o altă pădure, stâlpi groși, având în vârf câte o roată și câte un trup, înfipt în teapa din mijlocul spițelor. Brațe, picioare desfăcute într-o imposibilă cădere spre înalțuri: atârnați de fire invizibile, morții încremeniseră așa, așteptând. Ce? O mântuire, o a doua viață?... O roată s-a mișcat scârțâind, câțiva corbi au fâlfâit deasupra-i, apoi s-au lăsat la loc și vântul a fluturat pletele unei femei. Fusesse tânără, poate frumoasă și, răsturnat peste obadă, capul ne privea cu ochi în care spaima mai dănuia încă; dar gura văduvită de buze și mâna întinsă a implorare n-au primit răspuns de la noi, cum nu primiseră nici de la castelul ce creștea cu fiecare pas.

Ziduri ciclopice, șanțuri cu ape tulburi, mlăștinoase, bastioane crescute unul dintr-altul, creneluri și grilaje, piatră umedă și mucegai. De cine se temeau cei dinăuntru? De spânzurații din crâng, de morții goi din vârful stâlpilor, de cei ce aveau să moară?... Drumul cotea și am zărit deodată poarta deschisă, decupând cenușiul zidurilor, podul, mulțimea. Soldați, slujitori, doamne în brocart și catifea, cavaleri cu armuri lucitoare. Și rugul.

Sus, pe grămada de butuci, o bătrână și un băiețel. Spate în spate, înlănțuiți de același stâlp, privind la călugărul în mantie neagră, cu mâna înălțată. Brusc, oamenii au prins viață: strigau, blestemau, pumni și săbii izbeau văzduhul, ochii se bulbucau de furie și inchizitorul îi privea cu un zâmbet împăciuitor. Inchizitorul. Stăpânul robilor și al celor ce se credeau stăpâni.

O explozie de lumină sub frunte m-a năucit câteva clipe. Trecutul, prezentul pendulau, trunchiate,

învălmășite; durere și iarăși durere. Un chip de bătrân aplecat asupra-mi, inchișitorul ridicând crucifixul către femeia de pe rug, scuipatul ei țâșnind spre lumea pe care n-o căutase, care n-o voia. Torțele, mâna străină atingându-mi buzele: cât îl uram, cât... Copilul, căruia fierul i-a pecetluit hohotul de plâns se născuse în veacul acela întunecat - cum ar fi fost dacă... Fălcile cleștelui strângând încetul cu încetul: năluci și spaime, la hotarul neființei. Dar unde era viață și unde moarte în veacul-criptă?... Călăul apropiind torța, vâlvătaile ce se prelingeau, țâșneau din mormanul de lemne și fumul, acoperind rugul. Și din nou pașii, purtându-mă nu destul de repede ca țipetele băiatului să nu m-ajungă, să nu mi-o ia înainte...

Spinări cocârjate, chipuri blajine, de necuvântătoare: țărani. Viermi ai pământului - la fel de orbi, de mulți. Ca-n fiecare sat, umbra statuii aducea tăcerea și toți încremeneau: Dumnezeu venise la ei, nu-i uitase. Apoi, asta nu le mai era de-ajuns. Mâinile se împreunau, buzele începeau să depene. Fiecare avea ceva de cerut și, curând, se iveau neputincioșii, muții, cei slabi de minte, într-o necurmată curgere de hidoșenie. Copii ținându-se de fustele femeilor, bătrâni zdrențăroși, bărbați cu mișcări greoaie. Umili. Răbdători. „Ei sunt oastea cea mare, spunea fratele Ignacio. Cred și se supun, s-au născut așa. Au nevoie doar de pâinea amăgirii, de câteva vorbe. Iar noi avem nevoie de ei”.

O bătrână izbutise să atingă statuia și frații abia au putut s-o tragă în lături. A căzut la pământ zvârcolindu-se, arătându-și albul ochilor - pe dată, alte femei au început să strige, lovindu-se în piept sub privirea indiferentă a Fecioarei. Și nebunia se întindea: bărbații îngenuncheau plângând, fetele măturau colbul drumului cu părul, copiii se văietau. Curând i-au năpădit pe purtătorii statuii, pe frații care mânuiau bicele cu sârg. Un copil strivit, călcat

de mulțime urla; apoi a amuțit. O femeie s-a târât afară din ghemul de trupuri, lăsând în urmă dăre însângerate: picioarele frânte, aproape terciuite nu mai puteau s-o țină. Pretutindeni ochi holbați, degete rășchirate, glasuri cerând atunci, pe loc, Mântuirea. Încet, anevoie, procesiunea înainta, încheștasem crucifixul și mă uitam numai în sus, silindu-mă să nu-i văd, să nu-i aud. Atât de orbi... Dar nu erau *alții*, ochii lor? De undeva, din casele umile, de după garduri sau din grădini priveau, cântăreau totul. Pe săteni, pe frați, turma celor ce-și pedepseau carnea, pe *ea*, pe mine... Abia când copacii au înlocuit din nou zidurile, când în mijlocul drumului n-a mai rămas decât vechea omidă purtând statuia pe grumaz, am răsuflat în voie: fusese ultima încercare.

...Diavolița dormea. M-am aplecat și zvâcnetul trupului, al pleoapelor, palma astupându-i gura, au venit în aceeași clipă. Dar când i-am dat drumul n-a țipat. Am dus-o printre cei cufundați în somn și m-a urmat supusă, lăsându-și mâna într-a mea; târziu, după ce mersul ni se prefăcuse-n fugă, mi-am amintit că îi strângeam degetele atât de tare încât le auzeam trosnind.

Bătăile inimii, gâfâitul, sfârșeala; goneam pe sub tăișurile de negură ale crengilor, mai departe, și mai departe, prin pădurea tăcută, însuflețită numai de vânt. Alături de mine, diavolița părea o umbră prelingându-se de la un copac la altul. Patruzeci de zile în care abia o privisem și iată-ne singuri; m-am oprit, dar ea a mai făcut câțiva pași până să-și curme avântul. Nu i-am lăsat vreme – veșmintele au zburat brusc și abia le-a prins că-mi și smulgeam sandalele, rasa. Mi-am tras pantalonii, uitându-mă la trupul alb, lucind în lumina lunii. Era în mișcările acelea smucite, în graba cu care se căznea să intre. În fusta lungă, spaima celui ce știe. Căci diavolița aflase: *ei* pot fi oriunde și puțini le scapă... Am isprăvit amândoi odată și, văzând-o gata, am zâmbit. Da, vom fi mereu acolo

unde nimeni nu s-ar gândi să ne caute – nici chiar tu, frate Ignacio.

O tulpină verde aprins, prelungită în frunza ca un vârf de lance – un crin. Am scormonit până la bulbul alb, l-am scuturat de pământ și mi-am înfipt dinții fără șovăire. Pâinea, brânza se isprăviseră de mult, iar de câteva nopți clocotul din pânțele nu se mai potolea. Am mestecat repede – avea un gust dulceag, ca de mucegai – și m-am ghemuit înapoi, pe mușchiul jilav. Mai încolo, rezemat de un trunchi, călugărul veghea. Nu-și dezlipise pleoapele, dar știam că nu doarme. Niciodată nu-l văzusem dormind – fiecă clipă îi era pândă, zbucium lăuntric. Vorbea puțin și nu pricepeam destule cuvinte din limba veche, neașteptat de întortocheată; oricum, mi-era cu neputință să-l înțeleg. Veneam dintr-o lume în care toate aveau un preț și eram gata să plătesc – pentru o gură de apă, pentru viață. Însă el nu-mi ceruse nimic. Mă privea, uneori, și atât.

Un scârțit de osie neunsă. Întâi, din ceață s-a ivit capul unui cal, apoi trupul, coviltirul, cele două siluete de pe capră, roțile. Văzându-ne, bărbatul în veșminte de piele presărate cu ținte mari, de alamă, a dus mâna la sold, dar femeia de lângă el a tras de hățuri și căruța s-a oprit.

Femeia avea părul negru, lucios, cu reflexe albastrii, pielea aidaoma soarelui la apus. A întrebat ceva, lungind ciudat cuvintele și ochii de asiatică i s-au ațintit asupra-mi în timp ce călugărul îi îndruga despre boala mea, despre icoana tămăduitoare din Reims și tâlharii care ne jefuiseră pe drum. „Da, o țarancă ale cărei mâini și chip nu sunt asprite de soare și care nu-i deprinsă să meargă desculță, un tăietor de lemne cu surtucul prea lung și cu bonetă de lână pe cap în miezul verii... Dar eu știu că minte și tu ai înțeles asta” îmi spuneau ochii aceia, îngustându-se și mai mult. „Fii binevenită și el împreună cu tine – nu te teme”.

„Să nu vă fie teamă” a rostit tare și ne-a făcut semn să urcăm. Bărbatul mi-a dat mâna, m-a săltat și m-am

trezit, cu călugărul alături, între câteva zeci de fețe albe și roz, care-și holbau găurile de sub frunți la noi, rânjind cu guri strâmbe și mute. Măști. Lăzi cu veșminte, chitare, arme de butaforie. Toate lunecau și săltau în zdruncinăturile căruței și, deodată, întreg trupul mi s-a muiat, încordarea, spaima ce mă ajutaseră atâta vreme au pierit, lăsând în urmă doar o imensă oboseală.

Glasul răgușit, aproape o șoaptă, brațul gol întinzându-mi burduful; am sorbit de câteva ori din vinul amărui care mi-a ars măruntaiele, apoi am început să tușesc. Mai voiam, însă călugărul mi l-a luat din mâini și abia atunci mi-am dat seama că *mă ametișeam*. Sub coviltir, lumina era puțină, tulbure, ca-ntr-un acvariu; pe buze îmi stăruia un gust de ierburi strivite, legănarea, scârțâitul îmi îngreunau pleoapele, dar nu puteam să adorm. Au trecut ore după ore, cenușă scursă în prezentul imposibil: istoria, reînviată numai pentru mine, cu actori care nu știau că joacă, pe a scenă cât lumea... Soarele, căzând peste pădure. Într-un amurg ca acesta, peste șase secole avea să se nască o fetiță care-mi va purta numele: Marianne...

— Era noapte când ne-am dat jos. Bărbatul își scăpăra amnarul deasupra unei grămezi de vreascuri, femeia tăia o bucată de carne. Apoi, flăcările le-au așternut pe chip dâre de lumină și ne-am așezat în fața lor; mirosul dinspre frigărui a umplut văzduhul, am primit țepușa cu ciozvârte ce abureau și, înghițind cu noduri, am înfulecat cu o lăcomie de care nu mai izbuteam să mă rușinez. Foamefrig-frică. Atât rămăsese din mine după nici două luni. Dar fusese altceva înainte? Nu mai știam.

Nimeni nu scosese o vorbă. Isprăvind, bărbatul s-a ridicat, a adus o pătură și mi-a pus-o în brațe. L-am privit, cu luare-aminte. Era înalt, avea în mișcări sprinteneala tinereții, dar pletele de un blond-cenușiu, plasa de crețuri desfăcându-se spre tâmpile și cicatricea ce-i împărțea obrazul vedeau adevărul. Ochii de culoarea oțelului mi-au

întors privirea; calm, tern, însă Card blazare. Cine era, ce fusese omul acela, de un alt neam decât femeia ce avea jumătate din anii lui?

Cei doi și-au încropit culcușul sub căruță. Curând, din întuneric au răsunat râsul ei, sunete nedeslușite, iarăși un râs; pe urmă tăcerea și, brusc, gâfâieli, gemete. M-am întins lângă foc. Era cald, era bine. Când călugărul s-a vârât sub pătură, alături, nu m-am mirat – pentru toți ceilalți, eram a lui. Zăcea pe spate, crispat, necutezând să se clinească; fără să vreau am zâmbit și am închis ochii. La câțiva pași de noi, o femeie tânără își striga plăcerea, deasupra pădurii stelele clipeau, veghind. Poate că până și-n veacul Spaimei se iveau răgazuri...

Suvoaiele cădeau peste mine, mă orbeau, dar continuam să mă opintesc, trupul mi se încordase și durerea din ceafă, dinăuntrul pieptului era tot mai rea. Zadarnic: afurisita de căruță nu se urnea din noroiul în care mă cufundasem până la genunchi. Roche trăgea de loitre odată cu mârtoaga, diavolița împingea alături de femeie, cu pletele, veșmintele leoarcă de apă. „Încă puțin”, am scrâșnit și, chiar atunci, roțile s-au desprins din mocirlă. Am căzut în genunchi, iar boneta mi-a zburat cât colo, dezgolindu-mi creștetul, urmele tonsurii. Mi-am îndesat-o iute pe cap, dar era prea târziu: Malika văzuse. M-am urcat ultimul, furios pe ploaie, pe boemiană, pe gloaba care ne băgase în groapa ascunsă sub noroi. După atâta timp, un nenoroc mărunț mă dăduse de gol. Bănuiseră ceva încă din prima zi, însă n-ar fi putut ghici totul – acum știau. Și, cu cel dintâi prilej aveau să ne vândă.

M-am uitat de la unul la altul. Femeia – sămânță de tâlhari, blestemați să n-aibă tihnă pe pământ, trăind în afara legilor, fără teamă de Dumnezeu ori de oameni. Fratele Ignacio spunea mereu că boemienii ar trebui stârpiți ca niște chni turbați. Căci asta și erau. Pentru ei,

până și raiul nu era decât o câmpie pe care s-o brăzdeze cu urme de roți, s-o presare cu cenușa focurilor. Ajunși în mâinile Sfântului Oficiu își primeau osânda cu nepăsare, fără să ceară milă. Văzusem destui, în temniță și-afară; dar Malika, cu privirea-i nicicând supusă, cu serația celei dorite de toți era ceva ce nici fratele Ignacio nu întâlnise. Iar Roche... Cel care luptase o viață în Companii nu era deprins să piardă; și anii, patima mistuitoare pentru femeia cu ochi de șarpe nu-l îmblânziseră. Se ascundea doar, cu nepăsarea lui prefăcută, cu vorbele ce mușcau lucruri, oameni, și sfinți deopotrivă. Numai că-și punea sabia mai la îndemână decât chitara și în purtări n-avea nimic din spaima celor mulți. Soldat? Bufon? Vicios ori necugetat? Roche ascundea un alt om, în care se ascundea altul, ce nu era singur.

Picura tot mai rar, norii topindu-se în înserarea ce ne ajunsese din urmă. Curând, cei doi se vor împreună iarăși, lângă noi, în căruță ori în ploaie, ca sălbăticiunile, la fel de fără sfială, la fel de netemători. Ori poate că, în noaptea aceea... Am pipăit prăselele cuțitului ascuns sub haină – mă vor găsi așteptându-i. O răbufnire de vânt a adus voci și tabăra s-a ivit dintre trunchiuri atât de repede, atât de aproape, că am tresărit. Câteva focuri și, în rariștea de la marginea drumului, o potcoavă de căruțe puse cap la cap, cai priponiți laolaltă, bărbați cu chipuri scăldate în lumina sângerie. Săbii, crengi aprinse, securi – un zid de fier și foc ce se punea în mișcare, amenințător.

Nu l-am văzut pe Roche coborând; într-o clipă era jos, între negustorii ce pășeau în lături, descumpăniți, uitând de săbii Roche a dus mâna la pieptar și a zâmbit batjocoritor când unul s-a tras înapoia slujitorilor. A scos un flaut mic și l-a apropiat de buze – parcă ar fi atins o strună ce a vibrat adânc, răscolitor. Pumnii s-au desfăcut, bărbații și-au coborât armele, lărgind cercul. Dar șovăiau încă. Sunetele curgeau unul câte unul; se înălțau spre cer,

se pierdeau în frunziș și chemau – un înger, un demon? – cu atâta putere că nu m-am mirat când vântul s-a pornit iarăși să sufle și pe lângă mine s-a prelinș o umbră, sărind în iarba udă, învârtējindu-și fusta grea de apă, de un verde ce părea negru în lumina pâlpaitoare a torțelor.

Malika. Și-a desfăcut brațele, pletele i-au biciuit văzduhul; dar a rămas pe loc, unduind supusă după cum îi porunceă flautul soldatului. O clipă, două, apoi cei din jur au cerut lumină, mai multă lumină și din nou n-au mai răsunaț decât răsufările pripite, trosnetul lemnului îmbibat în rășină. Și Malika ardea, flacăra verde și roșie, crescând și scăzând sub lacrimile bolții, răsărind mereu din iarba strivită de tăpile goale, oglindindu-se la nesfârșit în ochii bărbaților care uitaseră de avuțul din căruțe, de pădure și tâlhari, de noaptea cu făpturile-i necurate.

Un singur om nu se uita la ea. Aplecat de umeri ca înaintea unui potrivnic, Roche părea să trăiască doar pentru cântecul care, deodată, devenise mușcător, aspru, mânând trupul femeii cu răutate, silindu-l să se rotească, să se frângă, prefăcându-l într-o volbură vie. Zvâcnete, legănări și iarăși zvâcnete, săltând fusta ca și cum carnea încinsă nu mai putea s-o rabde, dezgolind fusele de aramă ale picioarelor ce i-ar fi ispitit și pe bătrânii proroci, sânni umflați, ieșind la răstimpuri din despicătura bluzei, sticlireă albă a dinților de lupoaică: Malika. Târfa Babilonului. Cele ca ea ruinaseră regi, duseseră popoare la pierzanie, se strecuraseră în gândurile Păstorilor Turmei. Tot ce atingeau se prefăcea-n zădărniciē; lăsau bărbații goliți de simțire, îi dădeau pradă chinului veșnic fără să le dăruiască nimic în schimb. Căci, ce-ar fi putut dăruī? Mureau fără să fi zămislit, dar altele se nășteau pe alte pământuri, ca să împlinească voia Stăpânului lor, care le menise să aducă slăbiciune neamului omenesc, până-n cea din urmă zi a lumii...

Slugi sau stăpâni, bărbații de la popasul pierdut în

pădure nu mai erau decât dorință, nu mai știau decât că vor, nu atât trupul cât neînfrânarea boemiei, că și-ar fi dat sufletul s-o aibă. Ochii le luceau, ochi de ucigași ori de cerșetori. Iar Malika râdea și flautul o făcea să lumineze noaptea, asemeni aurului zvârlit de neguțători, și pe care călca nepăsătoare; râdea și eu nu mai răbdam s-o văd, însă pleoapele nu voiau să se coboare, trupul nu mă asculta. Așa fusese și frate Ignacio?

„Un șir de căruțe cu roțile înădărite lunecând pe un drum de fier. Un castel fără turnuri sau creneluri, apoi coridoare, săli după săli cu tablouri, și-n ultima o fereastră neagră, cât peretele. Cuvinte abia șoptite – Malika ezita, căutând nume pentru lucruri de care n-avea cum să știe. Palmele mele, desfăcute într-ale ei: două pagini goale, ce nu-mi spuneau nimic. Cum citea în păienjenişul de linii adâncite în carne? Cum izbutise să-mi afle trecutul, amintirile despre o lume care avea să prindă ființă peste jumătate de mileniu? Și dincolo de locul unde degetul Malikăi se opri? Viitorul... „Fereastra, am spus cu un glas răgușit, străin. A rămas deschisă ori este ferecată? ** Malika tăcea; într-un târziu, când mi-am ridicat fruntea am văzut-o uitându-se undeva peste umărul meu. Spaima îi lărgise pupilele, a albea buzele, obrajii.

M-am răsucit într-acolo și ușurarea m-a făcut să pufnesc în răs: nu era decât călugărul. Aducea lemne, însă, cu toată povara, călca la fel de neauzit ca totdeauna. Roche îi spusese odată că ar putea fura ouăle din cuib fără ca pasărea să-l simtă. Călugărului nu-i plăcuse gluma – „el nu era tâlhar, ca alții. Roche a dat din umeri, Malika nu l-a luat în seamă. Nu-l înțelegeau. Nici eu, deși încercam din toate puterile. Cum își trăise cei douăzeci de ani? Pe coridoarele mănăstirii, în liniștea chiliei ai cărei pereți înghițeau orice ecou profanator? Singur, obișnuit să asculte glasurile dinăuntru frunții, ori împreună cu ceilalți, o rotiță în mașinăria de slăvit un Dumnezeu care-și

întorsese fața de la veacul acela? Și ce-ar fi devenit, urmându-și calea? Inchizitor, sihastru ori braț umil al credinței? Soarta care ne unise pașii își mai râdea, încă, de noi – eram atât de aproape și atât de străini... Călugărul a lăsat crengile să cadă, s-a așezat și a început să descojească una. Mereu cioplea câte ceva, nu știam ce, fiindcă n-apuca să isprăvească vreodată și arunca cioturile în foc, parcă furios...

Un nechezat, apoi cal și călăreț au țâșnit din desișuri, trecând dintr-un salt peste flăcări. O intrare de cabotin, spunea strâmbătura călugărului, însă Roche n-avea nimic teatral – era, doar, *altfel*. Cei din jur o pricepeau repede, ba izbutise să trezească la viață până și mârtoaga cea galbenă: când îl simțea în șa, ochii i se aprindeau, grumazul i se încorda, sângele aprig al armăsarilor ce cutreieraseră cândva stepele îi curgea iarăși prin vine... La el, toate păreau atât de firești, vorbe și gesturi se nășteau fără efort, fără poticniri; și, în secolul fricii, cuteza s-o disprețuiască.

A venit la noi cu pași mari. În ochi avea un zâmbet – pentru Malika, dar și pentru mine – și ne-a tras spre căruța din care a scos un cufăr lung, înnegrit. A săltat capacul, s-a vârat înăuntru, dispărând pe jumătate între fălcile de lemn; apoi iarba s-a umplut de farfurii, mingi, un soi de popice, iar Roche s-a ivit din nou, cu mâinile pline de cuțite. S-a uitat la femeia care aștepta, cu chipul, creștetul, umerii stropiți de raze. A privit spre călugăr, însă ea și-a scuturat pletele a nerăbdare și cuțitele au pornit, într-un mănunchi de fulgere argintii. N-am zărit mișcările Malikăi – erau prea iuți. Cred că a prins lamele pe rând, le-a răsucit și le-a trimis înapoi, hăcuind văzduhul, spre bărbatul care nu se clintise. Roche a făcut la fel, încetinind, ca să percep succesiunea: apucarerăsucire-aruncare. Amândoi așteptau același punct, din mijlocul curcubeului de luciri; el părea calm, dar fruntea i se

îmbrobonise de sudoare. Malika dansa. Cu părul în vânt, cu buzele întredeschise, cu ochi strălucitori, trăia clipa, jocul. Și dacă aveau să greșească?

Cu vâjâituri scurte, cuțitele s-au înfipt în pământ, iar Roche și-a încrucișat brațele pe piept. Dar Malika nu se săturase. A luat o minge, mi-a azvârlit-o și, curând, o treceam dintr-o mână într-alta. O vreme a mers – chiar prea lesne. Apoi am pierdut ritmul; mâinile nu mă mai ascultau, prindeam numai aer, mingea cădea mereu. Mă aplecam a suta oară, când Malika mi-a cuprins încheieturile. „Nu așa” a rostit, blând. Când mi-a dat drumul țineam în fiecare palmă câte o minge. Le-am schimbat brusc între ele, cu o îndera mare care m-a uimit. Începea să-mi placă. Gesturile, pendularea culorilor aveau un efect hipnotic. Și gHEMELE de pâslă zburau tot mai repede, mai sus... Marianne, prințesa saltimbancilor... La asta, *acolo* nu mă gândisem! Dar nu trebuia să râd, nu acum, aş fi spulberat echilibrul dintre mine și sferele galbene, dintre mine și lumea aceea.

Un fior neașteptat: buzele Malikăi îmi urcau de-a lungul gâtului, umede, fierbinți. Încă mai aruncam mingile, dar gândurile mi se roteau ca niște gâze orbite de lumină, nu le puteam opri, nu mai simțeam decât căldura trupului lipit de al meu și o senzație ciudată, ca și cum inima îmi era strânsă într-un pumn de bronz. Sunete, imagini îmi înecau mintea: pocnetul sticlelor de șampanie, cascada luminilor revărsate asupra ringului pe care dansam, foșnetul cearșafurilor de satin, apusul și talazurile spălând nisipul plajei... Și, deodată, am priceput – trupul mi se trezea din amorteala lunilor de spaimă, de negură. M-am înfiorat iar, încercând să pun stavilă suvoiului de senzații; apoi m-am lăsat în voia lor: nu puteam, nu *voiam* să mă împotrivesc. Să simt din nou, să... Malika îmi sufla în ureche. Am început să râd – pentru ea, totul era atât de simplu... – și am căzut amândouă, printre mingile care

săreau în iarbă ca niște șoareci nebuni.

Cerul se albise. Încă o zi, încă un strop de mânie. Boemiana era singură în culcuș. Am auzit-o căscând și mi-am mijit pleoapele: ieșea de sub căruță, avea fusta, părul, pline de iarbă și țărână. S-a uitat la noi, apoi s-a întins îndelung, aidoma unei păsări care-și răsfiră penele în soare. Când a dispărut între copaci, m-am întors spre diavoliță. Pleoapele îi tresăreau în somn și își mușca buzele - își amintea. Dar obrajii nu mai aveau culoarea fildeşului, pletele îi crescuseră și luceau asemeni unui nimb. Un înger venit din iad. Roche, Malika o plăcuseră, i-o arătau și ea îi îndemna la mai mult, bucurându-se ca de un dar. Așa fusese când boemiana a luat-o în căruță să-și aleagă o rochie și, într-un târziu s-a ivit, mai roșie la față decât veșmântul acela de târfă; și prima oară când mâna soldatului i se așezase ca din întâmplare pe genunchi; și când Malika o învățase dansul care golea mințile și pungile drumeților; și când apărea cu boemiana în mijlocul taberelor, cu mască și haine băiețești, ca să joace farsele născocite de Roche... Și seară de seară flautul soldatului cânta pentru ele, iar vinul, râsul îi legau tot mai strâns. Cu mine, diavolița nu răsese vreodată; poate fiindcă tăcerea mea cerea tăcere. Însă dimineața, când se trezea, părea uimită să mă găsească alături. Ceilalți abia dacă mă vedeau - câtă vreme până să-mi spună că prisoseam? Trebuia să întorc sorții. Să prăbușesc liniștea ce se-nălțase în diavoliță, s-o scot dintre cei doi, să fiu minte și braț, judecător și călău. Și trebuia s-o fac cu măreție, asemeni lui Dumnezeu - așa mă învățase fratele Ignacio. Dar cum? ... Deasupra mea, soarele încă alb al zorilor, bolta curată. Niciun semn. Numai creanga moartă, din care pornea cruciș alta, ca lama unei... Am sărit în picioare și, până să ajung la căruță, cules esem deja frânghia; înăuntru am măturat vraful de măști și veșminte, am tras într-o parte cufărul cel mare, l-am deschis și am început să caut.

Mantia, mascu dată cu var, singura nefolosită - apoi, coasa.

...Roche își suflecuse mânecile. Ridica toporul, rămânând o clipă nemișcat și izbea fulgerător, de parcă ar fi retezat o căpățână. Ixmimil se despica, bucățile cădeau de o parte și de alta a buturugii. Văzusem bărbați care îndreptau potcoave cu mâna goală, dar Roche nu era dintr-acciu. Puterea lui stătea în iuțeală, în meșteșugul de vechi soldat. Nu trebuia să-i dau timp să priceapă... Când a pus deoparte unealta, când și-a șters fruntea cu dosul palmei, i-am apărut în față. Ochii i s-au mărit și a făcut un pas înapoi, încremenind. Bătălii, asedii, încăierări de bețivi, lupii, tâlharii nu-l putuseră răpune - și iată că-i venise vremea. Nu se temuse de nimic, însă cu Cel fără îndurare n-avea rost să lupte... într-un târziu, sătul să-i privesc spaima, am ridicat coasa și um lovit.

O tufă mi se agățase de mâneca veșmântului. Mi-am smuls-o și pânda neagră a stârnit un vârtej de frunze, de aer tomonic. Am pornit printre copacii care fremătau, printre văgăuni și bălți; râul se azeu tot mai aproape, dar altfel pădurea era pustie, de parcă până și sălbăticiunile fugeau de chipul-cranii, de coasa însingurată.

În genunchi, aplecată spre apele repezi, Malika își storcea părul. Gâtul arcuit, subțire, brațele arămii, pulul întunecat de la subsuori le-am zărit deodată, pe când iarba, ramurile, vântul strigau fără glas și râul bulbucă ochi de spumă. M-am văzut în oglinda mișcătoare, crescând peste femeia ce se răsucea spre mine; și, după ce obrazii i s-au golit de sânge m-am văzut în văgăunile mereu adâncite ale pupilelor. Îndărătul frunții mi s-a ivit o imagine: capul înghițit de unde, șuvoiul purpuriu țâșnind, trupul zvârcolindu-se în mocirlă... Așa să se sfârșească totul?

Am lăsat coasa să cadă și mâinile mi s-au încleștat pe grumazul în care zvâcnea viața. O simțeam săltându-mi

sub degete și apăsam puțin câte puțin; căci voiam ca boemiana să știe că moare. Otrava fricii, a neputinței: Malika îi avea gustul f>e buze, dar trebuia s-o bea până la ultima picătură. Se înroșise, gura căscată părea să rupă din văzduh bucăți pe care nu izbutea să le nghită, vinele i se umflaseră sub Umple... Pe neașteptate, mâinile ci, murdare de noroiul malului s-au agățat de ale mele. Trăgeau, smuceau, căznindu-se să desfacă latul de carne și oase ce-i curma răsuflarea. Împotrivirea femeii nu-mi plăcea. Nu «șa trebuia să fie - nimeni nu luptă cu soarta.

Însă boemiana se îndărătnicea săpiară la fel cum trăise: nesupusă. Era în trupul acela o încordare, în gândurile acelea o răzvrătire ce biruise spaima, legile firii. Malika iubea viața cu patimă. Nu era gata pentru bezna veșnică - nu voia să plece. Și era puternică, mai puternică decât crezusem. I-am pus un genunchi pe pânțele, ținându-o la pământ fără să-i iau în scamă zbaterea. Strângeam gâfâind, uitându-mă la pulpele ce vâslcau în aer tot mai rar, la pleoapele ce se lăsau peste luminile tulburi ale ochilor; într-un târziu, degetele care-mi încătușau încheieturile s-au desfăcut și boemiana s-a muiat. M-am prăvălit lângă ea, suflând greu, șuierător - știam că nu se terminase încă.

După o vreme am izbutit să mă ridic. Femeia zăcea răstignită cu fața spre cer, cu un picior îndoit sub ea. Fusta i se îngrămădise spre șolduri; mustea de apă, iar petele, stropii de noroi păreau sânge închegat. Malika avea buzele întredeschise, de parcă s-ar fi dat morții ca unui bărbat. Dar nu trecuse pragul. Pieptul i se mișca la răstimpuri și o flacăra s-a răzvrătit în mine, mi-a ars măruntaiele. Văzusem destulă goliciune, destule femei zvârcolindu-se în scaunul de fier; însă niciuna nu mă tulburase atât. Nici chiar diavolița. Am răbdat ca dorința să crească, să mă sfârtece pe dinăuntru. „Cel ce nu se poate stăpâni nu-i vrednic să poruncească. Dar tu ți-ai înfrânat pornirea,

frate

Ignacio? Și nu erai singur. Aici, nimeni n-avea să vadă, să audă. Cerul, iadul erau departe... Mi-am lipit palmele de pielea fierbinte, le-am trecut în sus, spre petecul de blană ce ținea coapsele prinse de trup. Ceva s-a desfăcut, s-a răsfânt în hățișul negru - gura prin care Stăpânul Târfei își trimitea blestemul asupra lumii.

Vuiet în urechi, vuiet în piept, în șale. Puhoaie izbucnind de nicăieri, izbândă și durere. Am apucat de fustă și am tras: o fâșie, alta, încă una. Mâinile melc știau ce trebuie să facă: întâi gleznele legate laolaltă, pe urmă descleștarea fălcilor, ghemotocul îndesat în grabă și, în sfârșit, frânghia. M-am uitat la râu, la stejarii cu rădăcini ajungând în adâncul albiei. Malika atârna ca plumbul - până am târât-o sub trunchi, până am prins lațul în furca ramurii întinse peste ape și am reușit s-o salt, nădușisem. Da, Stăpânul întunericii o să-și ia sluga înapoi, o să-i aibă trupul și sufletul. Dar ultimul fior al cărnii încrâncenate de așteptare, ultima lucire de înțelegere din ochii noptatici, acelea erau ale mele.

...Un trosnet, un geamăt înăbușit: Malika își venea în fire. O smucitură și creanga s-a arcuit mai mult, iar tălpile femeii s-au cufundat în vârtoare. Cu bărbia în piept, cu ochii ațintiți spre râul ce bolborosea lacom, boemiana a rămas nemișcată, legănându-se în bătaia vântului. Doar degetele închircite răsăiau aerul și iarăși mi-au răsunat în au lăsul ci, strigătele ce-mi ucideau somnul noapte de noapte... O pală de vânt i-a ridicat fusta zdrențuită, dar picioarele nu s-au clintii, șuvițele șerpuiind din creștet până la călcâie erau tot amorțite - Malika nu mai voia să danseze. Și totuși, atârând așa, cu brațele deasupra capului, statuia de aramă dansa. Cel din urmă dans, pe cântul fiecărei crăpături în lemn și fiecărei adieri. Cât va mai ține ramura? O zi? O săptămână? M-am răsucit pe călcâie, am lepădat masca, mantia în desiş. Cu diavolița,

nu-mi foloseau la nimic.

Tropotul stingher al calului măsura clipele, tăcerea nouă dintre noi. Călugărul nu-mi vorbea. Fără un cuvânt mă purtase până la căruță în dimineața aceea, iar eu, încă buimăcită de somn îl lăsasem să înhame, să sară alături de mine. Căruța pornise și cele două culcușuri răscolite, cenușa focului, poiana se micșorau mereu. Și Malika? Și soldatul? Uruitul roților acoperindu-mi țipetele, mâinile mele apucând frtul, călugărul scuturându-mă fără milă... i) e-atunci, tăcere. El era mulțumit, o voise – acum putea să-și asculte în tihnă gândurile, să-și țeasă bănuielile, să născocească alte primejdii, alte trădări. Bolnav de molima veacului, măcinat de răul dinăuntru, cu o privire ce mă înfricoșa uneori, bărbatul acela încruntat se prefăcea că nu mă vede.

Ceva se rostogolea, sâcâitor, sub scândura pe care stăteam. Flautul lui Roche. L-am ridicat; era rece, fără viață. O bucată de lemn lustruită, care niciodată n-avea să mai... Unde era acum soldatul cu zâmbet ironic, cu purtări deasupra timpului său? Căci Roche era altceva decât voia să pară. O vreme încercase să schimbe lumea; apoi să rămână el însuși, dar nu izbutise să se țină prea mult deoparte... îmi plăceau piesele lui, cu adevăruri ascunse, pe care puțini le pricepeau. Cu el puteam vorbi zile în șir, fără ca vreo clipă să-mi pară irosită. Era un reazem, dăruia liniște, certitudini. Cu Malika nu știam ce voi descoperi – uitarea, bucuria, ceva ce nu aflasem nici *dincolo*... Se ivea mereu între mine și tristețe, îmi călăuzea pașii prin noua viață ca unui copil. Eram atât de diferite... – și tocmai asta ne apropiase până și în gândurile cele mai tainice. Ea se risipea, ardea, eu șovăiam, temătoare, găsind refugiu în vis și durere. Dar Malika îmi dădea atâta iubire că nu putusem să mă împotrivesc... Mânia, rușinea mi-au adus sângele în obraz: le luasem celor doi totul, le răsplătisem binele ca niște tâlhari. Parcă vedeam încruntarea lui Roche,

disprețul din ochii ei. N-aveam să-i mai întâlnesc vreodată; însă nu sărisem din căruță, nu fugisem nici în prima noapte, nici mai târziu, deși călugărul nu mai dormea lângă mine. De ce rămăsesem oare? Ce știam despre omul acela? Că mă scăpase – tot atât cât în prima zi, *ori*, poate, mai puțin. Dar ce eram pentru el, ce aveam să fiu când se va sfârși fuga, nebunia, când ne vom *opri*?!

O hurducătură, nori de colb. Drumul se lățise, nu mai era doar o fâșie dungată de umbrele copacilor. Ieșisem din pădure și zărilor s-au tras în lături ca niște imense cortine albastre și verzi. Călugărul nu mă lua în seamă și încăpățânarea, muțenia lui mă scoteau din fire. „Neuilly. Acolo”. Vorbele, mâna întinsă m-au făcut să tresar – după atâtea zile își amintise că nu e singur... Abia pe urmă i-am văzut chipul solemn, crisparea, ca înaintea unui mormânt deschis.

Câteva mogâldețe, un crâng – movile? bolovani? – și, crescând în depărtare, tot mai multe ziduri, tufe, hornuri. Curând am deslușit gardurile, stogurile de fân înnegrit, ochii orbi ai ferestrelor. Pretutindeni încremenire; a pietrei, a lemnului, a lucrurilor moarte. O roată de căruță, buruieni, o cămașă zdrențuită fluturând ca un steag, furci, butoaie, scaune risipite prin curți, un cufăr spart și o păpușă de cârpă zăcând în mijlocul drumului ce mai păstra încă urme amestecate de oameni și de animale. Vântul suierând prin hornuri, învârtind cocoșii de tablă de pe acoperișuri, spulberând praful care curgea din găleata răsturnată pe ghizdul unei fântâni. Și iarba ce năpădea curțile, se cățara pe ziduri aidoma unui torent gri-verzui de lavă fremătătoare. Căci satul era la fel de pustiu, la fel de înfricoșător ca Pompei. Ca și acolo, ceva întrerupsese viața atât de brusc, de total, încât niciun miracol n-ar mai fi putut-o porni iarăși. Nu fuseseră soldați. Nimic nu era ars, jefuit – pe un prag zăcea o cană de argint – și nicăieri nu zăream cruci pe porți ori pe ziduri. Deci, nici ciurma...

Mi se făcuse frig. Pe lângă noi treceau case, pomi cu crengile rupte, o clopotniță goală, văduvită de cruce... și clopotul, pe jumătate dezgropat de ploi. Abia atunci am înțeles. Satul fusese excomunicat și, alungați din lumea oamenilor, din rai și din iad deopotrivă, țăranii se risipiseră care-ncotro, luându-și cu ei soarta.

Călugărul a lovit mârtoaga peste crupă, făcând-o să iutească pasul. M-am răsucit să mai văd o dată biserica moartă, casele-cranii. Ucise, zdrobite de stăpânii veacului. Inchizitorii țineau firele mântuirii, existenței tuturor și a fiecăruia. Iar bărbatul de lângă mine îi cunoștea bine; teama lui era mai veche decât a mea, avea rădăcini mai adânci. După atâta vreme începeam să pricep ce-i schilodise sufletul - poate că nu de tot, dacă mă ocrotea, dacă își trădase crezul pentru o străină - și îi otrăvea fiecare clipă a vieții. Dar cum va fi să trăiesc cu el, ca el?

Se înserase când din cer a căzut primul glob de jar - rostogolindu-se, tot mai iute, ca un ghem arzător. Apoi altul și altul, la întâmplare; curând, o grindină se înfîgea în pământ cu bufnituri surde ori plesnea în volburi de scânteii și văpaie. Nici n-apucau să piară unele, înghițite de întuneric, că alte mii le urmau prăvălindu-se prin găurile bolții, peste pădurea înfricoșată.

Nechezând, calul s-a ridicat în două picioare; am zărit un fulger rotund săltându-i sub copite, drumul care cotea brusc, râpa. O creangă a sfâșiat pânza coviltirului, osia pârlăia, ceva greu - cufărul? - m-a izbit în spate. Scândurile trosneau, se desprindeau și toate au venit deodată, prea repede: ciotul de lemn, căruța în cumpănă peste hău, clipa de nemișcare, brațele mele apucând-o pe diavoliță, saltul. Ne rostogoleam încă, printre pietre și rădăcini când am auzit nechezatul prelung, bufnitura. M-am ridicat blestemând întunericul, mârtoaga lui Roche, nenorocul. Diavolița rămăsese întinsă, ațintind noaptea cu ochi goi. Strângea ceva cu încăpățănare: flautul. I l-am luat

și l-am zvârlit în râpă, apoi am tras-o după mine, mai departe.

Mușuroaie, gropi, bolovani; tufe care ni se agățau de veșminte și fulgerările ce se răriseră, dezvelind un colț de zid, movile, un portal năruit. Și, după un timp, pietre late, șlefuite, șiruri nesfârșite de lespezi. Un cimitir. Am lăsat-o pe diavolița s-o ia înainte. De câtă vreme eram împreună? ... O jumătate de an, poate mai mult, de când mințeam, înșelam. Mă lăsasem ispitit de Târfa Babilonului, pedepsisem în locul Lui. Și pentru ce?! Atâtea zile și nopți în care vegheasem așteptând un semn, o dovadă... Iar diavolița își râdea de mine.

Foșnete, șoapte înăbușite. M-am răsucit: nimeni. Doar întunericul și nălucirea unor flăcări verzi în jurul nostru. O adiere le-a prefăcut în desigur. Am trecut prin ele fără să-mi pese de ghimpi – durerea mă va ține treaz, gata să... Diavolița păsea fără șovăire, de parcă ar fi știut încotro, prelingându-se printre morminte, printre crengile răsucite, înnodate. Umbre... Spaimă născând alte spaime. Diavolița le chema, le trezise din somnul lor adânc. Degeaba încleștam crucea, în zadar murmuram rugăciunile. Dumnezeu nu mă lua în seamă.

Un pas după altul, sudoarea curgându-mi pe ceafă, pe spinare, tremurul mâinilor. Unde mă ducea diavolița? Un scrâșnet, un răs; fulgerele se împutinau și-mi blestemam trufia când, la o nouă pfipiire a boltii am zărit groapa, chiar lângă picioarele ei, ca o gură de cazan. Am îmbrâncit-o înăuntru, cu puterea spaimei. A căzut încet, mult prea încet, bătând aerul cu brațele, iar hurelul de piatră pe piatră i-a acoperit țipătul, zbaterea. Cu opintiri care mi-au adus scânteii sub pleoape, am izbutit să închid cripta, însă dinăuntru au răsunit chemări, vorbe-nvălmășite și, de pretutindeni, morții i-au răspuns râcâind, foșnindu-și pieile uscate, clămpănindu-și fălcile.

Am luat-o la fugă, prin văzduhul gros ca o mlaștină,

până ce fluturarea unor aripi nevăzute m-a năruit: Malika și Roche își întindeau spre mine brațe vinete, încă neputrezite. Moartea dinainte de moarte. Unde ești acum, frate Ignacio? în raiul în care nu credeai? în iadul unde-ți trimiteai dușmanii? M-am târât printre pietrele lucioase ca niște tigve, până ce groaza m-a silit să mă ridic, să țâșnesc mai departe. Întuneric. Gropi deschise, flămânde, degete descărnate căznindu-se să m-apuce, să mă tragă înăuntru. Doamne, dă-mi focul, chinul cel veșnic. Orice, dar nu viermii albi și orbi, țărâna jilavă... îndurare. N-o arătasem vreodată, însă eram gata s-o cerșesc, să-mi vând sufletul pentru o clipă de viață, o bătaie de inimă mai mult... în cele din urmă m-am prăvălit și am rămas cu fața la pământ

Oare mi se păruse? M-am săltat în genunchi, ascultând încordat: un dangăt prelung, alte două, mai scurte. Luna ieșea dintre nori și am văzut turlele, crucea – o mănăstire. Am început să râd și să plâng deodată, să-i cer iertare fiindcă mă îndoisem de El. Glasul de aramă a răsunat din nou, ca o binecuvântare și toaca m-a călăuzit prin bezna ce se lăsa iarăși peste cimitir.

...În platoșele ude, cu coifuri, paveze și săbii, soldații păreau un șir de cărăbuși înotând prin ceața zorilor. M-am oprit să-i aștept, strigând la ei cu glasul răgușit de nerăbdare. Cât de încet se mișcau... Bătusem în poartă cu pumnii, cu picioarele; iar fratele care mi-a deschis era atât de sărac cu duhul! Până să priceapă, până să ajung la stareț, până să-mi dea arcașii, se făcuse dimineață. Și acum, printre dale, neliniștea mă mâna mai năprasnic decât groaza astă-noapte. Dacă... în sfârșit, cripta. Goală. M-am uitat împrejur cu priviri rătăcite. Nu mă înșelasem. Era același mormânt, doar că lespedeau fusese dată la o parte. Am urlat la soldați să se răspândească, să caute și unul mi-a adus o fâșie de pânză roșie. O zdreanță din veșmântul de târfă. Abia atunci am priceput c-o pierdusem și m-am înfiorat. Nu pentru mine, pentru ceilalți, turma

fără tărie și fără judecată. Vai de cei slabi, de cei care-și precupețeau veghea... Diavolița scăpase în lume.

+

Sala era plină: negustori, căruțași, fierari, țărani.

La fel de mulți ca-ntotdeauna, înghesuiți pe lavițele lungi, la mese ori pe lângă ziduri, bând cană după cană. Unii veseli, alții încruntați, tăcuți. Dar toți cu un fel de încrâncenare, porniți să golească butoaiele Jupânului. Veneau aici, seară de seară, să bea, să uite – nevasta, vreo datorie, spaima. Cine n-avea ceva de uitat, de ascuns?... Capete pletoase, destule cărunte, obrazuri scofâlcite sau colțuroase. Vorbe aruncate între sorbituri, neauzite de nimeni. Căni apucate în pripă, gfigâit, pumni izbind tăbliile de stejar, glasuri strigându-mă. „Mai repede, mai repede”, mă zorea Jupânul, din ușă...

Ulcioarele pântecoase îmi lunecau din mâini, stropii săreau în toate părțile, rochia mi-era learcă, muiată-n vin și sudoare. Aceleași mișcări, de o mie de ori repetate: degetele încleștând cele patru toarte de lut, tălpile lipăind peste pământul slinos, peste cioburi, așchii și oase. Miros de drojdie, de trupuri nespălate, de mâncare râncedă. Zăpușeală. Un ulcior la o masă, altul dincolo, al treilea smuls de mâini grăbite... Mă învârteam printre ele amețită, hărțuită de strigăte, când cineva mi-a apucat poala rochiei. Într-o clipă m-am pomenit pe genunchii unui bărbos, desișul de păr mi-a înecat obrazul, dar am sărit râzând și i-am pus ulciorul în brațe. Ceilalți s-au întins după vin și, chiar atunci s-a ivit Rose cu frigăruile; curând, sarea, boiaua aveau să le ardă gâtleurile, să le ațâțe iar setea. Am alergat să adun ulcioarele goale, încovoiată de povară, treceam printre bărbații care înfulecau hulpav – pretutindeni, chipuri aprinse, lucind de beție, iar de afară veneau alții, la fel de însetați, de flămânzi. Și iarăși ciocănitul cânilor în mese, chemările...

Ore, veșnicii. Răstimp măsurat de pocnetul cepului și

gâlgâitul vinului, de bombănitul cumetrei Michaud, de sfârâitul cărnii pe frigarea rotită de Puști, de arginții căzând în palma Jupânului... Când și ultimii bețivi s-au împleticit spre ieșire, mânați din urmă de Pierre, brațele mi-au căzut pe lângă trup, înmuiate deodată. Încet, lovindu-mă de mese, am ajuns până în bucătărie. Puștiul tocmai se strecura afară, poarta grajdului a scârțâit; o șoaptă, râsete. Pierre și Rose. Cura de mai găseau puterea?... Coridorul era friguros chiar și vara. Jupânul urcase la el, îl auzeam numărându-și banii – în noaptea asta n-avea să-i ardă de mine. M-am prăbușit pe lavița de sub scară, așa, îmbrăcată. Am tras pătura până la bărbie. Învățasem să prețuiesc orice răgaz, să nu cer mai mult: în veacul fricii, femeile nu se împotriveau. Și n-o făcusem, când cei șase mă scosese rădăcină din criptă. Erau murdari, plini de pământ, miroseau a cadavru. M-au luat cu ei și le-am fost femeie, iscoadă, am cerșit, am furat, am jefuit morții și viii. Până ce, într-o noapte, am izbutit să fug... Drumuri care păreau să nu ducă nicăieri, apoi orașul cu străzi înguste, Jupânul și Pierre pe capra căruței, cântărindu-mă din ochi. Și hanul. Corvezi, dar și mâncare, adăpost, sentimentul siguranței. Într-un han se perindau atâția oameni... Cine să bage în seamă o slujnică, toți erau îngăduitori cu toți și cu fiecare, iar Jupânul, Pierre, nu erau mai răi decât alții. Trebuia doar să le rabd poftele, răsuflarea duhnind a butoi, să nu-mi arăt sila.

În opt ani, nicio bucurie, nicio speranță. Din nou durerea din piept, ascuțită: Malika, Roche. Singurii care ar fi putut să mă-mpace cu lumea aceea ticăloasă. Unde erau acum? Mai trăiau? Iertaseră? *Atunci*, se întâmplase atât de repede... La han, zilele se înșirau una după alta, aidoma. Dar nu găsisem pe nimeni căruia să-i pese, căruia să-i spun – ce? Nici eu nu știam. Nu mai credeam că mă voi întoarce, ori c-o să-i văd iarăși pe boemiană și pe soldat; și totuși nu alesesem nici adâncul fântânii, nici frânghia, nici cuțitul

De ce? Zi după zi, amânam răspunsul. Căci era simplu, umilitor: oricât m-aș fi disprețuit, nu voiam întunericul, apele neființei. Dar câți ar fi făcut-o?

...Am deschis ochii și somnul, visul, mi-au pierit pe dată. Era târziu, zorii aveau să se ivească. Pământul rece sub tălpi, amorțeala. Cât aș fi vrut să mă întind la loc, să zac până la amiază... în bucătărie, cumătră Michaud dormea cu gura căscată. Am trecut pe lângă ea în vjrful picioarelor, am tras zăvorul și am ieșit în lumina lăptoasă, cenușie.

Doi pereți, al casei și al grajdului, se întâlneau într-un unghi ascuțit, undeva la capătul curții. Acolo, dedesubtul unui jgheab, era un butoi pe jumătate plin. M-am uitat iute împrejur, apoi mi-am desfăcut șireturile, mi-am lăsat rochia spre șolduri și am început să mă spăl. Apa era stătută, rămasă de la ultima ploaie. În veacul acela, oamenii nu se întâlneau cu apa decât la botez și la vreme de ploaie. Mă silisem din răputeri să fiu aidoma celorlalți - mâncam ca ei, trăiam cu ei; dar păduchii n-aveam să-i iau... Mi-am dat părul ud pe spate, l-am scuturat, l-am stors, când, un pai a venit să se cufunde lin în oglinda spartă de stropi. Am ridicat ochii și am zărit capul ciufulit la una din lucarne: Puștiul. Era abia de o lună la han, dar știa totul, se vâfa pretutindeni. Mă pândea din prima zi și tăcea - nu spusese nimănui. Avea ochii călugărului din tablou, inocenți, arzători. Călugărul... Tăcerile lui, veșnica-i așteptare. Ce gânduri, ce spaime dospiseră înăuntrul său în nopțile în care îi simțeam treaz, lângă mine? Și de ce toate răbufniseră împotriva boemiei, a lui Roche, a mea?! Uneori mă întrebam ce s-o fi ales de el...

Mi-am clătit umerii, pieptul. Îmi trăgeam rochia la loc, când întâia rază de soare a străpuns bolta. Nu mai aveam timp - am fugit la fântână și chiar în clipa în care scoteam găleata, Pierre și Rose au ieșit din grajd, fata scuturându-și fusta plină de paie, bărbatul căscând să-și

rupă fălcile. După ei s-a prelins Puștiul, ocolindu-mi privirea. Am oftat, ușurată. Scăpasem și de data asta.

Cumătră Michaud făcuse focul și turtele, carnea se rumeneau pe plită. Jupânul s-a arătat și el, mormăind. Ne-am așezat la masă, femeile pe o latură, argatul și Puștiul în fața noastră. Pe scaunul cu spătar înalt din capăt, Jupânul părea și mai mic, și mai rotofei. Rugăciunea. Cu fruntea plecată, murmuram în ritm cu ceilalți, atentă, încordată. Învătasem să nu iau în glumă rugăciunile, spovedania. Duminica, îmi puneam boneta, o bluză albă și singura-mi fustă și, de mână cu Rose, mergeam la biserică, bombănite tot drumul de bătrâna care găfâia în urma noastră. Apoi, în mijlocul turmei, cu Michaud ațipită în dreapta și fata holbându-se la statuile de sfinți în stânga, ascultam mânia neobosită a omului în negru împotriva lumii pe care o schimbase după chipul și asemănarea sa. Și, la sfârșit venea spovedania: încercarea cea mare, îngrozindu-mă mai mult decât orice. Nu dormeam o noapte ca să nascocesc păcate mărunte, potrivite cu slujnica de han care eram, nici proastă, nici deșteaptă, o femeie cu nimic deosebită de atâtea altele. I le șopteam omului în negru și plecam, uimită că mă crezuse. Sau poate...

Jupânul terminase de mâncat. S-a sculat, și Pierre a pornit după el cu o ciozvârtă în mână, strâmbându-se la noi. Cumătră Michaud i-a arătat pumnul Puștiului, care șterpeliase o plăcintă, eu și Rose ne-am ridicat, ne-am suflecat poalele. În sală, mesele păreau insule într-o mlaștină de gunoaie. M-am lăsat în genunchi și am început să arunc resturile, de-a valma, într-un hârdău. Intrasem cu totul sub o tăblie când am auzit ocările Rosei, râsul Puștiului. M-am întors spre ei: fata își potrivea fusta la loc, obrăznicătura râdea să se prăpădească. Apoi m-a zărit și, pe chipul cu ochi strălucind drăcește s-a ivit o expresie nouă, care m-a înfricoșat. „Nu, tu n-ai să mă ocărăști, n-o să te aperi. Căci noi avem o taină, numai a noastră și

nimeni" n-o va afla, dacă tu nu vrei..." Ce n-aș fi dat să-l plesnesc, măcar o dată, cu sete, să-i clatin cutezanța de mică jivină! Dar nu puteam, n-aveam curajul s-o iau de la început cu căutările în lumea aceea... Am continuat să curăț în tăcere, metru după metru, cocina care-mi era cămin.

Târziu, când am isprăvit, Rose golise, spălase mesele. Puștiul căra hârdău după hârdău. Cumătră Michaud frigea puii în bucătărie, Pierre blestema un butoi care nu voia să se urnească. Apoi, în curte a răsunat tropotul câtorva cai și m-am grăbit după vin: soseau primii însetați.

Am descălecat întâi eu, apoi soldații. Trecând pe lângă jupânul aplecat până la pământ, mi-am scos mânușile de fier și, o clipă, am zâmbit văzând tremurul omului rotofei - aproape că-i puteam atinge spaima. Platoșa, coiful mi se înfierbântaseră; dar carapacea lucitoare era puterea-ce-se-vede. De ea aveam nevoie în ochii mulțimii. Deși adevărata, singura putere rămânea a celor în rase negre, care, din străfundurile subteranelor, țineau în mâini firele Jocului.

Hanul era ea toate celelalte - până și treptele scârțâiau la fel. Mi-am aruncat mânușile și coiful pe o masă din colț, de unde puteam vedea totul, rămânând umbrit. Obişnuința... Jupânul a lustruit fără rost tăblia, după care a încremenit iarăși. Aștepta porunci în preajma mea, oamenii nu prea vorbeau. Asta era și bine și rău, dar oricum hotărâam pentru ei... „Vin”, am rostit și omul s-a grăbit să aducă pocalul și cana de argint Licoarea era amăruie, groasă ca sângele - vin vechi. O scosese chiar înainte să descalec - și știam că n-are prea multă. Pentru câți puternici ai pământului ar fi făcut asta?!

Soldații se așezau cu zgomote surde, de arme lovite de lemn. O servitoare s-a ivit îndată, ci.

patru ulcioare și ei au întins cănila. Se mulțumeau cu puțin - băutură, câțiva arginți - dar erau gata să sară la o

privire de-a mea. Capul și brațele - Sfântul Oficiu avea înțelepciunea să le aleagă, să le păstreze pe amândouă. Iar eu învățasem să găsesc ce voiam.

Un răs prelung - femeia se răsucea, ferindu-se de mâinile ce-i căutau trupul sub rochia cu urzeala rărită și ceva din mlădierea vocii, felul cum și-a aruncat pletele spre spate mi-au răscolit, deodată, gândurile. Glasul acela... Nu putea fi... Și totuși, un chip se iveau din amintire, același și parcă altul. Apoi, toate au năvălit asupra-mi: fratele Ignacio întinzând mâna, soldatul cântând din flaut, Târfa dansând deasupra apei și noaptea de spaimă, rușinea de a mă ști înfrânt. Diavolița era acum, aici, cu fire albe înspicându-i aurul părului, cu încrețituri la colțurile pleoapelor. Mai femeie ca oricând, mai înșelătoare ca oricând. Doar o slujnică - însă oamenii mei n-aveau să se aleagă cu nimic, deși părea gata să le dea totul... Se juca; chiar și cu ei. Dar eu n-aveam de gând să pierd iarăși.

Atunci, înaintea criptei goale înțelesesem îndemnul Lui la umilință: nimeni nu scăpa Ispitei. Iar a mea, fusese trufia de a crede că puteam să urmez alte căi decât cele bătătorite. Din ziua aceea, niciunul dintre cei care-mi erau hărăziți nu pășise spre rug înainte să mărturisească. Era o luptă și timpul nu ni se vădise prieten - nu în van Sfântul Oficiu ura șovăiala. O șoptă, un zvon erau de-ajuns... în hrubele jilave, pe drumuri, în ploaie ori pe arșiță, pana scribului scârțâia și numele se adunau, nume abia deslușindu-se printre urlete, din sfârâitul cărnii arse. Și din nou o luam de la capăt, de atâtea ori că pierdusem șirul - până ce Frica avea să fie mai puternică decât orice pe lume. Râvna îmi fusese răsplătită. După câțiva ani eram Mare Protector de Loire și în Oficiu se știa că nu greșisem decât o dată. Mi-o îngăduiseră, fiindcă n-aveam să mi-o iert până la moarte.

Intrase încă o slujnică, aducând frigărui și cârnați,

iar soldații se înghesuiau să apuce, să înfulece. Uitaseră de diavoliță - eu nu. După ani de răscolit păduri, viroage, sălaș un de tâlhari, o aflam într-un han! Da, Stăpânul întunericului își dăruia slugile cu destulă viclenie... îi orbise pe toți și nici chiar eu nu-i fusesem pe potrivă. Mă mulțumisem s-o caut, s-o găsesc în alții, în cei pe care-i puteam frânge... Am sorbit din vin, privind băiatul ce pune lemne pe focul abia născut. Le ținea cu răbdare, ca văpăile să le apuce unul câte unul, dar nu se uita la făptura târcată, care îi lingea degetele. Pâdea fiecă mișcare a diavoliței și în ochi avea o lăcomie care mi-a amintit de Malika, de ziua aceea. Toți întâlneam Ispita. Oare ce o putea ispiti pe *ea*?! Asta aș fi vrut să știu; și câte altele... Însă diavolița nu-mi va răspunde, dându-și trupul călăilor - avea atâtea... - strigându-și spaima prefăcută, durerea pe care n-o simțea. Nu-mi era cu puțință să-i smulg Tainele, iar să-i ucid carnea încetul cu încetul nu însemna nimic.

Ghemuit la gura căminului, băiatul aruncase de mult ultimul lemn. Părea că uitase de toate; nu vedea decât pletele de aur șiroind peste rochia verde ori învârtējindu-se printre mese. De ce n-o dorea pe cealaltă, fata cu ochi strălucitori, ce întârzia anume, legănându-și șoldurile, între soldații stârniți? Sau, poate, ghicise și el... Apoi, am văzut-o pe diavoliță întâlnindu-i privirea - băiatul nu s-a ferit și în ochii *ei* era teamă. Nu se temuse de soldați, de hangiu, de *mine* și un mucos, un țărănuș...

— Doamne, iarăși păcătuiam prin trufie! Tarănușul îi aflase o taină - era limpede - și, în >^oC să fugă la spovedanie, o ținea pentru sine. Am răs pe înfundate. Câți ani aveam când fratele fgnacio mă luase la Oficiu? Băiatul acela era prea iute la minte ca să rămână între argați, slujnice și bețivi. va învăța și, într-o zi, va pune *el* întrebările... Dar mai întâi, va trebui să-și ucidă Ispita.

Două ulcioare trântite în grabă și diavolița s-a aplecat după celelalte, rânduite lângă zid. (într-o clipă, băiatul s-a

răsucit spre ea. Nimeni nu-i lua în seamă; numai eu am zărit mâna atingând ca din întâmplare sânii ce atârnav, grei, tresărirea cărnii.

Cu buzele albite, diavolița s-a tras înapoi – dar nu destul de repede. Era bine. Curând îi va îngădui mai mult, el va putea s-o întrebe – în miez de noapte, cum să bănuie un țărănuș?... – și atunci voi *ști*. Da, băiete, aceasta este calea; doar să nu te-abați de la ea. Iar când voi avea totul pe pergament, o să alegi. În orice han sunt hrube adânci, întunecate și diavoli ținuiți cu pari de lemn nu se mai întorc. Doar tu și cu mine vom ști, va fi taina noastră, ascunsă în altă taină, fărâma din atâtea altele.

CUPRINS

Cel care Vine din urmă 5

Întoarcerea 26

Casa fără cărți 39

Undeva, dadva. 56

Ninsoarea de fluturi 82

Pasărea Albă 89

Grădina 116

Bătrâna Doamnă 143

Dincolo de zăbrele 178

Negura 213

DE ACEEAȘI AUTOARE:

EFFECT HOLOGRAFIC

Editura Albatros, București, 1985

ȘOIMUL ALB

Editura Facla, Timișoara, 1987

URIAȘUL CEL BUN

Editura Ion Creangă, București, 1989

DRUMUL FĂRĂ SFÂRȘIT

Editura Baricada, București, 1991

A REALIZAT, ÎN COLABORARE:

INTAKES F (RONTIER)".

Editura Baricada, București, 1991
INTAKES F (RONTTER)".

2

Editura Baricada, București, 1992
TIPAAUL:

G INTERGRAPH

„În spatele nostru apelt spumegau în bezna care îngemăna stânci și prăpastie, junglă și amenințare. O amintire s-a iscat din cenușa uitării: o noapte cețoasă, un foc hrănii de copii goi, cu pielea ca arama, un bătrân povestindu-ne nouă, soldaților iviți din senin, o legendă stranie, sumbră. Legenda lui Katyadin – CEL CARE VINE DIN URMĂ. Nimeni nu-i știadevărata înfățișare, căci nimeni nu trăise destul ca să spună și altora cum arată. Fiară sau om, vânător sau pradă, pe toți îi aștepta la capătul drumului, după ce le însoțise pașii în fiecă clipă, nevăzut dar mereu aproape. Și atunci, firavi ori puternici, toți se plecau înaintea celui de care se temuseră o viață. Nici eu, nici oamenii mei nu luasem seama la povestea bătrânei căpetenii – pentru noi, Katyadin era iadul verde, scuipând Tier și foc, friguri și venin. Și nici când rămăsesem singur nu mă gândisem să dau nume spaimelor ce-mi otrăveau nopțile. Dar acum...”

ISBN 973 – 9081 – 18 – 5

